

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU, în vizită de lucru în județul Prahova

Amplul dialog pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, l-a avut în cursul săptămânii trecute cu oameni ai muncii din unități industriale și agricole s-a încheiat cu vizita de lucru în județul Prahova.

Acestui important eveniment îi consacram paginile 2-3.

Sursa bunăstării

Este un adevăr generator de mândrie faptul că tot ceea ce am înfăptuit până acum în patrie, căreia, cum spune poetul, îi aparținem cu tot ce avem mai scump, dar mai ales tot ce am înfăptuit în anii socialismului în transformarea revoluționară a realităților românești, am înfăptuit numai noi, poporul, prin iscusința minții, a inteligenței, prin forța brațelor noastre. Nimic venit de aiurea nu ne-a sporit averea, nimic dobândit prin forță sau viclenie din truda altor popoare nu ne-a intrat în cămara, nici în ograda patriei. Am avut atit cit am putut, prin vrednicie și iubire, prin puterea brațelor și a minții, prin dărnicia ghiei străbune. Ne-am mulțumit și cu mult, cind pământul, natura întreagă a fost de partea noastră, ne-am mulțumit și cu puțin, cind sorții ne-au fost mai potrivnici. N-am întins însă mina dincolo de aerul și de hotarele patriei nici atunci. De luat, unii ne-au mai luat, în lungul istoriei. Și dacă am făcut bine ceea ce am făcut, noi am făcut; iar dacă ne-au rămas încă destule de făcut, acele responsabilități nu apasă alți umeri decit tot pe ai noștri.

Am pornit de la cote minime în multe domenii ale vieții noastre economice și, atingind piscuri nebănuite, prin forța noastră firește, simțul critic ni s-a dezvoltat, gusturile ni s-au emancipat, demnitatea ne-a sporit și, prin toate acestea, omul s-a desăvârșit pe sine. Drumul parcurs până aici ne-a dat aceste lecții, prezentul ni le-a confirmat, iar viitorul ne cere să le aplicăm în continuare.

Deci, de puterea noastră depinde prezentul, pe forța noastră se reazămă viitorul. Realitatea existentă în spațiul românesc de azi devine garanția faptului că tot ceea ce ne-am propus să înfăptuim, în planurile și programele dezvoltării noastre, stă în puterea noastră, a poporului să împlinim.

Cum ?

Să privim la câteva fapte: oamenii muncii de la Combinatul chimic Năvodari, au încheiat al treilea trimestru cu o depășire de plan la export în valoare de peste patru milioane lei; alt colectiv, cel al Întreprinderii de confecții Drobotă Turnu Severin, a realizat o producție marfă suplimentară în valoare de peste 14 milioane lei. Aceste exemple, pe care am putea să le continuăm, probează doar o parte, o mică parte din forța noastră. Cum aceste colective muncitorești au demonstrat că pot să se achite de obligațiile cu care societatea le-a investit, astfel trebuie să probăm cu toții. Că nu e ușor, mai ales în condițiile actuale, o știm cu toții.

Am avut, spuneam, atit cit am putut, prin vrednicie și iubire. Lecția istoriei este aceeași: adică vom avea, vom dispune de atitea bunuri, de atita bunăstare, cită vom putea smulge, cu vrednicie, inteligență și iubire, ghiei străbune, industriei moderne. Cimp peste care să se reverse aceste atribute ale bunului gospodar este destul, este tot cimpul patriei. Iar obiective de atacat, mai ales în acest ultim trimestru, sînt destule: să ne stringem în întregime și la timp recoltele în hambarele țării; să dăm în funcțiune, la termenele planificate, obiectivele aflate încă în construcție; să ne onorăm, fiindcă așa e onorabil, obligațiile la export; să înfăptuim toate prevederile planului, ale programelor pe care, cu clarviziunea probată de-a lungul istoriei, partidul, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le-au așezat la temelie de-a venirii noastre, așa cum este în obiceiul bunului nostru gospodar.

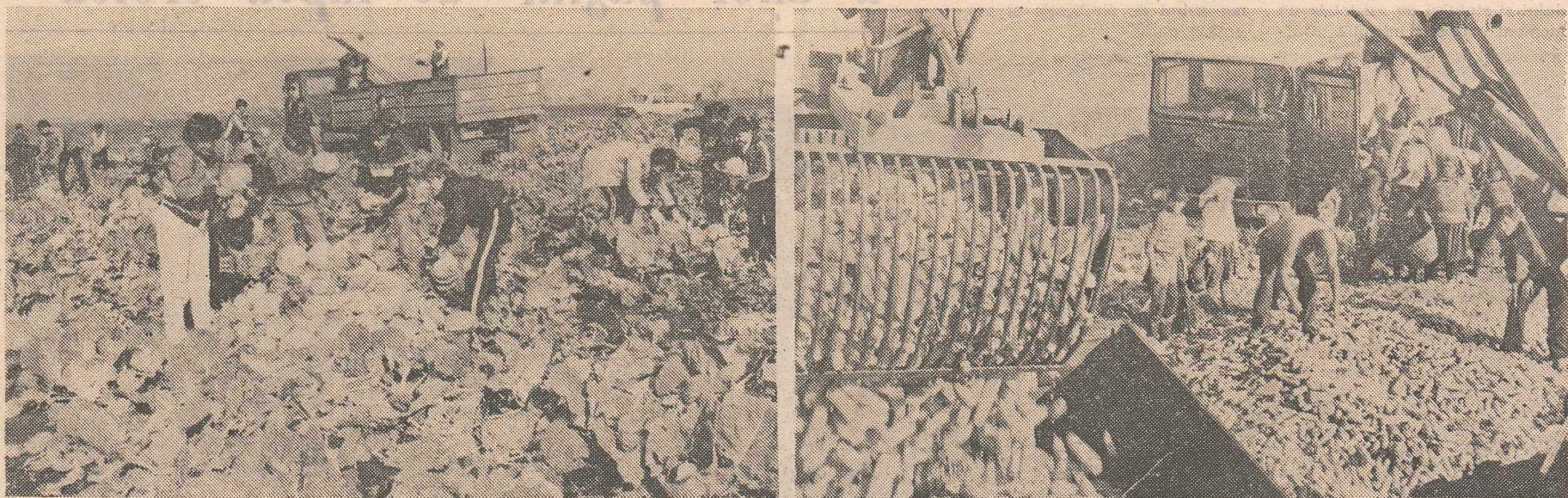
Cum să înfăptuim aceste toate ?

Soluții găsește fiecare ! Ceea ce nu trebuie să lipsească sînt hărnicia și iubirea, gindul permanent la binele nostru și al patriei.

Fiindcă în aceste atribute își află izvorul forța noastră !

NICOLAE GRIGORE ■

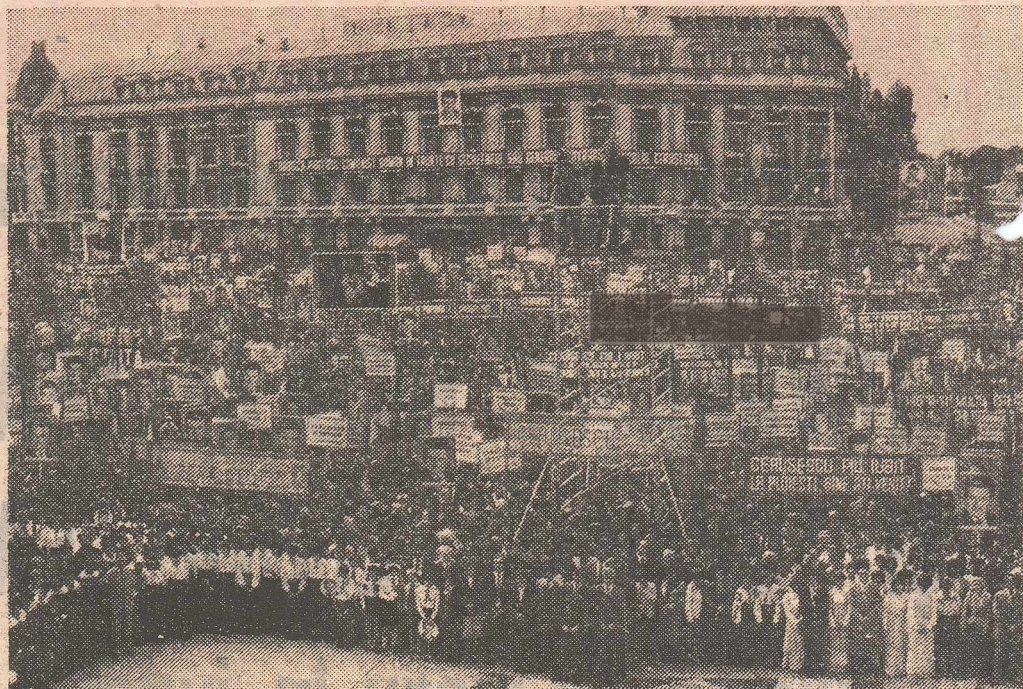
Mîinile harnice fac toamnele darnice!

Doa din ipostazele acestui anotimp, în care se exprimă grija pentru piinea țării

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în vizită de lucru în județul Prahova

În cadrul noii întâlniri cu oamenii muncii de pe meleaguri prahovene, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a vizitat Muzeul Dofțana. Printr-o semnificativă coincidență, această vizită a avut loc în anul când se sărbătorește gloriosul jubileu al partidului și când se împlinesc 50 de ani de la întemnițarea între zidurile Dofțanei a eminentului militant revoluționar Nicolae Ceaușescu, în urma sentinței procesului de la Brașov al luptătorilor comunisti și antifascisti. Calitățile excepționale ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, demonstrate de atâtea ori în focul luptei revoluționare, s-au afirmat cu putere și în grele condiții ale detenției. La Dofțana, bucurându-se de încrederea, stima și prețuirea colectivului de comunisti, a fost ales în conducerea organizației de partid. Ca rezultat al luptei susținute pe care a desfășurat-o, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut un rol determinant în obținerea, în aprilie 1938, a regimului politic în închisori. Datorită înaltelor sale însușiri de revoluționar dirz și de conducător încercat, în anii ce au urmat i s-au încredințat sarcini de mare răspundere în partid și în stat, iar la Congresul al IX-lea, ca o recunoaștere a acestor excepționale calități, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost ales în suprema funcție de secretar general al Partidului Comunist Român. În timpul vizitării Dofțanei, au fost parcurse mai multe secții ale fostei închisori. Deși au trecut mulți ani de atunci, totul se păstrează așa cum a fost, pentru a evoca momentele de luptă grea, revoluționară, eroică, de mari sacrificii, momente care sînt mereu vii în conștiința poporului nostru.

După vizitarea muzeului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului au asistat la un moment evocator intitulat „Dof-

tana, școală a luptei de comunisti-eroi“. Spectacolul prezentat a constituit un vibrant omagiu adus gloriosului partid comunist, luptător pentru libertatea și propășirea poporului nostru, pentru apărarea independenței și suveranității țării, pentru înfăptuirea socialismului și comunismului pe pământul românesc.

Cu deosebită căldură a fost primit cuvîntul rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

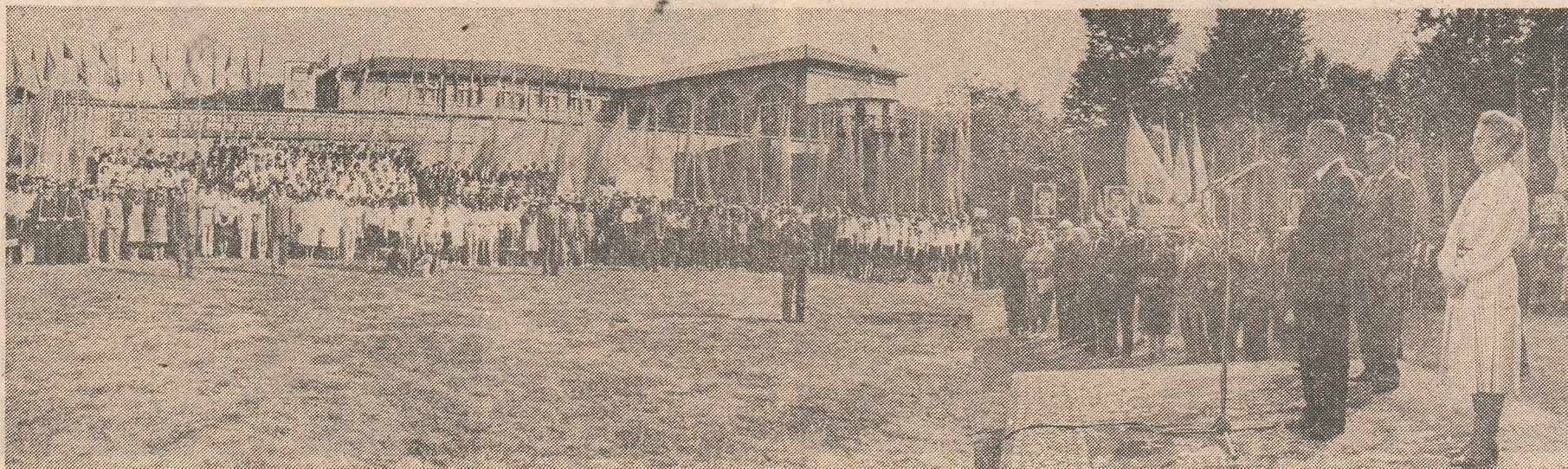
„Aducem și vom aduce veșnic recunoștința noastră celor care s-au jertfit pentru făurirea și dezvoltarea națiunii, comunistilor, antifasciștilor, democraților, tuturor acelor care au luptat pentru ca România să trăiască liberă și independentă. Trebuie ca tineretului patriei noastre, întregului nostru popor să cinstească pe acei care și-au dat și viața pentru libertatea și fericirea întregii națiuni. Aceasta va fi — și trebuie să fie — întotdeauna poziția și atitudinea tineretului, copiilor, celor care mîine vor edifica comunismul în România! Dar să cinștim pe revoluționarii, pe comunistii, pe înaintașii noștri prin muncă, prin realizarea obiectivelor pe care ni le-am propus. Cea mai bună cinștire și recunoștință este să îndeplinim programele de dezvoltare economico-socială a țării, să asigurăm ridicarea României spre culmile înalte ale comunismului!“

Desfășurată într-o atmosferă plină de căldură și de entuziasm patriotic, manifestarea de la Muzeul Dofțana a evidențiat încă o dată stima și prețuirea oamenilor muncii, a întregului popor față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de tovarășa Elena Ceaușescu, hotărîrea întregului nostru popor de a înfăptui obiectivele stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, pentru ridicarea României pe noi culmi de civilizație și progres.

La Muzeul Dofțana, florile dragostei și recunoștinței

*Impresionantă evocare
a unor pagini de luptă eroică*

La marea adunare populară din municipiul Ploiești

O mare cetate industrială : Combinatul petrochimic Brazi

La o firmă de prestigiu internațional : Intreprinderea „1 Mai”

O dată cu întreaga țară, și județul Prahova a cunoscut în anii socialismului, și cu deosebire în ultimii 21 de ani, prefaceri remarcabile. Astfel, față de anul 1965, județul realizează în prezent o producție industrială de 5 ori mai mare, iar producția agricolă a sporit de peste 3 ori. Peisajul economic al județului s-a îmbogățit cu noi obiective industriale puternice în domeniul industriei petrochimice, al construcțiilor de mașini, al industriei ușoare, în timp ce baza materială a agriculturii de stat și cooperatiste a crescut și s-a modernizat considerabil. În același timp, au fost construite peste 74 000 de apartamente, numeroase obiective de interes social și cultural. Toate acestea au constituit temelii solide pentru ca recenta vizită de lucru în județul Prahova a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, să aibă loc într-o atmosferă plină de căldură și de entuziasm patriotic.

Desfășurat sub semnul înaltului omagiu al tradițiilor de luptă ale clasei muncitoare, ale Partidului Comunist Român, al hotărârii ferme a muncitorilor, cooperatorilor, specialiștilor, a tuturor locuitorilor județului Prahova și ai țării de a acționa cu abnegație și înaltă răspundere pentru îndeplinirea exemplară a planului pe acest an și pe întregul cincinal, a programelor de dezvoltare multilaterală a României socialiste, noul dialog pe care secretarul general al partidului l-a purtat cu făuritorii de bunuri materiale și spirituale de pe meleaguri prahovene a prilejuit evidențierea rezultatelor înregistrate și, pe această bază, a măsurilor ce se impun în vederea ridicării întregii activități la un nivel superior de calitate și eficiență, corespunzător cerințelor actualei etape de dezvoltare economico-socială a țării, în vederea punerii în valoare a puternicului potențial uman și material de care dispune județul Prahova, astfel încât acesta să-și aducă o contribuție tot mai mare la îndeplinirea hotărârilor Congresului al XIII-lea al partidului.

Pe agenda vizitei — la care au participat tovarășii Constantin Dăscălescu, Emil Bobu, Nicolae Constantin, Silviu Curticeanu — s-au aflat obiective importante, cum sint : Intreprinderea „Neptun” și Intreprinderea Mecanică din Cimpina, Cooperativa Agricolă de Producție Bucov, Muzeul Doftana, Combinatul Petrochimic Brazi, Intreprinderea „1 Mai” și Intreprinderea de Utilaj Chimic din Ploiești. În unitățile vizitate, la întâlnirea cu membrii biroului comitetului județean de partid, în cuvântarea rostită la marea adunare populară din municipiul Ploiești, conducătorul partidului și statului a abordat cele mai importante probleme privind dezvoltarea multilaterală a județului. Referindu-se la industrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se ia toate măsurile necesare pentru a asigura îndeplinirea și chiar depășirea planului pe 1986 și pe întregul cincinal. S-a insistat în mod deosebit asupra necesității de a se recupera, în cel mai scurt timp, rămănerile în urmă constatate în anumite ramuri de producție, de a se rea-

liza cu prioritate prevederile pentru export. S-a insistat, de asemenea, asupra necesității de a se asigura ridicarea permanentă a calității, a nivelului tehnic și competitiv al produselor, perfecționarea și modernizarea proceselor tehnologice. Secretarul general al partidului a cerut, totodată, să se ia toate măsurile pentru buna organizare a întregii activități economice și din alte domenii, pentru întărirea ordinii și disciplinei la fiecare loc de muncă, a spiritului de răspundere în fiecare unitate, să se asigure o eficiență sporită întregii activități. În ceea ce privește agricultura, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că Prahova dispune de condiții pentru obținerea unor producții vegetale și animale mari. În acest scop, trebuie să se acționeze cu fermitate în vederea punerii în valoare a întregului teritoriu agricol al județului prin redarea în circuitul productiv a unor suprafețe de teren, în vederea aplicării celor mai eficiente tehnologii agrotehnice care să asigure producții sporite la toate culturile, corespunzător potențialului pământului, bazei materiale existente și cerințelor noii revoluții agrare. A fost evidențiată, totodată, importanța ce trebuie acordată bunei gospodării și întreținerii localităților, sistematizării orașelor și comunelor din județ pe baza normelor privind perimetrul și suprafețele ce pot fi ocupate de noile construcții.

Secretarul general al partidului și-a exprimat convingerea că oamenii muncii din Prahova, din Ploiești vor acționa cu toată hotărârea pentru îndeplinirea în bune condiții a planului pe acest an și pe întregul cincinal. „Trebuie — se spune în cuvântarea rostită de conducătorul partidului și statului nostru la marea adunare populară din municipiul Ploiești — să înlătuim și o nouă revoluție în felul de muncă, de activitate la organizațiilor noastre de partid, al colectivelor de oameni ai muncii, al întregului nostru popor. Rolul hotărârilor în tot ceea ce trebuie să înlătuim îl au oamenii. Tot ceea ce am realizat am realizat cu poporul ! Noi am declarat, și considerăm că trebuie să fie pe deplin înțeles, că socialismul se construiește cu poporul și pentru popor. Dar aceasta presupune ridicarea continuă, la un nivel tot mai înalt, a conștiinței revoluționare, a pregătirii profesionale, tehnicoștiințifice și culturale a tuturor oamenilor muncii, a întregului nostru popor”.

Vizita în județul Prahova s-a desfășurat în atmosferă entuziastă specifică întâlnirilor conducătorului partidului și statului cu colectivele de oameni ai muncii. Aprețurile, orientările și indicațiile date au găsit un larg ecou în conștiința locuitorilor de pe aceste meleaguri, însufletindu-i în munca lor pentru a ridica pe o treaptă superioară activitatea de zi cu zi din fabrici, uzine, de pe ogoare, în vederea sporirii contribuției județului la progresul economiei naționale, la creșterea necontenită a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. La edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism.

ION CODRU ■

Prin știință și organizare,

În 1980, la zece ani de la înființarea ei, întreprinderea de materiale izolatoare Vaslui — cunoscută sub marca PREMI, de la prefabricate și materiale izolatoare — părea că se împotmolise în nepricepere și delăsare. Ce-i drept, ea fusese amplasată pe locul unei foste mlaștini. O fabrică amplasată pe locul unei mari biruințe era cu atât mai greu de suportat pentru urmașii biruitoarelor de la Podul Înalt să fie acceptată ca o ne-reșită. Mai ales că se făcuseră toate cheltuielile cerute de condițiile unui succes. Soarta unității plutea în ambiguitate, nu apăreau la suprafață cauzele concrete ale răului. Singurele lucruri certe erau nerealizările, dificultățile, chiar și aceste cuvinte vrând parcă să ocolească numele adevărate ale stărilor de lucruri într-un halou ceșos de responsabilitate a nimănui pentru o concluzie neformulată de nimeni cu voce tare, dar sugerată pentru a fi pronunțată de altcineva: asta e situația. Bilanțurile județului își mai schimbau protagoniștii restanțelor; numai această întreprindere își păstra locul său nenorocit în orice fel de înșiruire. În acest timp, în unitate creștea un munte de zgură. Tot așa, munți de cirpe folosite ca materie primă, dar care amenințau să acopere totul. Ridicați deasupra fostei mlaștini, depășiseră în înălțime halele de lângă ei. Mlaștița de industrie modernă părea a se ofili. Sporea necurătenia, proasta organizare și aproape totul ajunsese să se desfășoare la voia întâmplării. Nici un compresor nu funcționa. Mai mult de jumătate din podurile rulante nu mergeau. Cam acesta este tabloul pe care și-l amintesc oamenii. Sigur situația nu putea continua, pînă la urmă soluția trebuia găsită. Aceasta a venit odată cu un nou director. Poate că el a fost căutat cu o neobișnuită sete de a da întreprinderii șansa mereu întîrziată. Poate că aceia care l-au căutat au avut și mină bună. E sigur însă că el n-a fost ales la întâmplare. Cunoașterea valorii oamenilor din ceea ce numim rezerva testată de cadre este considerată, desigur, oriunde ca un lucru important. Atunci cînd soluția rapidă, soluția optimă nu se poate sprijini decât pe valori cu care să mergi la sigur, această cunoaștere este izvorul forței într-o asemenea luptă. Și dacă orice afirmație pur teoretică și argumentată cu acuratețe nu este, pînă la urmă, decît o frază acceptată, de o sută, de o mie de ori repetată, ei bine, proba de viață a aceluiași adevăr care luminează o singură dată cu fulgerul lui se imprimă mai adînc în mintea și în sufletul oamenilor. Așa s-a întîmplat la Vaslui. Omul ales cu grijă după diagrama competenței, mobilității intelectuale și tinereții sale a fost găsit pe un șantier. Un inginer care, acolo, pe acel șantier era retribuit, conform cu munca sa, de cel puțin două ori mai bine decît ar fi putut fi ca director al întreprinderii de materiale izolatoare. Nimeni nu știa cum va privi promovarea din unghiul acestei diferențe.

Paraschiv Stănescu, secretarul comitetului de partid de la întreprinderea buceurească Aversa, n-a ezitat nici o clipă cînd m-a incredintat că despre spiritul de economie se poate vorbi, fără îndoială, și în această întreprindere. L-a chemat pe inginerul Nicolae Popescu și impresia mea că la Aversa se vorbește despre spiritul de economie nu pe un ton îndepărtat și străin, ca despre un fapt ce-i privește pe alții, a fost întărită de dorința acestuia din urmă de a ne ajuta să-l cunoaștem și pe inginerul Gheorghe Popa, metalurgul șef al întreprinderii. Primul se ocupă de sectorul „rece”, prelucrări mecanice și autoutilare, iar al doilea de sectorul „cald”, turnătorie și oțelărie. Și vorbim, pentru început, de măsurile prin care conducerea acestei cunoscute întreprinderi a îndepărtat ceea ce pînă într-o vreme a fost aici, fără îndoială, risipă. De vreo doi sau trei ani, reutilizarea unor materiale s-a extins dincolo chiar de perimetrul întreprinderii, fiind valorificate nu numai oțelurile cu crom și cu nichel ce rămîn din procesul de fabrica-

Dar omul nu s-a împotmolit în gîndul acesta. Atunci, a fost pregătit, cit de cit, pentru a da ochi cu întreprinderea pe care urma s-o conducă. Într-o bună zi, el a văzut ceea ce se arăta fără perdea oricărui ochi. O zi. Suficient. Ce a văzut era atît de expresiv încît a fugit. Pur și simplu. De a doua zi n-a mai putut fi cîntit de pe șantierul lui. Dar, dacă el era un atît de bun inginer încît se spera că va reuși mobilizarea resurselor colectivului în a redresa întreprinderea, nici oamenii care doreau acest lucru nu erau mai puțin supli în munca lor. Știau bine că omul a avut de ce fugi. Nu s-a repezit nimeni să-i spună că este un laș. Știau că nu este. Și ei erau convingiți că acolo tocmai de el este nevoie. Peste acele două săptămîni a fost invitat la județ. Ciudat, dar nu era nimeni supărat pe el. Cit

treprinderea a fost distinsă cu „Ordinul Muncii clasa I”. Dincolo de toate detaliile tehnice și umane ale acestei prefaceri, mi se pare că lucrul cheie a fost felul cum a fost căutată și găsită — prin cunoașterea de care vorbeam — soluția sau soluțiile de care era nevoie. Cum a fost găsit liantul care, stringînd într-o idee colectivul, a metamorfozat spectaculos totul, propria lor muncă și viață. Acest liant este conștiința revoluționară care se opune resemnării, împăcării cu o situație sau alta, care stimulează euzanța omului întîrindu-i convingerea că nu există „nu se poate”. Astfel a fost găsită și calea, astfel a fost găsit și omul, și oamenii care au schimbat soarta întreprinderii. Ei existau. Și puteau s-o facă. Aveau exact însușirile și forța necesară pentru asta. Dar fără cunoașterea aceea, fără oamenii care au

rezolvate. Mai rămîneau cele de finisare. Mari, complicate probleme. Le-au biruit și pe ele. Tot singuri — „nevoia ne-a învățat” — desigur înțelegi, sprijinii de centrală și minister, au realizat mașina de apretat și vopsit pinze de sticlă. Brevetul de invenție îi are ca autori pe foștii colegi de clasă la liceul din Birlad. Unul este director, celălalt este inginerul Sorin Balașescu. Această mașină consumă de trei ori mai puțin — în tone combustibil convențional — decît mașina înlocuită. Înlocuită e un fel de a zice pentru că de fapt — „nu mergea”. Cea nouă nu păstrează nimic din cea veche. Nici măcar prețul de cost; este de două ori mai ieftină. „Avem mai multe invenții ale inginerilor și muncitorilor de aici, pe care le aplicăm. Pe toate, de nevoie le-am făcut. Asta e povestea cu nevoia care te învață”. Acum, întreprinderea are atelier de pro-

tone de combustibil convențional pe an.

Mai sînt în curs de realizare și alte instalații pentru producerea multor noutăți de mare interes și remarcabilă eficiență în domeniul construcțiilor. Oamenii care au metamorfozat întreprinderea și-au transformat propria lor viață. Foarte mulți s-au recalificat. Foști cămădarari sînt operatori la vată minerală. Mulți au învățat a doua meserie. Toți lăcătușii care reglează și repară războaiele sînt și țesători. Muncitorii s-au deprins cu un punctaj complicat care dă aprecierea fiecărui om printr-un fel de notare a fiecărei componente din activitatea lui. Portretul acesta nu poate fi înșelător. Conform lui se apreciază valoarea și evoluția fiecăruia, se ține cont de asta chiar și atunci cînd se atribuie locuințe.

Muncitorii și-au făcut la întreprindere piscină și lac de agrement cu bărci pentru clipele de răgaz și deconectare. Căminele de nefamiliști sînt frumoase, curate. Ansamblul lor de cîntece și dansuri „Rapsodia Vasluiului” a obținut locul I pe țară la ultimele două ediții ale Festivalului național „Cîntarea României”, iar anul trecut s-a clasat pe locul I la un concurs festival desfășurat în Ungaria.

Întreaga viață a oamenilor ca și rezultatele întreprinderii s-au transformat fundamental din 1980. De la situația dinainte, pe care am descris-o, s-a ajuns ca în prezent pînă și lucrurile mici nu mai sînt lăsate la voia întâmplării și se fac exemplar. Dacă la o singură microcantină lipsește într-o zi un produs de patiserie este o problemă pe care o află și directorul imediat. Gospodăria arexă taie anual pentru cantină 250 de porci. Înainte de anul 1980 nu prea erau doritori să lucreze aici. Azi, a lucra la izolatoare este pentru oricine o carte de vizită care impune respect și întreprinderea — nu doar produsele ei — este foarte căutată.

Fiind unitate „cu foc continuu” în fiecare duminică este de serviciu ori inginerul șef Florin Simiuc, ori directorul. Acesta din urmă, împreună cu țpătă conducerea primește raportul zilnic la dispecerat la ora 6.30. „După ora 8.30 sînt în birou, atunci răspund la telefoane. Adică nu mai pot lucra. Dar în fiecare dimineață mă văd cu toată lumea. Nu sînt aspru, dar sînt serios”. După telefoane, este mereu în fabrici. Tirziu, după amiază, cînd tac telefoanele, revine în birou. „Atunci încep lucrul intens”. S-a născut în 1948 în comuna Vîndereș, A absolvit Facultatea de electrotehnică din Iași. De cînd e aici are 18 invenții, din care 7 deja brevetate. În curs de realizare: una la care îl are ca oator pe maestrul Vasile Gheorghiu.

Una din cele mai mari satisfacții pe care le-am avut ca ziarist a fost să aflu instructivă istorie a acestei tinere întreprinderi și să-l cunosc pe acest inginer. Îi cer îngăduința, totuși, să-i scriu numele aici cu litere din alfabetul inimii unui prieten. Se numește Nicolae Pascu.

DORIN GHERGHINESCU

Știau că se poate, știau că trebuie să se poată și astfel au ajuns la Ordinul Muncii

pierzi dumneata pe an la retribuire, dacă treci director? a fost întrebare, într-o discuție, surprinzător, mai mult amicală în ton decît oficială. Cam jumătate din prețul unui automobil, a răspuns. Omul care întrebuse a tăcut. Apoi și-a mutat privirea spre geam, căutînd ceva într-o zare. Consideră că în fiecare an îți zdrobești mașina, pe care n-o ai asigurată, dar de fiecare dată scapi teafăr. Nu-i așa că ești un mare norocos? Și unde mai pui că este și sarcină de partid. Unda de zimbet a topit multe în clipele acelea. A primit. Sigur, nu pentru gluma celui care avusese cadența inimii și vocația pedagogiei mari a vieții și țării să creadă în el cînd s-ar fi putut supăra. A primit pentru că era un examen serios pentru un inginer și apoi era vorba și de o mare încredere. Vorbele mari încep și ele într-o viață de om. Mai ales cînd el, omul acela, nici nu le rostește singur. Așa a început ceea ce am putea numi a doua înființare a întreprinderii. Printr-un efort solidar, efort sprijinit neîncetat de organele de partid și de stat competente, întreprinderea, adică și lucrurile și oamenii au început să se schimbe în bine. Într-un ritm care a fost considerat cel mai bun pentru continuitatea și progresul procesului. Rezultatele au început să deseneze o curbă ascendentă. Pentru realizările din 1985 in-

știut să-i aducă la locul potrivit...

Azi, fabrica de cartoane a întreprinderii este o mîndrie a ei. Tehnologiile și utilajele din import erau gîndite pentru a se lucra în cea mai mare parte cu celuloză. Ingerul director, împreună cu inginerii fabricii și cu muncitorii ei au adoptat toate aceste tehnologii și utilaje astfel încît din 1982 se lucrează numai cu materiale recuperate. „Am uitat cum arată celuloza”. O întregă linie tehnologică reproiectată de ei, aici — cu toate utilajele necesare proiectate și realizate aici — a înlocuit linia veche din import. În prezent se lucrează pentru asimilarea altor produse, folosind aceeași materie primă: materialele recuperate. „Va fi singurul loc din țară unde se va realiza acest lucru”.

Țesătoria de fire de sticlă produce — nimic mai firesc — pinze de sticlă. Numai această fabrică înregistra citeva zeci milioane lei pierderi la 30 iunie 1980. De atunci, oamenii care nu mai dădeau de capătul firului incurcăturilor au învățat să gîndească altfel, după cum s-au învățat și să cîștige altfel. Au făcut singurul urzitor de fire de sticlă — și de poliester — care s-a construit în România. Ei, acești foști abonați la toate criticile și bilanțurile negative ale județului! Urzitorul este de mult omologat. Au adaptat războaiele încît în 1982 problemele de țesere erau

iecare uzinală și laborator de cercetare.

Un om care vine din afară poate crede că bitumul este smoala de pe șantier. Aici descoperă că nu este deloc așa. Pentru producerea bitumului, aici, lângă Vaslui se continuă procesele de valorificare petroliferă. Se află în cercetare destul de avansată extinderea gamei de izolatoare. Noile produse vor avea o rezistență mult mai mare în timp și vor permite sporirea substanțială a productivității muncii celor ce le folosesc. Se lucrează deja la instalația pilot. Utilajele de bază sînt făcute și fundațiile turnate din iunie. Pe aceeași instalație pilot se va încerca asimilarea de insonorizant pentru automobile.

Pentru termoizolatoare, materia primă este bazaltul. Roca fibrilată devine vată minerală. Iar vata minerală de bazalt revine în actualitate datorită consumului energetic mai mic. Anul trecut, față de 1980, consumul energetic la vată minerală, 20 de sortimente, s-a redus cu 42 la sută.

La reducerea consumurilor de combustibil contribuie — deocamdată cu 300 de tone — aplicarea unei cercetări a Institutului de cercetări și proiectări pentru materialele de construcții care a rezolvat recuperarea căldurii din gazele arse și utilizarea acestei surse în procesele tehnologice. În final, extinderea acesteia va da o economie de 2000 de

ție de aici dar și de la Inox, bunăoară, sau de la Republica, încît celor de la Aversa li s-a spus la un moment dat, nu atît ca un reproș cit ca un elogiu: ce, vreți să le luați voi pe toate? „Stringem, într-un an, zice inginerul Gheorghe Popa, vreo 600 tone de deșeurile de oțeluri aliate, cam 300 tone de feroaliaje și nichel-import, ceea

peșcu ne spune că la Aversa se brichetează, de la o vreme, șpanul de oțel care e predat apoi celor de la sectorul „cald”. Pînă nu cu mult timp în urmă, șpanul era predat, cu 30 de bani kilogramul, întreprinderii de colectare a materialelor. Strungarii au fost instruiți să-l sorteze și să-l aducă în niște containere pe care stă scrisă

țel de utilizare al metalului cu pricina e de 80 la sută. Sau întreprinderea e planificată să predea 5 tone de nichel pe an, metal deficitar la Aversa și de care oamenii de aici ar avea nevoie și mai ia, nu să dea. Lăsînd deoparte aceste exemple, mai e de notat că la Aversa s-a construit o instalație de regenerare a nisipurilor

nisip simplu spălat, faptul acesta avînd însemnătate pentru că el conduce uneori la rebut și la piese de slabă calitate. Cînd nu se mai pot asigura suprafețe hidraulice cu o rugozitate impusă de stas, se cheamă că producător are un randament mai scăzut față de cel proiectat și planificat, ceea ce, duce la înregistrarea unui consum de energie mai mare la beneficiar. Iar asta tot risipă este, așa cum este o risipă de bani, de timp, de materiale și revopsirea motoarelor pe care Aversa le primește pentru a echipa cu ele pompele. Motoarele vin vopsite de-a gata, dar se poate ca beneficiarul Aversci să vrea altă culoare. În general, axul principal și cuplajul, părțile mobile, se vopsesc în galben sau portocaliu. Placa de bază se vopsește într-o culoare închisă, de multe ori chiar neagră. Iar pompa propriuzisă și motorul au, de obicei, aceeași culoare albastră sau verde. N-ar fi mai simplu ca motoarele să vină ni se spune, doar grunduite?

DUMITRU ELIADE

E importantă și culoarea motorului

ce înseamnă că economisim mai multe milioane de lei valută. Cam 80 la sută din unele șarje reprezintă o producție realizată numai cu aceste feroaliaje pe care nu le mai risipim pentru că am înțeles, toți am înțeles, sînt foarte scumpe. De la un timp am deprins să recuperăm de la beneficiarii noștri și piesele uzate ale pompelor, deocamdată am încheiat o astfel de înțelegere cu combinatele petrochimice”. La rîndu-i inginerul Nicolae Po-

marca oțelului. Pentru o tonă de materiale recuperate și sortate, o formație de la secția de prelucrări mecanice poate primi 1000 de lei. Dar e drept că efortul de recuperare a metalelor nu este simplu ca un zbor planat în azur. Întreprinderii i se repartizează bunăoară, cifra e ipotetică, 150 tone de bronz iar pe de altă parte primește, tot prin plan, să restituie 80 de tone întreprinderii specializate în colectarea metalelor, cu toate că la Aversa coeficien-

pentru turnătorie iar invenția e cit se poate de oportună, pentru că o tonă de nisip se cum-pără cu 700 de lei. Și în fiecare an întreprinderii îi sînt necesare numai pentru turnă-toria de oțel, cam 3000 de tone. Regenerarea nisipurilor în proporție de 80 la sută din cantitatea necesară nu exclude însă și anumite griji despre care ni se vorbește de-a dreptul și limpede. Întreprinderea are nevoie de nisip dublu spălat ni se spune, și primește de obicei

producție la cel mai înalt nivel

Se poartă încă minci chimo, croieli „lilic” și bluzeuri. Nici monștrii sacri ai modei, marii ei alchimisti ce se indeletnicesc acolo, în „laboratoarele” lor, cu marile lovituri de teatru ale fiecărui sezon, nici beneficiarele lor, femeile lumii, nu vor să renunțe la metrii întregi de materiale aruncați sub foarfecele de croit, pentru comoditatea vestimentației, pentru iluzia de indestulare, paradoxal, în vreme ce criza fibrelor și firelor textile își face tot mai simțită prezența. Paradoxul îl lăsam spre studiu psihologilor și sociologilor. Pe noi ne interesează aspectul economic al problemei: cum se descurcă fabricanții cu atita risipă de materiale? Căci nimeni nu-și mai poate permite azi să risipească! Deșeurile nu este exclus — și nu se mai poate altfel — doar din limbaj, ci nu este o chestiune de formă, este o chestiune de rentabilitate economică și în consecință trebuie exclus din concepția producției. Or, aceste geometrii la modă disponibilizează importante asemenea resturi tehnologice.

Atunci? Atunci, tehnicienii gândesc, sînt obligați să gîndească soluții și să le aplice pe cele cu maximum de profit.

Pentru o asemenea experiență demnă de urmat ne-am aflat nu demult la „Miorița” din Oradea, o firmă de prestigiu pe piața internațională a tricotelor (exportă peste 90 la sută din producția ei, solicitată fiind din Canada și S.U.A. pînă în țările nordice europene ca și în U.R.S.S.). Olga Szucs, tehniciană în atelierul de creație, intră în „sala modelelor în premieră absolută”, în sala de prezentare și contractări, cu un braț de tricouri liliputane, de o ingeniozitate ametoitoare, în toată paleta de culori a modei la zi. Sînt tricoteje pentru copiii de toate vîrstele, de la sugari la puberii de 14 ani, sînt tricoteje obținute din bucățile ce rămîn de la croitul modelelor pentru adulți. Este prima replică economică, prima reacție de apărare la risipitoarea linie din croiturile actuale. Nu, nu vom vocifera (ca altădată) că nu ar fi potrivite cu vîrsta și psihologia celor mici. Pentru a suplini acest neajuns (căci

legea cererii dictează rentabilitatea), pentru a se vinde produsele respective, în atelierul de creație au fost destinați și specializați tehnicieni și creatori anume care să imbine, să combine și să recombine asemenea bucăți de tricoturi cu elementele noi de garnituri, încît să se obțină modele inspirate și adecvate vîrstei copilăriei. (Paleta de culori ajută și ea, în secret, cu siguranță a fost gîndită și sub acest raport, cei mici reproducînd, în miniatură, moda celor mari.) „Asta e sarcina noastră principală”, spune Olga Szucs, cînd se creează orice model nou, fie pentru femei, fie pentru bărbați, concomitent se creează și cel ce trebuie rea-

Inteligentă și performanță

lizat din pierderi”. Experiența există de mai mulți ani, există chiar o secție de valorificare a materialelor secundare, care a început cu 5-6 oameni, dar care a ajuns, în ultimii cinci ani, la 28-30, cu o structură a ei și cu un coordonator al ei, înlocuind oricărui secției de producție. În persoana tehniciei Adriana Tamaș (coordonator metodologic), și a maistrului Silvia Bei, „Croitorese bine calificate și, accentuez pe calificare, zice inginerul Szász Zsolt, șeful serviciului organizarea producției și a muncii, omul ce ține în mîini foarte severe balanța celor 3 R în întreprindere. Pentru că e o artă și o mare îndemnare, cere mai multă pricepere și o mai solidă pregătire tehnică să faci tipare și să croiești un model din bucăți mici, din bucăți fixe de material”. Se valorifică astfel în produse ce se vînd la preț integral, inițial, 25-30 tone de tricoturirest, față de 6-8 tone prin anii 1981-1982. Întîi se au în vedere panourile mari, cu defecte rezultate din cele mai diverse cauze (defecțiuni ale mașinii, neatenția unor lucrătoare etc.) din care se confecționează în mod egal piese de îmbrăcăminte pentru adulți. Apoi bucățile „căzute” la croit. Și a-

cestea în mai multe trepte. Chiar și din peticele ce cad de la a doua „rundă” de croieli și modele se proiectează noi produse de dimensiuni mai mici — botoșei, tîlpi, mînuși. La un moment dat acestea inundaseră piața și nu se mai vindeau. Comerțul nu le mai lua. Atunci a intrat în arenă din nou fantazia creatorilor, lansîndu-se „moda intarsiiilor”, „moda combinațiilor de culori”, moda, ei da, chiar „moda peticelelor” pentru, care, într-adevăr, s-a cheltuit multă imaginație, în care fantazia a cîștigat cu brio, reformînd geometrii dintre cele mai savante cu expresivități de nebănuit. Succesul de public a fost și este extraordinar. Cei 3 R solicită, iată, inteligentă și performanță care, la „Miorița” se soldează cu cîștiguri importante pentru întreg colectivul ca și pentru întreaga economie națională. „La noi, anual, rezultă în jur de 230-280 tone resturi tehnologice, ne spune, cu toate calculele în față, inginerul Szász. Din care nu se pierde nimic, nici măcar un gram. Bătălia este să le valorificăm la prețuri cât mai mari și cu destinații superioare în fabrică. Numai resturile din care nu se mai poate obține chiar nici un obiect util iau drumul Bisriței, unde, printr-o tehnologie specifică de defibrare reintră, ca materie primă, în ciclul productiv de la „Netex” pentru textilele petesute”. Dacă în această calitate de nouă materie primă, costă 1 leu, pînă la maximum 2.50 lei kilogramul, valorificate la ele acasă, prețul resturilor de tricot ajunge la 160-180 lei kilogramul. Or, cine ar da o astfel de avere din mîini? În consecință, în toate secțiile și atelierelor întreprinderii s-a pus la punct un sistem optim de colectare și sortare a pierderilor tehnologice pe om și mașină ca și în funcție de destinația lor, astfel încît să nu iasă pe poarta fabricii bucăți din care se mai poate obține un produs vandabil.

Inclus în planul de producție, ca și în toți indicatorii de eficiență ai întreprinderii, capitolul celor 3 R exprimă, la „Miorița”, o gîndire modernă asupra producției, exprimă grija pentru materiile prime ale țării.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Prima propoziție cu care fac cunosțintă cei ce încep să învețe limba latină spune: „In patria nostra multae silvae sunt”. Da, am fost și sîntem încă o țară cu multe păduri. Păduri de fagi și stejar, păduri de brazi, adevărate hlamide verzi pe umerii dealurilor și-ați muntilor, inestimabilă bogăție supra-nunită, la propriu și la figurat, aur verde, așa cum cărbunelui și petrolului li se spune aur negru, iar apelor, aur alb. Pînă să-ncepem dialogul nostru cu inginerii Virgil Dunăreanu și Ion Vucea, directorul general adjunct și, respectiv, șeful serviciului pregătire, programare și dezvoltarea producției din cadrul Centralei de Exploatare a Lemnului, cea propoziție, revenită cine știe cum în memoria noastră, ne-a urmărit ca un leitmotiv. În patria nostra multae silvae sunt... În patria nostra multae silvae sunt...

I-am întrebat, încă de la începutul dialogului, dacă își mai aduc aminte acea somptuoasă și tragică imagine, cu care ne-au obișnuit filmele și mai ales reportajele de televiziune, a arborilor prăbușindu-se din înaltul lor, acel sfîșietor plinșct și vaier pe care le naste arborile în cădere și pe care-l preiau, într-o turbulătoare solidaritate, ca niște frați, arborii rămași în picioare. Nu vom ascunde faptul că întrebarea noastră i-a cam descumpănit. Nici faptul că am zărit pe chipul lor un fel de suris, o lumină venind parcă dintr-o îndepărtată aducere aminte. „Eu, avea să spargă tăcerea inginerul Ion Vucea, dacă bine îmi aduc aminte am fost impresionat de această imagine cam pe vremea cînd făceam practica de studenție, asta acum aproape 40 de ani, prin Valea Jiului, unde am și început meseria de forestier. Numai că sentimentul acela, la urma-urmelor coplesitor, n-a durat decît o clipă”. „În ceea ce mă privește, avea să adauge inginerul Virgil Dunăreanu, cam tot pe-atunci am făcut și eu cunosțintă cu doborîrea efectivă a unui arbo-

re, un fag de toată frumusețea, dar în alt colț de țară, tocmai în Vatra Dornei. N-am avut nici o clipă sentimentul că as atenta la frumusețea naturii. Dimpotrivă. Noi, cei a căror meserie este să exploatăm masa lemnoasă a pădurilor, contribuim din plin la conservarea și dezvoltarea fondului forestier. Un arbore nu este doborît decît la un moment dat, cînd creșterea sa s-a încheiat, cînd, dacă nu-l tăiem, începe să se degradeze. A doborî un arbore la

amănunt nu lipsit de importanță, numărul lucrărilor efectuate în parchet era extrem de redus datorită în primul rînd absenței utilajelor adecvate. Apoi, chiar dacă am fi deplasat acolo cîteva utilaje, spațiul era extrem de mic, total inadecvat unor operații tehnologice mai ample. În fine, prin înființarea CSPL-urilor, am redus substanțial consumul de combustibil lichid. Dar, firește, țelul urmărit și, în urma înființării CSPL-urilor, alîns cu maximum de eficiență,

și 5,56 m.c. la foioase. Sînt cifre la care, în urmă cu numai doi ani, să zicem, nici nu îndrăzneam să ne gîndim.

— Și tot așa, în cifre, a ținut să intervină inginerul Ion Vucea, vă pot spune că prin proiectele de modernizare continuă s-a ajuns la o reducere a consumurilor tehnologice de aproape 2 la sută, iar printr-o sortare executată de un personal cu înaltă calificare s-a ajuns la un spor de sortimentare cu valoare ridicată, ceea ce a

și vor fi înlăturate, iar altele precum cojițoarele de lemn de rășinoase sau despicătoarele au fost integrate nouului flux tehnologic. De asemenea, ferăstraiele mecanice pentru sectionat au fost înlocuite cu instalații de sectionare la punct fix, iar pentru lemnul subțire s-au introdus de curînd circularele multiple cu 5 pinze.”

— Ne-afîm, a ținut să încheie inginerul Virgil Dunăreanu, într-un plin proces de modernizare, de mecanizare a primei etape de prelucrare a lemnului, o experiență care, ca orice lucru nou, a fost primită cu oarecare rezerve, poate din cauza investițiilor, dar care este în clipa de față îmbrățișată de toată lumea, deoarece, este limpede și clar, valoarea lemnului crește vîzînd cu ochii, iar munca, altădată grea, așa cum se știe că este munca forestierului, s-a usurat, s-a îmbunătățit. Mai mult decît atât, forestierul a devenit un muncitor cu înaltă calificare, stăpîn pe cîteva utilaje, fapt ce presupune un orizont profesional largit, inclusiv o ridicare a nivelului conștiinței sale. În spatele acestei experiențe, la urma urmelor extrem de simplă, se întrevăd, încă de pe acum, substanțiale mutații în străvechea noastră meserie care începe cu tăierea arborilor și se încheie, din punctul nostru de vedere, cu livrarea lor către marile combinate de prelucrare a lemnului. Pe acest drum, altădată foarte greu și scurt, au mai apărut cîteva etape. Înființarea CSPL-urilor este o astfel de etapă, logic cerută de creșterea productivității muncii în producție, logic cerută de actualul nivel tehnic alîns în sectorul nostru de activitate. În rest, dacă veți avea curiozitatea să faceți un reportaj la fața locului, într-un CSPL oarecare, veți constata că o idee a cucerit niște oameni, niște oameni pentru care noul a devenit o pasiune și o necesitate, o nouă stare de spirit, un nou fel de-a munci și-a trăi.

VICTOR NIȚĂ ■

Pe drumul străvechi al pădurilor

timul potrivit înseamnă a face loc altor arbori să crească. Dar cred că nu acesta este subiectul discuției noastre.”

Intr-adevăr, scuzîndu-ne pentru această poate prea lungă și poetică introducere, ceea ce ne-a determinat să batem drumul pînă la uriasa platformă de industrializare a lemnului din Pipera, unde își are sediul și Centrala de Exploatare a Lemnului, s-ar numi, pe scurt, foarte prozaic, **Centrale de sortare și preindustrializare a lemnului**, adică CSPL, o experiență și, totodată, o inițiativă declanșate acum cîteva ani, în baza unui amănunțit studiu științific și economic întocmit de specialiștii Institutului de cercetări și proiectări în industrializarea lemnului.

— Ca să înțelegi ce vrea să însemne un astfel de centru, cesepele, cum îi spunem noi pe scurt, avea să ne pună în temă inginerul Virgil Dunăreanu, trebuie să aveți în fața ochilor vechiul traseu al lemnului doborît în pădure. De-acolo, din parchet, lemnul era transportat, după o prelucrare sumară chiar la locul doborîturii, la o stație de tren, de unde pornea spre marile fabrici de cherestea. Rămîneau în parchet părți însemnate din arbore. Apoi,

a fost și este creșterea continuă a productivității muncii prin mecanizarea și modernizarea întregului flux tehnologic. În definiție actuală, un centru de sortare și preindustrializare a lemnului este o secție de producție amplasată într-o stație de cale ferată sau în incinta unei fabrici de cherestea, dotată cu utilaje tehnologice specializate pentru fasonarea, sortarea, manipularea și preindustrializarea masei lemnoase, inclusiv a resurselor suplimentare (coajă, cetină, rumegus, capete așchii), în vederea transformării acestora în produse ce utilizează industriale. Un CSPL astfel definit presupune o concepție modernă de organizare a muncii pe linii tehnologice semiautomatizate, în flux continuu, cu utilaje și dispozitive complexe ale căror performanțe se situează la nivelul tehnicii mondiale. Veți înțelege toată această definiție tehnică și mai bine dacă vă spun că munca de altădată a 100 de oameni este realizată într-un CSPL de mărime medie de numai 20 de oameni. 20 de oameni cu înaltă calificare și utilajele respective. S-a realizat o productivitate fizică de aproape 7 metri cubi pe om, într-o singură zi, la rășinoase,

după la o producție marfă cu 3 la sută mai mare. În același timp, consumul de carburant a fost înlocuit în proporție de 80 la sută. Reducerea cheltuielilor de producție conduce așa cum este și normal, la creșterea eficienței economice, astfel încît, din beneficiul suplimentar, se asigură o durată de recuperare a investițiilor cuprinsă între 5 și 8 ani.

Dincolo de aceste cifre, care au, desigur, darul lor de-a vorbi despre eficiența acestei experiențe, am mai consemnat că noile unități ivite pe harta industrializării lemnului din țara noastră s-au impus definitiv și într-un timp foarte scurt, confirmînd necesitatea lor economică, tehnică și socială. Concept tehnologic de ultimă oră, ilustrat prin înființarea, pînă în clipa de față, a 42 de CSPL, cărora, pînă spre finalul actualului cincinal li se vor adăuga alte 80 de centre similare, CSPL-urile au promovat, așa cum era și de așteptat, o veritabilă inventariere a utilajului forestier existent, dar, mai ales, au grăbit finalizarea unor cercetări privind fabricarea în avans a unei noi sisteme de mașini. Unele utilaje, precum ferăstraiele mecanice și încărcătoarele frontale, au fost

Urc o pantă ușoară, în dreapta și în stânga, rămân în urmă rîndurile parca fără sfîrșit ale viței de vie. Soarele a ajuns chiar deasupra măgurei Odobeștilor (996 metri), aurind ciorchinii gri care scintilează printre frunze. Din cînd în cînd, trec pe lingă mine tractoarele cărînd după ele butoaie imense („bene“ se numesc și au între 300 și 500 de kilograme) pline cu struguri. E vremea culesului și aici la Odobești. Ridic privirea. Undeva în zare sînt munții Vrancei. Dar noblețea toamnei e mai evidentă pe aceste dealuri molcome (ca sufletul acestor locuri) pe care vița de vie le îmbracă de sus de pe Șarba pînă aproape de oraș. Observ că lumina nu are violența de la cîmpie. Ceva miraculos o îmblînzește parca, în-cît privești păstrează chiar în plină febră a culesului o liniște solemnă și plină de taină.

Taină, da, ale pămîntului, ale legendelor care-l învăluie. Însă nu și ale rezultatelor cu care se mindrește stațiunea de cercetare și producție vitivinicolă Odobești care împlinește în această toamnă (i-a și sătorit, de altfel) cincizeci de ani de existență. În această privință, există explicații precise. Încerc să le pun în ordine, amintindu-mi de fraza unuia dintre interlocutorii mei: „O producție mare de struguri de-pinde, în genere, de trei condiții: pămîntul pe care e așezată podgoria (plus condițiile climatice), soiurile cultivate și, bineînțeles, calitatea muncii viticultorilor.“

În umbra vechilor codri ai Vrancei

Pămîntul de aici are o fertilitate naturală foarte bună, iar condițiile climatice sînt favorabile culturii viței de vie, (o climă domoală, fără excese termice, cu foarte multe ore de strălucire a soarelui asigurate de expoziția în pantă, soarele „regăsindu-se“ mai întîi în struguri și apoi în vin, o umiditate echilibrată). În plus, oamenii spun că în trecut, pe aceste meleaguri au existat codri seculari, păduri foarte bogate, iar defrișările au lăsat un pămînt fertil, „hrănit de pădure“. De altfel, nu departe de Odobești se află localitatea Jariștea (al cărei nume înseamnă luminis sau polană) unde pînă nu de mult au existat siruri de stejari care aminteau de vechii codri ai Vrancei. Cultivată într-un asemenea sol, vița de vie s-a putut dezvolta, firește, foarte bine. „Ca aspect, vița din această regiune este unică în țară. Nicăieri nu veți vedea vița cu un aparat foliaceu atît de dezvoltat și nicăieri ea nu-ți lasă atît de puternic, ca aici, sentimentul de vigoare“ — mi-a spus ing. Vasilica Dușchin. Într-adevăr, frunzele sînt atît de mari și intense colorate încît vor parca să ascundă strugurii de privirile indiscrete. Iar inginerul șef Costel Tică a adăugat: „La Pietroasele vița crește pe un teren cu multă rocă și foarte subțire. Pe Tirnave, stratul fertil este puțin adînc. Iată de ce, în trecut, pe Tirnave, ca și iau un singur exemplu, se puneau un singur arac și se lăsa o singură coardă la butuc, în timp ce la butucii de la noi se lăsa și 20 și 30 de coarde.“

Cum se naște un soi nou de strugure

Sînt multe soiurile care for-

mează tradiția podgoriei Odobești. N-am să le menționez aici pe toate. Merită însă, ered, amintite, Galbena de Odobești și variantele sale Galbena de Căpătanu (după numele unui deal aflat mai sus de Odobești, pe valea Milcovului strugure care are boaba aurie, cu pete cafenii ca de chihlimbar) și Galbena uriașă (cu bobul mare, verzui); Frințușă (soi cunoscut prin prospețimea pe care o dă vinului); Feteasca regală (descoperită întîmplător de un țaran transilvănean din comuna Daneș, dar care s-a comportat aici, la Odobești, excepțional, ajungînd să dea în medie 20 de tone la hectar), Negru virtos (cu boabe negre și foarte dese) ș.a.

Dar tradiția a fost îmbogățită cu numeroase soiuri noi, de calitate înaltă, care au contribuit substanțial la sporirea prestigiului Odobeștilor. Activitate care a cerut (și cere), competență răbdare, perseverență și nu în ultimul rînd pasiune, căci între momentul în care a demarat cercetarea și cel la care visează cercetătorul să ajungă, al omologării noului soi, pot trece 15 sau chiar 20 de ani! Iată, pe scurt, cum arată ceea ce, simplu, se numește istoria unui soi nou de

ga, consideră că Șarba este printre cele mai bune soiuri create de cercetarea românească. Argumentele sale sînt următoarele: Șarba dă producții de peste 20 de tone la hectar, are boabele semiaromate, a îmbogățit sortimentul soiurilor din Moldova pentru realizarea vinurilor de calitate, semiaromate. Parfumul lui îți amintește de cel al mierii de luna mai, al florii de salcîm dimineața pe rouă, sau al bobocului de trandafir aflat în preajma deschiderii. Producții de asemenea foarte mari dă un soi cu nume de baladă: Miorița. Băbeasca gri are și ea o poveste interesantă care merită, cred, spusă. Pe un butuc de Băbească neagră s-a observat un lucru ciudat. Toți strugurii erau negri cu excepția unuia care avea o culoare mai puțin obișnuită. Era gri. Oamenii l-au gustat și au descoperit că era la fel de dulce ca și ceilalți. A fost marcată această coardă și, în primăvară, a fost detașată de pe butuc, fiind altoită pe un portocal. Așa au fost obținuți butucașii altoiți, proveniți de la coarda inițială și care au rodit struguri gri. Să menționăm, în sfîrșit, și soiul Codana obținut pentru producerea vinurilor

toare, astăzi sînt 24. Se stropește mecanic. Nu mai mergi kilometri întregi cu stropitorul de 20 de kilograme în spate. E altă munca acum. Mai ușoară.“

Pornesc mai departe. La o margine de rînduri cițiva muncitori se odihnesc. „Ce-ai cules?“ „Mustoasă“ — se grăbește să-mi răspundă un bărbat de aproape 60 de ani, cu minciile de la cămașă suflecate, pe cap cu o pălărie gri, cam spălăcită de soare. Foarte vorbăret. E suficient să-l întreb cum se culegeau altădată strugurii că și începe să-mi povestească. „Cu cofa se culegeau. Duceam cofa plină la capătul aleii și o răsturnam în ciubăr. Cu mustuitorul strugurii erau mustuiți imediat. După aia, doi oameni luau ciubărul pe umeri, ajutîndu-se de pălăgia, și-l duceau la crama, unde-l răsturnau la morișcă, un fel de zdrobitor manual. Strugurii zdrobiți cădeau în lin. După ce se scurgea cit mai mult must din ei erau luați cu gălețile și băgați în teacă. Era muncă nu glumă.“ „Da'ce, parcă numai la cules?“ „Intervine alt muncitor, cam de aceeași vîrstă, mai subțirel. „Înainte vița era mai stufoasă și trebuia să punem mulți a-

obținută în cincinalul 1981—1985 este considerată de specialiștii de aici drept o dovadă a faptului că se pot realiza și producții mai mari.

11 medalii de aur și 19 de argint

Podgoria Odobești și-a cucerit de-a lungul timpului un bine meritat renume prin vinurile pe care le-a produs. Vinuri ușoare, cu multă prospețime și fructuozitate. Prin partea locului se spune că aici se realizează „vagonul de vin la hectar“. Și nu e o vorbă goală. Stațiunea produce — află de la ing. Spiru Constantinescu — în medie 32 000 de hectolitri de vin pe an. Vinuri de consum curent și vinuri de calitate superioară cu denumire de origină (pentru care sînt nominalizate concret atît numele soiului din care au fost obținute, cit și zona viticolă de proveniență). Soiurile de struguri care au dat faimă vinurilor de Odobești sînt multe. Să notăm cîteva dintre ele: Galbena de Odobești, Feteasca regală, Băbească gri Miorița, Băbească neagră, Codana, Riesling italian, Sauvignon, Merlot, Cabernet Sauvignon. Iar faima vinurilor de aici a depășit de mult granițele țării. E suficient să amintim cele 11 medalii de aur și 19 de argint obținute la concursurile internaționale de la Ljubljana, Erfurt, Montpellier, Freiburg, Bratislava, Yalta și București. În 1982, spre exemplu, stațiunea a cucerit la Ljubljana Marea medalie de aur cu un Alligoté din producția anului 1975. Vinul de la Odobești a concurat atunci cu peste 280 de vinuri din toată lumea. Și a fost vinul cel mai discutat. Voturile unor degustători exigenți din țări cu tradiție viticolă, din Franța, Italia, Spania, s-au îndreptat pînă la urmă spre vinul românesc, care a cîștigat astfel, Marea medalie de aur, un vin asemănător din Franța trebuind să se recunoască înfrînt și să primească doar medalia de aur.

Frumoasă și bogată, toamna a îmbrăcat și anul acesta vîile Odobeștiului. Un an cu valoare specială pentru oamenii stațiunii de cercetare și producție vitivinicolă de aici. Un an jubiliar. Zecile de bene pline pe care le vîd părăsind rîndurile de viță stau mărturie pentru seriozitatea și competența muncii lor. Privindu-le îmi reamintesc un interesant fenomen prin care trec vîile primăvara cînd, odată cu topirea zăpezii și încălzirea vremii, se începe tăiatul și se elimină corzile uscate. În locul în care a fost făcută tăietura se acumulează seva, care începe să picure ca într-un plîns simbolic. Plînge via, obișnuiesc să spună, bucurîndu-se, viticultorii. Pentru că numărul mare de lacrimi din primăvară le vorbește despre vitalitatea butucului, e semn că via s-a trezit la viață. Pe vremuri, oamenii spuneau că via plînge pentru cei căzuți în războaie. Astăzi ei vîd în acest fenomen un prim indiciu al unei toamne bogate. Și, dacă judecăm după numărul mare de bene, care se îndreaptă continuu spre stațiune, în primăvară vîile de la Odobești trebuie că au plîns mult, au plîns cu lacrimile fertilității.

ALEXANDRU ȘERBAN ■

Istorie (cu struguri) pe un pămînt de legendă (la Odobești)

strugure. Se fixează mai întîi partenerii în funcție de calitățile pe care trebuie să le aibă noul soi (producție mare, rezistență la boli și dăunători, etc.). Se face, apoi, o hibridare printr-un amestec de polen. Uneori după prima hibridare e necesară și o a doua, cu un al treilea partener. Toamna se recoltează strugurele care a fost polenizat și i se extrag semințele. În anul următor, aceste semințe sînt plantate în seră. Din ele răsar plîntuțe care, după un alt an, sînt transferate în cîmp, unde rămîn aproximativ 4 ani pînă fructifică. Timp de 3—5 ani din acest moment, li se urmărește creșterea producției, calitatea, rezistența, iar în funcție de rezultatele observațiilor, din numărul mare de plante sînt alese numai cele foarte bune. Și nu sînt rare cazurile cînd, din 500—600 de plante, se merge mai departe cu una singură, care este înmulțită prin altoire obținîndu-se noi butuci de viță. Butucii sînt trecuți apoi în cîmpurile comparative și numai dacă și aici ei își mențin calitățile dorite de cercetători, sînt transferați în cîmpul de încercare și omologare. Metaforic vorbind, obținerea unui nou soi de strugure poate fi comparată cu creșterea unui copil.

Eu am fost cel dintîi care a condus tractorul în vie

Privesc rîndurile de viță. „Perfect drepte și regulate“ — îmi spun. Din spate, o voce îmi intră în gînd. „E frumos, nu-i așa?“ Mă întorc. Am în față un bărbat zdravăn, cu umeri lați, cu fața arsă de soare. „Frumos!“ — îi răspund. Din vorbă în vorbă, află că pe om îl cheamă Vasile Virlan, că are 50 de ani (s-a născut deci odată cu stațiunea), e tractorist și a fost primul mecanizator care a venit să lucreze aici. „În 1962 stațiunea primise primele două tractoare de vie. Eu am fost cel dintîi care le-a condus. (E foarte mîndru de asta) Munca de aici, din vie, e toată viața mea. Cînd am concediu mă simt ca un om bolnav. (Vede că zîmbesc) Vorbesc serios. Mă doare spatele, capul. M-am obișnuit probabil să mă zgîlție tractorul. Și numai așa mă simt bine. Mie în agricultură mi-a plăcut să lucrez. I-am auzit pe unii spunînd că e mai bine în fabrică. Muncеști 8 ore și gata! Părinții mei au vrut să mă vadă croitor. Cit s-au mai luptat să mă convingă! Dar eu n-am vrut și n-am vrut. Am vrut să lucrez pămîntul care dacă e muncit bine îți dă tot ce vrei. Ia uitați-vă la vîile astea ce pline de struguri sînt. E drept că acum se muncеște mecanizat. Dacă atunci cînd am venit eu să lucrez la stațiune erau, cum v-am spus, numai două trac-

toare, astăzi sînt 24. Se stropește mecanic. Nu mai mergi kilometri întregi cu stropitorul de 20 de kilograme în spate. E altă munca acum. Mai ușoară.“

Eu am fost cel dintîi care a condus tractorul în vie

raci. Că araci se puneau atunci, nu se întindea pe spalier, cum se face acum. Și trebuia să bați și 30 de araci la un butuc. Un lucrător punea pe zi cam 500—600 de araci. Asta după cum îl mergea mina. Azi, cînd în vie sînt cam 3 300 de butuci la hectar, vîd dați seama ce muncă ar fi fost să bați araci la fiecare?“

De la ing. Costel Tică am aflat că, dacă la înființare nu funcționau aici decît un laborator de vinificație și o stație meteorologică, astăzi cercetătorii de la Odobești au la dispoziție un laborator de genetică și ameliorare, laborator de protecție a viței de vie, laborator de agrotehnică viticolă, laborator de înmulțire a viței de vie.

Sînt, cred, suficiente argumente pentru a vedea că munca în vîile Vrancei a căpătat un ațt potențial. O altă forță. Și, firese, alte rezultate.

De altfel, cifrele producției medii de struguri la hectar vorbesc de la sine:

- 1940 — 4 tone la hectar
- 1950 — 5 tone la hectar
- 1952 — 7,2 tone la hectar
- 1971 — 10,3 tone la hectar (producție pentru care stațiunea a primit Ordinul Muncii cl. I)
- 1973 — 12,3 tone la hectar
- 1975 — 13,5 tone la hectar (producție pentru care stațiunea a primit Meritul Agricol cl. I)
- 1981 — 13 tone la hectar
- 1982 — 23,6 tone la hectar (producție pentru care stațiunea a primit Meritul Agricol cl. I)
- 1984 — 16,8 tone la hectar (producție pentru care stațiunea a primit Meritul Agricol cl. I)

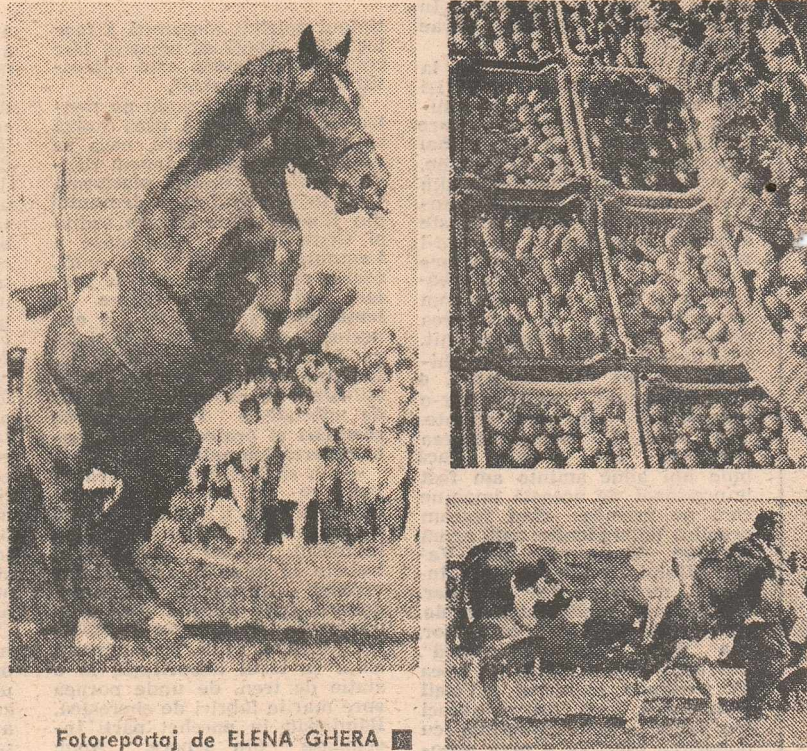
Producția medie de 13,6 tone

Arca bunilor gospodari

Pe platoul din gura Săliștii, între linia ferată și șoseaua ce duce la Alba, duminică trecută, și-au dat întîlnire cei mai buni gospodari din județul Sibiu. O lume de țărani și de specialiști, de elevi ai liceelor agroindustriale și chiar de orășeni — rude apropiate ale celor prezenți — au luat parte la o autentică sărbătoare a toamnei, cea de-a II-a ediție a Expoziției agrozootehnice Săliște — Sibiu, aici oferindu-se prilejul de a fi cunoscute cele mai bune rezultate ale principalelor sectoare de activitate din agricultura noastră. Timp de patru ore, de la ora nouă pînă la ora prînzului, fluxul continuu de vizitatori a avut la îndemînă informații, exponate și idei chiar pentru ziua de mîine. Oamenii s-au oprit cu interes la porumbii și iepurii crescuți în baterie, la găini ouătoare și la rațe, la oi sau la berbecii de rasă, la cai sau la porci, la vaci de lapte și la tauri. Vîiu interes au manifestat și în fața uneltor agricole expuse: de la cele mai mărunte pînă la utilaje de ultimă oră. Au fost prezente în

expoziție cele două soiuri de bază pentru cultura grîului, Fundulea 29 și Transilvania, și încă alte nouă soiuri timpurii. Frumos aranjate, fructele și legumele au atras vizitatorii. Și totuși... animalele au fost principala atracție. Pe lingă ce sînt cit mîncîncă animalele, pe oameni îi mai interesează o mulțime de amănunte. Am aflat, astfel, că celor doi boi ai săi, unul de trei și altul de nouă sute de kilograme, Ion Lața din Soroștin nu le-a dat deloc bucate; i-a crescut doar cu lăcărna, trifoi și fin. Și, chiar așa, nu le-a dat cit ar fi vrut ele să mînce pentru că s-ar fi îngrășat și n-ar mai fi putut merge cu ei la muncă. Pe Cristian Rovwecter din Cașolț, deținător al unuia din premiile I, organizatorii expoziției l-au descoperit scoțînd cartofi din hotarul casei cu un bou de 1 000 kg! Silviu Frățicu din Agnita a muls de la vaca lui, în prima perioadă de lactație, 7 007 litri. Căii de muncă ai lui Valer Rusu din Turnișor, cai de premiu I, n-au prea avut chef de plimbare prin fața jurului și le-au cam dat de fur-

că îngrijitorilor, săltîndu-se în două picioare și căutînd să scape din frîie, spre delectarea spectatorilor. Un copil de 11 ani, din Blăjel, a cîștigat tot un premiu I pentru grija deosebită cu care s-a ocupat de creșterea unui taur. Pornind de la urmărirea ameliorării raselor pe descendenți, am asistat, chiar, la cîteva scene amuzante pentru că unul din boii premiați a fost prezentat simplu: Tică — fiul lui Horiică! Altă premiață, Sanda, o juminecă intimidată de mulțime, a fost apreciată pentru viitor ca o bună mamă de taur. Marele premiu a revenit celor patru vitele ale A.E.I. Mindra — scmisurorile lui Horiică! Tinere și neieșite în lume, n-au prea fost politicoase la premiere, s-au cam imbrîncit. Plecînd de la sărbătoarea de la Săliște am înțeles cit de dragi și apropiate îi sînt omului animalele, am înțeles că pentru creșterea lor nu e nevoie numai de muncă, de priecpere, de selecție araselor, ci și de dragoste, de cit mai multă dragoste pentru animale.

Fotoreportaj de ELENA GHERA ■

Alte ocoluri pe drumul legumelor

Jocul de-a graficele

La poartă ni se spune că „tovarășul director n-a venit”. Este ora 8.20. Înăuntru, inginerul șef — care ieri ne rugase stăruitor să revenim azi, vineri 19 septembrie, pentru că tovarășul director lipsea, iar dinsul era supraaglomerat — ne asigură că directorul a venit, însă a și plecat la o ședință în Capitală. Ne aflăm la Buftea și avem o ușoară bănuială. „Unde locuiești dinsul?” „În București”. Nu, nu mai avem nici o bănuială. Peste vreo trei ore vom asista chiar la lămuririle date cuiva cum că ședința la care a plecat tovarășul director a început demult, tocmai de la ora 9.30. Înțelegerea de producere și industrializarea a legumelor și fructelor la care ne găsim este, de mai mulți ani, pe locul al doilea în țară între „surorile” ei. Pentru acest lucru oamenii muncesc așa cum pot ei mai bine. „În sezon n-avem zi de răgaz. Răgazul e lăsat pentru la iarnă”, ne spune tovarășul Livian Toropoc, inginerul șef. Dificultățile cu care se confruntă cei de aici vin, mai ales, de la livrarea materiei prime, pe care producătorii le-o trimit într-un dispreț total față de grafice. Este drept că fabrica are vreo 400 de hectare ale ei pe care își produce legume. Dar grosul materiei prime se primește de la unitățile agricole din Sectorul agricol Ilfov și din județele apropiate. Contractele sunt făcute cu I.L.F.-urile respective. Săptămânal, reprezentanții celor două părți contractante discută în profunzime detaliile și stabilesc de comun acord și cu amănunțime graficele de livrare pentru zilele săptămânii viitoare. „Ce faceți, dacă vedeți că aceste grafice nu s-au respectat într-o săptămână?” „Săptămâna următoare insistăm mai mult”. Acesta este răspunsul tovarășului Cornelii Năstase, șeful biroului aprovizionare, desfăcere și transport. Un răspuns remarcabil de sintetic. Dacă nu chiar prea. Dar lucrurile nu întârzie să se lămuirească. Și încă destul de bine. Documentele arată că, de la 1 august până la 13 septembrie, Asociația economică de stat și cooperatistă horticolă Popești Leordeni, de pildă, a livrat doar 582 de tone de produse și a rămas datoare cu 505 tone, față de propriile sale grafice. I.L.F. Teleorman a acumulat, în lunile iulie și august, o restanță de 3.269 de tone la care a mai adăugat încă 200 de tone în primele două săptămâni ale lui septembrie. „Nici noi nu obținem capacitatea de transport necesară, este adevărat și acest lucru, ne spune contabilul șef Constantin Istrati. Ba nu sînt produse conform graficului stabilit, ba nu e motorină, ca în povestea cu Tică și cu Tache”. Materia primă se aduce cu mijloacele fabricii și mai ales cu mașini închiriate de la Intreprinderea de transport auto comercial a Transcom București.

În săptămîna care a început la 15 septembrie, fabrica a solicitat zilnic o capacitate de transport de 390 de tone. Ce s-a pri-

al fabricii ne spune, pînă la urmă, foarte clar: „Aceste grafice au un caracter formal. Pentru noi este albit de evident că nu se respectă, încît nici nu se mai gîndește nimeni să (înă o evidență a onorării lor”. Nu mai este greu de înțeles de ce — așa cum ne spune inginerul șef — „în acest sezon, fabrica n-a lucrat mai mult de cinci sau șase zile la întreaga ei ca-

pacitate”. Un singur lucru nu se înțelege: de ce se mai consumă timpul mai multor oameni pentru întocmirea unor grafice de care nu se mai sînchisește nimeni și care nu folosesc la nimic? Nu-i destul că drumul legumelor este îngreunat de o grămada de dificultăți și comodități!

DORIN GHERGHINESCU ■

Despre țară și țare

mit? Luni 174 de tone, marți 153 de tone, miercuri 173 de tone, joi 180 de tone, iar vineri, pînă la ora 11, se primiseră mașini de 100 de tone în total. Dacă mai punem la socoteală și faptul că nici mașinile care se primesc nu sînt încărcate decît foarte rar la capacitate, cum ni s-a spus, atunci tabloul real prinde binisor contur. Orice detaliu clarifică și mai mult această imagine. Dimineața, șoferii își iau camioanele de la autobaza Buftea și vin la fabrică, drum de trei kilometri. Pe acest drum nici un camion nu transportă nici o altă încărcătură decît propriul său șofer. Aici primește delegație. După care se întorc la autobază. Acum fiecare camion transportă hîrtia primită. Cu aceste drumuri nu se realizează decît un singur lucru: se stîrneste praful de pe drum. Fiindcă toate delegațiile le-ar putea ridica și un singur șofer, chiar și fără camion. Ori le-ar putea duce la autobază altcineva. Odată revenite camioanele la autobază, se purcede la împărțirea carburantului. Nu, nu vă grăbiți! Nu la pompă: pe hîrtie. Treabă care durează și ea. Apoi se așază toate mașinile la rînd pentru alimentare. Cînd — în fine — au alimentat, se gîtesc de drum. Datorită acestei organizări formidabile a muncii, mașinile ajung la locurile unde pot să încarce marfa pe la ora 11 sau chiar 12. Dacă ajung mai tîrziu, așteaptă pînă a doua zi ca să mai aibă ce încarca: ce-a fost cules au încărcat alți beneficiari care s-au sculat mai de dimineață. Cît despre graficele de livrare, contabilul șef

Într-o serie de articole, publicate sub genericul „Drumul legumelor”, revista noastră a semnalat păgubitoarea lipsă de înțelegere care minează colaborarea dintre unele întreprinderi specializate în producerea legumelor și cele cărora le sînt livrate acestea. Exemplificăm, la momentul respectiv, cu raporturile, deloc cordiale, existente între Intreprinderea de producere a legumelor Zimnicea și I.L.F. Militari. Convingerea noastră era (și încă rămîne) aceea că relația dintre amintitele unități poate deveni lucrativă, sporindu-se astfel eficiența muncii în ambele sectoare și, mai ales, realizîndu-se o aprovizionare a pieței cu legume proaspete, de cît mai bună calitate. Dar, un recent drum făcut la Zimnicea ne-a zdruncinat serios convingerile, făcîndu-ne martori ai unor scene și discuții care erau departe de a conține vreun semn capabil să exprime o cît de mică dorință de colaborare adevărată, problemele care se ridică pe mai departe sînt mai presus de orice animozități create, întretinute și întărite cu vremea între I.P.L. Zimnicea și I.L.F. Militari, mai presus de anecdotică unor nesfîrșite procese, certuri sau sîcane reciproce. Ele vizează însăși respectarea intereselor celor două unități și, implicit, ale cetățenilor.

Prima dintre aceste probleme nu necesită prea multe comen-

tarii. Este vorba de respectarea strictă a contractelor stabilite, a graficelor de livrare și preluare. Să spunem, de la început, că producția de legume realizată de I.P.L. Zimnicea a crescut simțitor în anul acesta. Dar eforturile de ridicare din cîmp a recoltei n-au fost pe măsura eforturilor și hîrniciei legumicultorilor. Nu atît din lipsa mijloacelor de transport — scuza cel mai adesea invocată —, cît din cauza capriciilor unor șoferi care preiau legume după bunul lor plac, de unde doresc și ce anume doresc. Poate părea incredibilă această situație, dar la sediul I.P.L. Zimnicea există tabele cu mașinile plecate de la I.L.F. Militari cu destinația Zimnicea și ajunse cine știe pe unde, doar la Zimnicea nu! Acest fapt s-a repercutat asupra ritmicității destul de aproximative cu care a fost aprovizionate unele piețe și asupra calității produselor, aruncîndu-se astfel un nemeritat con de umbră asupra muncii temeinice a celor de pe ogoare. Pe scurt, cantitățile contractate n-au fost preluate în totalitate de către beneficiarul de drept, ele fiind oferite — atunci cînd au existat solicitări — altor parteneri comerciali. Dar, lucrul care pune cel mai mult pe gînduri este îrosirea multor tone de legume în condițiile în care recolta acestui an a fost bogată, necesitînd investiții însemnate și multă, multă sudoare.

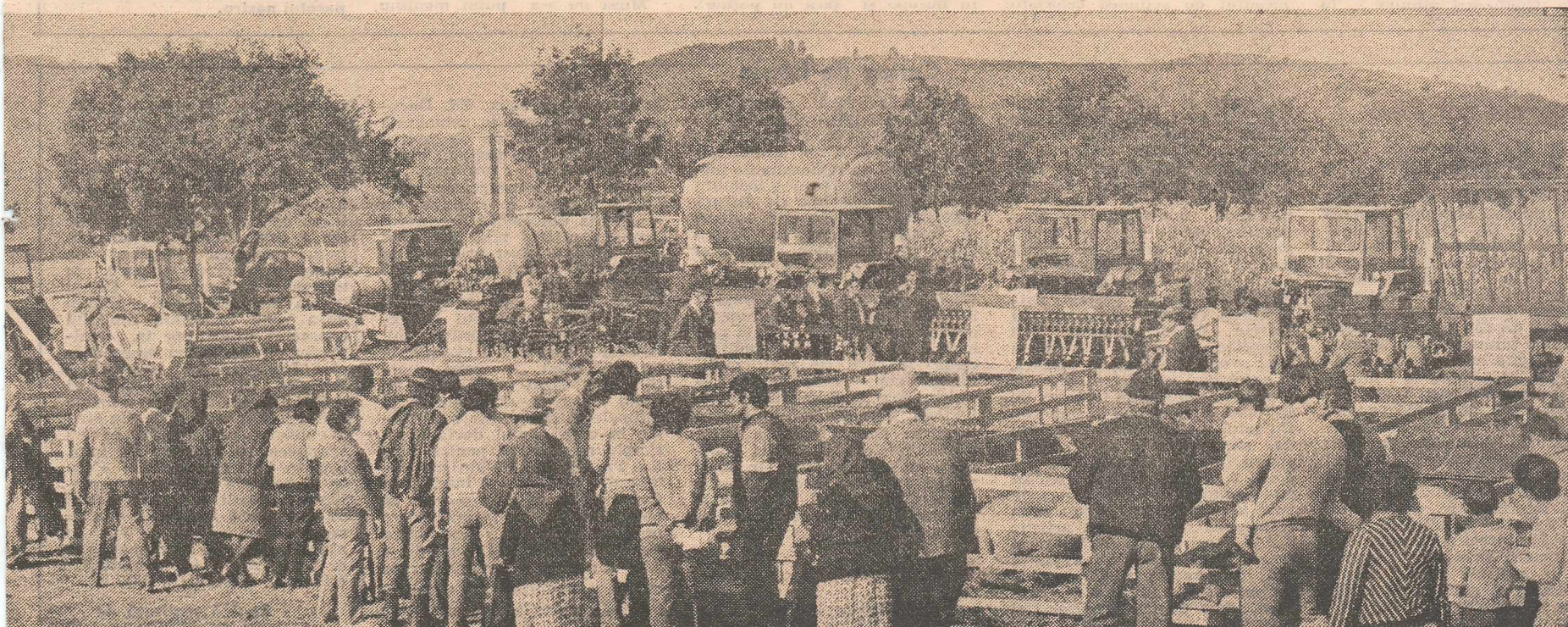
O altă problemă este aceea — și ea ridicată, nu de mult, în paginile noastre — a lădițelor. Banala, dar deloc simplă ori neimportantă poveste a ambalajelor își continuă, netulburată, derularea.

Se impune, în acest caz, ca în orice altă situație — mai mult spirit gospodăresc, recondiționarea lădițelor trebuind să fie o activitate permanentă, la care să participe și beneficiarul, dar și producătorul, interesul ambilor fiind același: cît mai grabnică ajungere pe piața a legumelor.

În sfîrșit, ultima și cea mai delicată dintre problemele asupra cărora ne-am oprit este aceea a modului în care sînt preluate legumele de pe cîmp. Procedul — pe care am avut prilejul să-l observăm în repetate rînduri, după un meru același tipic — e simplu: mașina venită să preia marfa este descărcată la cîmp de ambalajele pe, care le conține și merge pentru a fi cîntărită, a i se lua țara, cum se spune. Se reîntoarce pe plantăție, este încărcată cu lăzile de produse și merge iar la cîntar. Se scade din greutatea constantă țara mașinii și apoi se scade și țara lădițelor. Aici este întreaga țară a procedurii. Șoferii susțin — și este imposibil să-i contrazici în această privință — că greutatea lădițelor mari („stasul”, zic ei) ar fi de 6 kilograme. De aceea pretind ca toate lăzile să fie, din pornire, scotite a avea această greutate. Dar cel mai banal cîntar spune că numai foarte rar se întîlnește vreo ladă avînd aproape această greutate. Imensa majoritate nu cîntăresc mai mult de 4 kilograme și jumătate. De aici — discuțiile, aprinse, interminabile. Tot de aici — explicația deplasării șoferilor la alte unități, mai culante, care — pentru a-și vedea plecate spre piețe produsele obținute cu atîta trudă — cedează presiunii șoferilor și acceptă că lada ar avea 6 kilograme. Dacă slăi să socotești că pe parcursul unui an numai la Zimnicea vin și iau marfă cîteva mii de mașini, prejudiciul adus unității de către insistenții și intoleranții șoferi este de ordinul sutelor de mii de kilograme. Ceea ce înseamnă milioane de lei! Bani care se scurg tocmai din buzunarele celor care au muncit și muncesc — zi de vară pînă-n seară.

Campania de recoltare a legumelor este în toi. Pietele și fabricile de industrializare asteptă, dar divergențele dintre întreprinderile ale căror obligații sînt legate de cît mai promptă aprovizionare cu produse de bună calitate sînt departe de a fi fost depășite sau înlăturate. Și, nu peste multă vreme, vor fi elaborate — pentru anul viitor — alte contracte, se vor discuta alte grafice. Ne păstrăm credința că se va porni la un nou drum numai după o analiză temeinică a erorilor lesne de sesizat de pînă acum, discutîndu-se lucrurile deschis și realist, luîndu-se măsurile care se impun. Semnele bune ar fi de dorit să apară chiar de acum — cînd e mare nevoie de ele —, primăvara viitoare urmînd doar a le confirma.

DAN MUCENIC ■

Infringerca lui Baiazid în bătălia de la Ankara (28 iulie 1402) și luarea sa în captivitate de către biruitorul mongol, Timur Lenk, a inaugurat o perioadă de lupte pentru succesiune între fiii sultanului. Interregnumul din anii 1402-1413 a pus în primejdie rezultatele dobândite până atunci de Poarta otomană angajată în elanul ei și a părut să amenințe cu prăbușirea stăpînirii otomane în Europa. De-ar fi să încercăm din nou un demers de istorie contrafactuală (Ce s-ar fi întâmplat dacă?...), am putea spune că, dacă forțele ostile Porții s-ar fi coalizat sau măcar și-ar fi coordonat acțiunile, expulzarea otomanilor de pe continent ar fi fost cu putință. Dar n-a fost să fie așa. „Dacă imperiul născînd al otomanilor a fost sfărîmat la Ankara — scria de curînd avizatul cunosător al perioadei care este Șerban Papacostea — bazele ineseși ale puterii otomane au rezistat socului, deopotrivă în Asia Mică și în Europa, succesorii lui Baiazid au reușit să salveze din catastrofă o serie întregă de poziții esențiale care le-au permis, mai întii, să facă față presiunii adversarilor lor și apoi să refacă întinderea teritorială de dinaintea de Ankara pentru a relua, în cele din urmă, cu un nou elan cuceririle”.

La căderea lui Baiazid, un lung șir de adversari ai Porții pindeau în apropiere gata să lovească, cu mijloace de putere mai mari sau mai mici: Țara Românească, regatul Ungariei, Imperiul bizantin, republicile Veneția și Geneva, cavalerii ospitalieri din Rhodos, cărora li se adăugau popoarele subjugate din Peninsula balcanică. Ce constelație de forțe care, unite într-un front antiotoman, ar fi putut declanșa o formidabilă lovitură, nu mai puțin strasnică decît aceea a lui Timur! Coalițiile au însă întotdeauna sub aparențele de putere, mair slăbiciuni. Sărînd peste secole, să spunem că mareșalul Foch devenit, în aprilie 1918, comandant suprem al forțelor aliate pe frontul de vest și confruntat cu disensiunile dintre parteneri obișnuia să spună, după război: „De cînd știu ce sînt coalițiile am mai puțină admirație pentru Napoleon” (care a cîștigat cele mai strălucite victorii ale sale împotriva coalițiilor adversarilor săi).

Cel mai mare dintre fiii lui Baiazid, Suleiman, a putut să constate el însuși cît de fragile erau legăturile dintre puterile creștine. Cu prețul unor mari concesii (el a restituit, de pildă, Imperiului bizantin întinse teritorii) a izbutit să-și divizeze adversarii și să depășească astfel momentul cel mai critic pentru puterea otomană și cel mai prielnic pentru adversarii săi de a acționa.

La Dunăre, Mircea veghea. Știa la ce se poate aștepta din partea aliaților apusei. Îi văzuse la Nicopole, incapabili să se lepede de orgoliile lor pentru a se angaja, responsabil și eficient, împotriva turcilor. Nu, din această direcție nu putea veni un concurs eficient. Bizantul? Nu numai că era o umbră, dar se înfățișa ca o umbră pretențioasă, dornică, acum, cînd căpătase un moment pentru a-și trage răsufllarea, să reintre în posesiunile ce aparținuseră lui Dobrotiță și erau acum în stăpînirea lui Mircea. În mînia lui, împăratul Manuel al II-lea Paleologul, în loc să caute alianța domnului român, încerca să-i subrezească poziția apoi chiar să-l elimine: la

Constantinopol, basileul adăpostea un pretendent la tronul muntean, pe care, la un moment dat, i-l va oferi lui Sulciman pentru a-l utiliza împotriva lui Mircea! Oricît de slabe le erau puterile, tot cu micii conducători balcanici era de acționat. Mircea se angajase, încă înainte de bătălia de la Ankara, în acțiuni militare împotriva Porții otomane. Căderea Trăsnetului îl va fi impresionat desigur pe voievodul român. Ceea ce va descrie mai tîrziu una din temele literare medievale — „fortuna labilis” (soarte nestatornică) — va fi trecut prin mîntea lui Mircea, care și-l va fi amintit pe

forțe ostile Porții, ceea ce nu s-a întimplat. Mai mult, Mircea s-a văzut din nou atacat de forțele otomane, care au încercat să cucerească Siliștra. Domnul i-a învins din nou pe atacatori. O inscripție din anul 1408 celebră victoria domnului, amintind că „Io Mircea, marele voievod și domn a toată Ungrovlahia, a izbăvit Siliștra de turci”. Consolidarea lui Sulciman a provocat reacția fraților săi, Mircea a ales, în noile condiții, o soluție care-l va singulariza în multiseclara istorie a luptelor româno-otomane. A hotărît să sprijine pe unul din fiii lui Baiazid, Musa, pentru ca odată

Cu sprijinul decisiv al lui Mircea, Musa a izbutit, în cele din urmă, la 17 februarie 1411, să-l înlăture pe Suleiman, înfrînt și ucis, și să devină sultan. Este adevărat că activitatea sa se limita numai la partea europeană a statului otoman (Rumelia), dar pentru Mircea acesta era aspectul cel mai important. Domnul român era acum la apogeul puterii sale. Niciînd un domn român nu va mai ajunge la o astfel de situație. Marii noștri voievozi de mai tîrziu, care au înscris pagini atît de glorioase în istoria luptei pentru independență, au obținut victorii strălucite asupra puterii otomane, dar nici unul nu

mult timp la cirna jumătății europene a statului otoman. Atacat de fratele său Mehmed, a fost înfrînt la 5 iulie 1413, luat prizonier și executat. Mircea nu a dezarmat în fața ostilității soartei, care îi ruina atît de repede ingenioasa-i construcție. A repetat încercarea făcută cu Musa, sprijînd, împotriva lui Mehmed, pe un alt fiu al lui Baiazid, Mustafa, dar nu a mai avut succes. A încercat atunci să subrezească bazele puterii otomane, acordînd adăpost și asistență șecului Bedreddin Mahmud, promotorul unei mișcări sociale de orientare revoluționară, în înțelesul potrivit realităților și mentalităților medievale, adică al unui comunism primitiv (împărțirea averilor celor bogați între săraci, înfrățirea profesională etc.). Și aici însă, planul domnului român a eșuat, mișcarea a fost, în cele din urmă, reprimată.

Aflat în fața puterii otomane restaurate și devenite din nou amenințătoare, Mircea — realist — a tras concluzia ce se impunea. Acceptă să plătească sultanului o „răscumpărare a păcii”, care să pună la adăpost țara de pustiitorile incursiuni ale acingilor. Și o face de pe pozițiile unui domn care arătase că el și poporul lui erau hotărîți să apere pînă la ultima picătură de singe vatra strămoșească. Constatarea umanistului italian Filippo Buonaccorsi Callimachus despre împrejurările recunoașterii dominației otomane de către Țara Românească și Moldova în a doua jumătate a secolului al XV-lea, poate fi aplicată și lui Mircea. Dacă a acceptat să plătească tribut Porții a făcut-o „nu ca învins, ci ca învingător”. Prin luptele sale și, în primul rînd, prin biruința de la Rovine, salvase existența ca stat a Țării Românești și ferise astfel întreaga arie a vechii Dacii de revărsarea puhoiului otoman. Servise cu prisosință neamului său. Putea să închidă ochii, la 31 ianuarie 1418, cu conștiința datoriei împlinite, lăsînd urmașilor chipul unui viteaz și al unui înțelept identificat pînă la capăt cu ideea de independență. A ostenit și s-a bătut pentru ea, peste trei decenii și a lăsat o moștenire politică, fără de care cursul istoriei noastre ar fi fost altul: mai vitreg și mai dureros.

Urmașii au înțeles cît îi datorază și din respectul lor s-a născut atributul de „cel Mare”. Inscriptia de pe piatra de mormînt de C. Bălan, pusă în anii 1760-1770, și o însemnare a lui Radu Bălăceanu din anul 1776 (semnalată recent de Marieța Chiper) dezvăluie imaginea lui Mircea în conștiința urmașilor. L-au văzut ea pe un unificator al pămîntului românesc și nu ca pe un domn muntean. Au asociat luptei pentru independență cealaltă componentă a istoriei noastre: lupta pentru unitate națională și l-au așezat pe Mircea sub semnul celor mai nobile aspirații ale poporului român.

Același respect, aceeași dragoste îl inconjoară și astăzi pentru că simțim în el deopotrivă un înaintaș și un contemporan. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară din municipiul Tirgoviste, domnia marelui voievod Mircea cel Mare „a marcat o nouă epocă în istoria poporului român de mai bine de două milenii și jumătate”. O epocă glorioasă, pe măsura marilor calități și jertfe ale poporului nostru.

În vremea Marelui Mircea (XIV)

**Identificat
pînă la capăt
cu ideea de
independență**

acest Trăsnet, căzînd asupra Țării Românești gata să o răpună. Va fi încercat un fior de mindrie, gîndindu-se că, înainte de marele cuceritor mongol, el, românul de la Dunăre, îl învinsese pe temutul Baiazid. Mai presus de toate, a înțeles însă, că prin deznodămîntul ei, bătălia de la Ankara crease o situație politică și strategică de perspective neașteptate pentru succesul efortului său de a păzi neatîrnarea țării sale.

Cu promptitudinea-i știută, Mircea a declanșat ostilitățile. În asocierea cu cnezii bulgari, Constantin și Frujin, care urmăreau restaurarea țaratelor de la Tirnovo și Vidin, abolite de Baiazid, el a repurtat un șir de succese pe care Sigismund de Luxemburg se grăbea, în anul 1404, să le comunice ducelui Filip de Burgundia. Acolo unde cavalerii occidentali eșuaseră, sud-est europenii izbuteau. Acest efort însă, trebuia sprijinit și încadrat de acțiunea celorlalți

ajuns sultan, să folosească autoritatea protejatăului său, pentru a salva independența Țării Românești. Proiect, pe drept cuvînt, grandios, care nu era o simplă utopie. Mircea nu a fost un visător politic, nu și-a pierdut timpul făurînd zadarnice planuri de cruciadă (indeletnicirea favorită a atîtor oameni politici ai timpului său) și a acționat întotdeauna — diplomatic sau militar — în funcție de condiții, cu un remarcabil simț al posibilului.

În momentul cînd Mircea a acordat sprijinul său lui Musa, pentru a salva independența Țării Românești în 1407 și 1408. Alegerea făcută de domnul român se explică, așadar, ușor. Musa a mai făgăduit, potrivit informației date de Laonic Chalcocondil să-i dea „venituri în Europa și țară nu puțin”.

s-a aflat în postura de făcător de sultani. Această ipostază neobișnuită în care s-a aflat Mircea se explică nu printr-o simplă întîmplare, ci a fost incununarea firească a unei politici desfășurate consecvent, curajoș și inteligent, întemeiată pe principiul apărării independenței și integrității țării sale ca parte componentă a întregului teritoriu românesc. Performanța lui Mircea este atît de uimitoare, încît ea apare incredibilă, de nu ar fi confirmată de sursele timpului. Am arătat deja că în conflictul asimetric care l-a opus pe Mircea Porții otomane, domnul român a rămas învingător. De pe temelia solidă pusă de victoria de la Rovine, Mircea a putut să continue un efort, pus în slujba neamului său, un efort care i-a dat — din păcate — numai pentru o scurtă perioadă, poziția de tutore politic al sultanului otoman.

Musa nu s-a putut menține

Cartea de istorie

Controversatul Nero

Să nu fi știut că Eugen Cizek este un eminent specialist al literaturii latine și al istoriei Imperiului roman, volumul său recent apărut **Secvență romană** (București, Ed. Politică, 1986) nu ne-ar fi îndemnat, prin titlul său anost, la lectură. Dar, odată cartea luată în mînă, ce desfășurare pentru cititor! „Secvență” înfățișată de autor este domnia lui Nero (54-68), unul din acele personaje intunecate ale istoriei, cînd oșindite cu maximă asprime, cînd reabilitate și înfățișate favorabil. Eugen Cizek refuză o astfel de abordare: nu intenționează nici să invinovătească, nici să inocenteze; ceea ce și-a propus autorul este să explice. Și o face cu un perfect simț al echilibrului între narativ și interpretativ. O carte de acest fel este pîndită de două primejdii: excesul de anecdotic (și numai Suetonius singur oferă o „materie primă” superbă) și excesul de analiză, ca o reacție la cel dintîi. Eugen Cizek știe să împartă

cititorului și fapte și interpretări. Dacă aflăm că una din soțiile lui Nero, Poppea „se scaldă în laptele muls de la cinci sute de măgărițe” (p. 165), ni se oferă — și aici stă valoarea cea mare a cărții — o profundă investigație a concepției politice a lui Nero. Extravaganțele și cruzimile împăratului (printre victimele sale s-a numărat propria-i mamă, Agrippina, fratele adoptiv, Britannicus, Octavia, prima soție și marele filozof, Seneca) sînt integrate efortului său de a găsi o nouă formulă și politică, și axiologică într-o fază de mari mutații, generate de trecerea de la Roma republicană la imperiu. Cu totul remarcabile prin forța de pătrundere ni s-au părut paginile consacrate analizei celor două cuvinte-cheie ale codului socio-cultural a căruia victorie voia să o asigure Nero: **agon** (concursul sportiv sau artistic dar și locul lui de desfășurare, care prin extensie, devine spațiul „în care merită să-ți petreci timpul cel mai prețios) și **luxus** (fast, care pentru împărat și tovarășii săi de idei este

„desfătarea fără margini”). Atașamentul împăratului pentru Orientul elenistic, străduința sa de a construi o **anticiuitas** (anticitate), la dimensiunile imperiului, încercarea de a instaura o monarhie absolută de factură antoniană și multe alte aspecte și probleme găsesc în Eugen Cizek un cercetător erudit și sagace.

Prefața acad. E. Condurachi (să-i spunem o **antiprefață**?) fixează punctele de divergență cu autorul și incită, o dată mai mult, la regîndirea politicii celui în care, cei mai mulți dintre noi — nespecialiști — vedem doar tiranie și demență.

Elogii Editurii Politice pentru tipărirea acestei cărți a cărei primă versiune în limba franceză, apărută la Paris în 1962, a fost incununată cu distincții ale Academiei R.S. România și Asociației Scriitorilor de Limbă Franceză.

În umbra morții

O nouă ediție a lucrării lui Léon — E. Halkin. **A l'ombre de**

la mort (Gembloux, Ed. Duculot, 1985) readeuce în actualitate ororiile lagărelor de concentrare, organizate de regimul hitlerist. Autorul, profesor de istorie la Universitatea din Liège, a intrat în mișcarea de rezistență din Belgia, în cadrul căreia a activat pînă în anul 1943, cînd a fost arestat de Gestapo. Din acel moment, el a străbătut un șir de lagăre (Saint-Gilles, Gross-Strehlitz, Gross-Rosen și lagărul de exterminare de la Nordhausen), în care a cunoscut o experiență teribilă. Aflat „în umbra morții”, el a văzut „la lucru” pe călăii hitleristi, ducînd pînă la ultimele ei consecințe o ideologie în care omul devine un simplu combustibil pentru cup-tor. Paginile lui Halkin sînt cutremurătoare, dar și înălțătoare. Cutremurătoare prin ororiile și abjecțiile călăilor; înălțătoare prin eroismul și demnitatea victimelor. Istoricul belgian a adus o mărturie personală, care capătă o semnificație adevărat istorică: el nu a fost un factor de conducere în mișcarea de

rezistență, ci un simplu soldat, nu a fost în acele lagăre de tristă faimă ca Auschwitz sau Mauthausen, ci în altele mai puțin cunoscute, dar nu mai puțin nimicitoare de vieți. Mărturia lui este însă edificatoare pentru disprețul față de om a regimului nazist și, pînă înșiși relatarea faptelor, ea devine un act de acuzare la adresa fascismului. Citînd cartea lui Léon — E. Halkin mi-a venit în mînt capitolul consacrat execuțiilor în evulmediu din cartea sa binecunoscută **Initiation aux études historiques** — el arată acolo, că dincolo de imaginea de cruzime a execuțiilor (arderii de viu etc.) a existat o preocupare pentru scurtarea suferințelor victimei. Dar în lagărele naziste? Ceea ce ni se pare a fi marea învătătură a cărții — este adevărul că „niciodată în istorie omeniirea nu a mers atît de ios în abjecție, dar, de asemenea, atît de departe în rezistență” („Memo”, 1936/19, p. 13).

Pagină realizată de FLORIN CONSTANTINIU

Un poem pentru patrie

Închinare

Ca să-ți cuprind auzul și să-ți gust
Caldă lumina ce-o așezi vederii,
Trăiești cum fraged focu-acelui must
Din care singe iau și cumpenele verii,

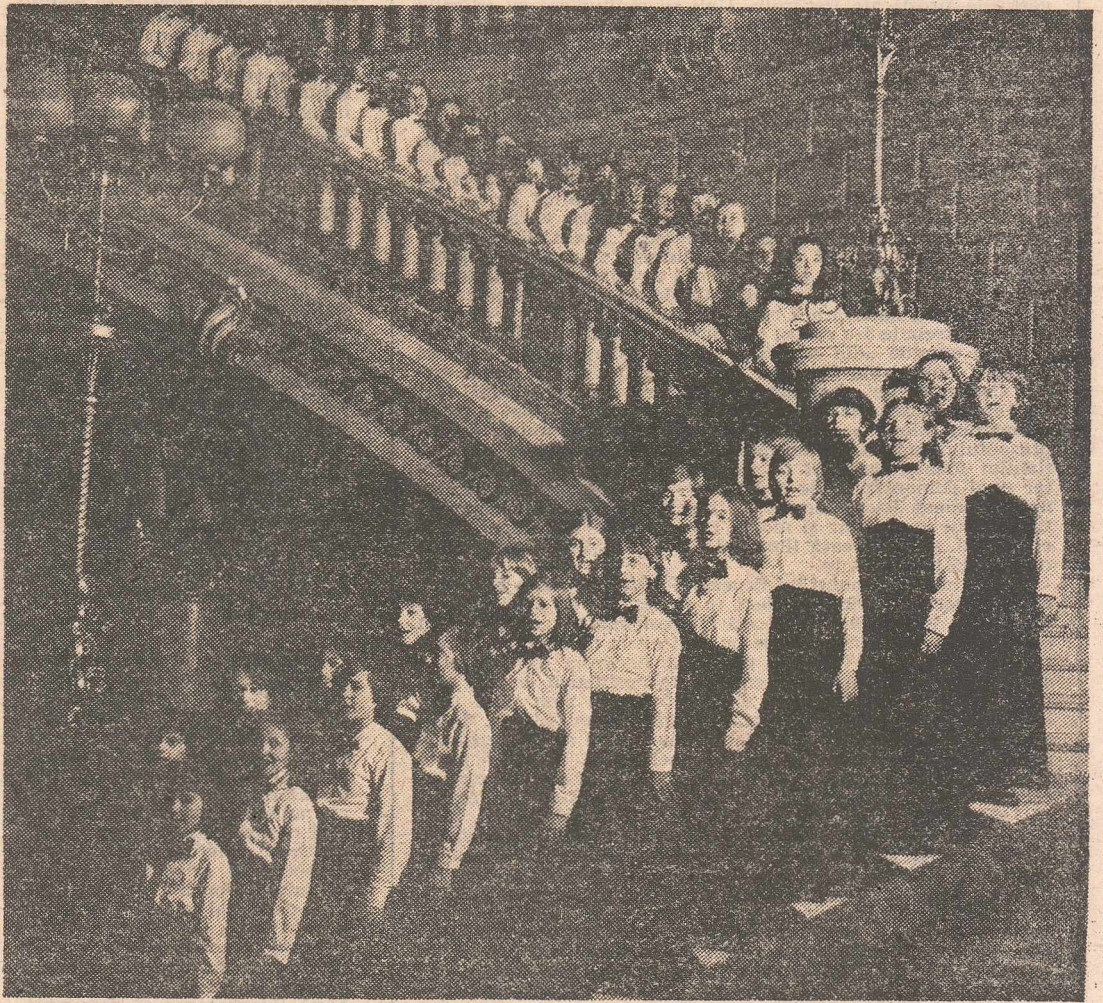
Ciorchinii mari și vii prin care fierb
Spre limpezire cerurile toate,
Ca să aduni în rama unui verb
Și munții toți și marea ce se zbate,

Cimpia sufletului fir cu fir
Și spicu-ntreg cind volbura se coace,
Ca o ninsoare-n chip de trandafir
Toată-adunarea stelelor incoace

Cuvintul tot, mișcat din mii și mii
De rădăcini, cum amfora ce cată
O resorbire-n zbor de ciocirlii
Ori o plămădă-n veci neintinată

Și aștrii, toți, întreagă avuția lor,
Ca un ținut al amplexelor catarge,
Fără de care, țară, n-ai cunoaște dor,
Fărăodihna valuri mai departe sparge.

A. I. ZĂINESCU ■

Valeriu Râpeanu:

„Astăzi putem discuta în lumina adevărurilor esențiale“

— Valeriu Râpeanu, v-a apărut, de curiud, un nou volum: **SCRIITORII DINTRE CELE DOUA RĂZBOAIE.**

— El nu reprezintă în succesiunea volumelor pe care le-am publicat începând din 1958 doar unul de natură să adauge un titlu unei bibliografii ci o adevărată profesiune de credință. De fapt, cea dintâi carte a mea este dedicată tot unui scriitor din acea perioadă: George Mihail Zamfirescu și urma celor două ediții din opera lui apărute în 1957 (**Teatru și Maidanul cu dragoste**).

— De ce e o profesiune de credință?

— Nu numai pentru că marea majoritate a cercetărilor mele s-au axat asupra acestei perioade, fie că m-am oprit asupra a două personalități de excepție precum N. Iorga și Gheorghe I. Brătianu, fie asupra unor oameni de teatru precum: Al. Kirițescu, Victor Ion Popa, Ion Luca, oameni de cultură precum Cella Delavrancea, prozatori precum F. Aderca, I. Peltz, Tudor Teodorescu-Brașiște și pentru că, așa cum am arătat, epoca respectivă reprezintă pentru mine un moment cardinal în dezvoltarea spiritualității românești.

— V-ați ocupat și de Vlahuță, Dimitrie Anghel, Mihail Sorbu!

— Aveți dreptate: pentru mine Alexandru Vlahuță nu a fost scriitorul de excepție așa cum au crezut unii confrăți care nu au avut timp să răsfășcă volumul intitulat **Vlahuță și epoca** sa ci unul din martorii vremii sale, un scriitor reprezentativ pentru epoca posteminesciană, atit prin însușirile cit

și prin defectele sale, unul din exponenții caracteristici ai unui climat moral fără studierea căruia o literatură nu poate fi înțeleasă.

— Privindu-l din acest unghi nu l-ați studiat atit pe el sau mai bine zis nu numai pe el ci ați lărgit investigațiile și asupra epocii.

— Ceea ce încă de atunci mi-a apărut cu deosebită claritate a fost faptul că primele două decenii ale secolului nostru au fost dominate de problema țărănească și de cea a unității naționale. În funcție de ele epoca a selectat operele și scriitorii impunându-i conștiinței publice din acea vreme și posterității. Îmi veți obiecta faptul că în acea epocă au scris Al. Macedonski, Dimitrie Anghel, că s-au manifestat teoreticienii ca Eugen Lovinescu sau Ovid Densusianu, dramaturgi ca Mihail Sorbul. E adevărat. Dar **Sămănătorul** lui N. Iorga și **Viața românească** a lui C. Stere-Ibrăileanu au adus în prim plan această preocupare susținând-o din perspective deosebite dar cu aceeași finalitate. Ca în orice epocă cultura vremii n-a înfățișat un peisaj uniform, monocolor ci o diversitate de tendințe și de stiluri. Ocupându-mă deopotrivă de N. Iorga, scriind prima prefață cu prilejul celei dintâi apariții după 1944 a unui volum de Dimitrie Anghel, ocupându-mă de „anul Sadoveanu”, de universul etic românesc în poezia lui Goga, de dramaturgia lui Mihail Sorbul sau de nuvelistica lui Liviu Rebreanu mi-am dat seama că această perioadă nu-i doar o paranteză între perioada „marilor clasici”

și cea „dintre cele două războaie” și nici o rampă de lansare pentru ce vor da mai târziu unii din tinerii scriitori ai epocii. Ea a durat aproximativ 16 ani și are o configurație aparte chiar dacă „marii clasici” care au trăit (Caragiale, Delavrancea, Duiliu Zamfirescu, Ion Slavici, Macedonski, Vlahuță) nu au mai dat decit puține opere care să-i reprezinte și să fie consonante cu noile talente afirmate la început de secol. Toți, o repet, nu-l vorba de o epocă de tranziție, deși interesul față de ea crește și prin faptul că în acești ani s-au întilnit marii clasici amintii (lipseau numai Eminescu și Creangă) cu mulți din cei ce își vor pune amprenta asupra epocii interbelice ((Rebreanu, Camil Petrescu, Hortensia Papadat-Bengescu, Lucian Blaga, Adrian Maniu, Nichifor Crainic, Tudor Vianu) ca să nu mai vorbesc de Eugen Lovinescu pe care l-am amintit. După cum epoca a fost greșit cunoscută datorită obstinației cu care în timpul anilor '50 a fost înfățișată acțiunea lui N. Iorga în anii **Sămănătorului**, calificată drept retrogradă, diversionistă etc. Apariția în 1979 a antologiei **O luptă literară** care cuprindea totalitatea textelor lui N. Iorga din **Sămănătorul** a demonstrat democratismul acțiunii sale, generozitatea intențiilor chiar dacă mijloacele de împlinire a lor nu erau cele adecvate. Cînd se va cunoaște activitatea complexă a lui

(Continuare în pag. 14)

GEORGE ARION ■

La Ateneul Român, prestigios lăcaș de cultură, a avut loc deschiderea unei noi stagiuni. În această frumoasă ambianță prima instituție de concerte a țării, Filarmonia „George Enescu”, a avut ca invitați la intilia sa manifestare din anul muzical 1986-1987 numeroși oameni ai muncii din întreprinderile și instituțiile sectorului 2 al Capitalei. (pag. 14)

Vămile frumuseților

Într-o familie cu largi deschideri spre frumos (desi tot inginerescă) fiul nu se putea numi decit Nour, ca-n proza eminesciană. Inginer și el, Nour Crisan face însă pictură, cu un talent și o artă care m-au încântat. Am mai scris despre el în **Familia** dar fără să mă fi pătruns atit de profund și de amănunțit de valoarea reală a tablourilor lui care acum încep să mă obsedeze și ca o melodie preferată.

De altfel tablourile tinărului inginer clujean au în fibra lor intimă modulări, volute muzicale. Astfel o **Mașină** în care albastrul și violetul aduc apele spre inserare, valurile curg pe spații și ritmuri melodice, parcă le auzi murmurul muzical, în orele lenes orientale. Sus, norii curg și ei ca pe portative. Impresia e lăsată de armoniile, de simetriile curbelor dispuse fluent în pagina tabloului, așa cum vedem realmente, cînd o auzim, muzica apelor.

Un alt tablou, unde simțul culorii, as zice sentimentul acut al culorii, cucereste și fascinează sint **Florile**, un fel de ikebana românească, în aranjament aparent dezordonat, a unor fire de trandafiri și de garoafe, sub tutela albului forfecat al unei margarete. Culorile sint vii dar nu fari. — suflata ușor într-un fel de argintărie colbulă care e lumina sau aerul amiezii sau amindouă la un loc. Și aici culorile cîntă, dar de data aceasta cu susurul hăvuzurilor și al albinelor și al ciripitoarelor din grădina toropită.

În fine, două **Peisaje** executate în două tehnici, una clasică, de acuarelă, cu petele culorilor lăstate să se azeze comod în forme, cu hotarele ușor tremurate, ca în guase. Peisajul este simplu, o colină cu niște arbori, dar efectul vine din unghiul inteligent și fantezist din care pictorul îl scrutează și în felul în care îi discerne lumina ușor confuză. Cel de-al doilea, într-o tehnică modernă de culoare suflată, sprituată, aproape că repetă elementele din primul, numai că ritmul lor e altul, lumina cade cu un alt duh ocrotitor și le dă altă asezare în spațiu.

Toate aceste virtuți artistice și tehnici de realizare presupun vocația și cunoașterea picturii, stăpînirea legilor ei intime pînă la cele mai mărunte chichite, de către un autodidact în materie de belle arte dar deja cu un palmares substantial de expuneri.

Mă simt sufleteste obligat să lupt și eu pentru expozițiile lui următoare, pe unde mă călătoresc și am prieteni cu aplicare spre artele frumoase.

Prin maturitatea, bogăția și priceperea artei sale picturale, Nour Crisan a iesit din lumea debuturilor și promisiunilor rîtos trimbitate și a ajuns în lumea noastră a celor trecuți prin toate vămile frumuseților transfigurate, aiungînd colegul nostru de muncă și de vise.

AL. ANDRÎTOIU ■

Romanul istoric

Se manifestă în acest moment o evidentă dinamică a cererii și a ofertei pentru narațiunea ce aduce în conștiința cititorului trecutul, lumea închisă în documente, mărturii, jurnale, în arhive ce se vor cerceta cu migală. Apar numeroase asemenea lucrări în formule variate, într-o mare diversitate de viziuni românești.

Există o istorie a romanului istoric și ea ar putea merge pînă la limita epopeei. Întotdeauna oamenii au dorit să-și cunoască antecesorii și prin ei propria condiție umană: metafizică, morală, psihologică, națională. Curiozitatea intră în gesturile firești ale fiecăruia. Unii se mulțumesc cu istoriile familiei — viețile povestite oral ale bunicilor sau străbunicilor, alții vor mai mult: biografia oamenilor celebri, configurarea unui moment de răscruce al trecutului (un eveniment care a modificat mersul vremurilor), felul de viață al celor ce ne-au precedat, viața lor cotidiană etc., iar alții cer chiar fantezii curate, cu iz de epocă apusă (asa cum îți place să privești sau să pipăi o dantelă veche), povești cu personaje costumate pitoresc și evoluind printre decoruri asemenea, mereu înghesuite de aventuri neprevăzute. Dar a apărut, și nu de ieri, de azi, cititorul avid de romane istorice de un fel aparte și cred că el are câștig de cauză, estetic vorbind. Este cel care dorește să-și formeze o imagine a „realității secundă”, cum o numește Camil Petrescu. Autorul romanului *Un om între oameni* definește astfel această noțiune sintetică, foarte necesară în definirea genului autentic de roman istoric modern. Această „adevărată realitate secundă” este cea pe care scriitorul trebuie s-o creeze din datele realității originare pentru a o expune „din nou interpretării istoricului și analizei adinți”, concentrată fiind pe „liniile esențiale” ale momentului. Conceptul de „realitate secundă” nu este neglijabil. Mai întâi în el se găsește expresia concisă a dublei naturi a lumii romanului istoric — aceea de a aparține trecutului, dar și prezentului, apoi ea presupune o selecție, o intuire a esențialului uman, social și istoric, supunând detaliul documentar unei demonstrații de ordin moral, psihologic etc. Analiza unui moment istoric scoate la iveală specificitatea comportamentului uman, dar și modul în care omul de atunci, ca și cel de azi, se integrează timpului său și-l exprimă, conservînd o anumită generalitate.

În paginile romanului lui Ernesto Sábato, *Abbadon Exterminatorul*, recent tradus excelent în românește de Dărie Novăceanu, am întâlnit această frază impresionantă: „unicul lucru care ne aparține este ceea ce nu mai avem: trecutul”. Amintirile copilăriei și tinereții provoacă fiecareia dintre noi o stranie uimire și un fel de curiozitate nostalgică. Istoria este pentru o colectivitate locul unui refugiu în sine și al unei cunoașteri pe cât de indiscretă pe atât de revelatoare. Întîlnirea cu cei care au fost înaintea noastră ne stimulează plăcerea unei superiorități și a unei melancolii. Pe de o parte știm mai mult despre ei decît despre noi, știm ce s-a petrecut cu proiectele lor, cu ideile lor, cu urmasii lor. S-ar zice, astfel, că-i dominăm, că le sistem niște părinți mai înțelepți. S-ar zice că le dominăm destul de puțin cunoașterea consecințelor actelor lor și de aceea în substanța majorității romanelor istorice moderne, de o autentică modernitate, s-a infiltrat subtil ironia. (Nu vreau să mă refer aici la parodia istorică, la narațiunea comică pe teme istorice, ci la romanul care trăiește, se hrănește dintr-un fel de amărăciune a scriitorului, provocată de similitudinea epocilor scurse cu cele prezente sau de conștiința rezultatelor tragice ale unor eroisme utopice și sublime. Este o ironie deloc veselă, deloc exuberantă, dimpotrivă, chinată de luciditate și aflînd mereu, în varietatea faptelor întîmplate demult, un mecanism general — conflictul dintre aspirație și conjunctură, dintre ideal și imprevizibilul sau previzibilul rezultat al actelor umane cele mai generoase). Este o ironie generată de sentimentul unui segment de timp închis. Încercînd să refacă mental scena abdicării lui Alexandru Ioan Cuza, în ultimul volum al *Prințului Ghica*, și mărturisind cuiva simpatia mea pentru domnitor și dorința de a-l salva, mi-a oferit strania soluție: „dacă avea două pistoale în sertarul de la noaptea de ce nu i-a amenințat pe ofițerii care îi cereau abdicarea? Fă-l să scoată pistoalele alea!” Aș fi vrut, desigur, să-mi închipuiesc scena ca atare nu mai avea pret, dar nici n-o puteam face pentru că Alexandru Ioan Cuza n-a făcut-o și eu nu-i puteam schimba destinul — destinul lui, în care stă scris că a abdicat cu o nobilă mîhnire. Exact acest fel de momente închid o narațiune istorică, o determină să-și îngădească fantezia în limitele date, dezvoltînd însă ceea ce se numește, de obicei, „interpretarea” lor. Spunem că întîlnirea cu imaginea celor ce au fost ne stimulează pe de altă parte și o vază melancolie. Ea se însinuează cu oarecare violență în conștiința scriitorului, căci nu poate decît să constate că de inocenți se găseau ei în fața viitorului, devenit pentru noi trecut, crezîndu-l după imaginația lor cu totul altfel sau, în orice caz, văzîndu-l cu mari, mici, dar semnificative diferențe. Această melancolie susține o emoție aparte a creatorului în fața propriilor săi eroi reali istorici.

Eroarea celor care scriu romane de acest tip este că nu-și păstrează intactă atât ironia, cât și nostalgia. Unii intră într-o tranșă metafizică angoasă și idealizează sau schematizează moral istoria, alții o demitizează, abuziv. Se pierde un sentiment uman firesc față de trecut și textul capătă o rigiditate ori solemnă, ori frivolă.

Istoria romanului istoric se cere cercetată, noțiunea trebuie definită: chiar dacă nu va fi posibilă o elucidare completă, reperele genului se pot aproxima.

DANA DUMITRIU

Viața culturală la zi

Vitrina cărților

● Un substanțial volum de Eseuri, sub semnătura lui Anton Dimitriu a apărut nu demult în „Biblioteca Eminescu” a editurii cu același nume. Cele trei secțiuni ale sumarului (*Știință și cunoaștere, Alétheia, Cartea întîlnirilor admirabile*) acoperă o tematică vastă, de mare deschidere a gândirii, supunînd — după cum ne avertizează o notă a autorului — toate subiectele unei singure metode, avînd un triplu aspect: logic, istoric și hermeneutic. Din prefața lui Anton Dimitriu, câteva rînduri sintetizează intențiile acestei colecții și modestie continuată, linii de forță, într-un cuvînt, unitatea unei opere de cea mai mare importanță pentru cultura noastră: „Cititorul acestei cărți va lua contact cu unele dintre cele mai mari realizări ale științei contemporane, dar, în același timp, el va afla și că marile și fascinantele cuceriri ale științei ridică probleme extrem de delicate, atît din punct de vedere logic, cît și filosofic... (....). În aceste eforturi de înțelegere a enigmelor relevate de înseși succesele științei se înscriu și studiile noastre”.

● *Eminescu și romantismul german* se intitulează recentul volum al Zoei Dumitrescu-Bușulenga (Editura Eminescu 1985, în colecția „Biblioteca Eminescu”). Cartea reia, la alte dimensiuni și cu altă „bătăie” în profunzime, preocupări mai vechi ale autoanei, explorînd cu aceeași neorgolioasă emoție „mereu neatînsul, mereu parcă tot mai îndepărtatul orizont al culturii poetului”. Pornind de la achizițiile cele mai recente în domeniu (studii de comparativă apărute la noi în anii din urmă, privind opera eminesciană) și punînd în lucru binecunoscuta forță integratoare și de penetrație a scrișului său, Zoe Dumitrescu-Bușulenga adaugă în bibliografia exegezei eminesciene un titlu necesar și, în același timp, de referință.

● O retipărire, datorată Editurii „Cartea Românească”, repune în circulația editorială celebrul roman al lui Dumitru Radu Popescu, *F. Răscruce* a prozei românești contemporane la vremea întîiei sale apariții. F a marcat nu numai o viziune înnoită asupra mijloacelor epice, ci și punctul inițial al unei direcții stilistice încă în actualitate. O nouă lectură este, în cazul unei asemenea cărți, un lucru foarte oportun și care aruncă lumini noi, adesea neașteptate, asupra ultimelor două decenii de proză, asupra ierarhiilor, evoluțiilor, vîrstelor și filiațiilor unei etape.

● A apărut cu modificări neesențiale, cea de-a doua ediție a volumului *Timpul trăirii, timpul mărturisirii*, (Cartea Românească, 1986) de Eugen Simion, admirabilul „jurnal parizian” redactat în urmă cu cîțiva ani, după o ședere mai îndelungată în capitala Franței. Scris împotriva oricărui ambiții de turist cultural („gen din ce în ce mai răspîndit și mai greu

de suportat în literatura contemporană”, cum zice criticul), acest volum de însemnări încearcă să descifreze o filosofie și o psihologie fidele spiritului francez, dar și intelectualului

român, educat la confluența a două mari culturi. Scrisă cu o mare plăcere a povestirii (vocația aceasta nu i-a lipsit niciodată autorului) și cu o pasiune a portretului demn de un „fiziolog”, cartea lui Eugen Simion reamintesc cititorilor că un critic e înțeles de toate un scriitor.

● O surpriză de la Editura Dacia: trei sute de pagini inedite de publicistică I.L. Caragiale, recuperate de istoricul și criticul literar Marin Bucur din presa vremii. Temerară, întreprinderea lui Marin Bucur își propune nu doar să adauge ope-

rei marelui scriitor titluri noi, ci și să impună istoriei literare un alt chip al ilustrului clasic, destul de neglijat: gazetarul. Selectate prin consultarea unui impresionant număr de ziare și reviste, în principal pe principiul atribuirii (articolele fiind deci nesemnate, ori semnate cu pseudonim), textele își așteaptă comentatori. I.L. Caragiale, *Restituiri* (Articole, „Bucureștii”, „diverse”, „mofturi”, note însemnări, texte literare și traduceri din ziarul *Alegătorul liber, Unirea democratică, Voinea națională, Constituționalul, Era nouă, Gazeta poporului* — identificate, transcrise și comentate de Marin Bucur) va suscita, cu siguranță, un larg interes.

● Titluri noi, din literatura universală, în colecția „Biblioteca pentru toți” a Editurii Minerva. Romanul *Unul dintre cuceritorii noștri*, de George Meredith este tradus, prefațat și îngrijit de Antoaneta Ralian. „Cititorul — ni se spune în prefață — trebuie să fie pregătit să cunoască nu un romancier obișnuit, ci un gânditor, un eseuist, un poet, un critic al societății, un dascăl, care, imbină poezia, comedia și drama vieții reale...”. Avertismentul devine... tentație.

● În traducerea lui Andrei Ionescu (care semnează de altfel și prefața), aceeași editură ne oferă *Memoriile postume ale lui Brás Cuba* de Joaquim Maria Machado de Assis. Contemporan al romantismului european, scriitorul brazilian se înscrie într-o direcție literară extrem de preocupată de culoarea „indigenă” a operelor artistice, de raportul între național și universal. Romanul de față reprezintă însă o cotitură neașteptată în creația autorului, în sensul unei scrieri foarte moderne: o „nouă aventură estetică... susținută de o inspirație cu totul nouă”.

TANIA RADU

Comunicările susținute la Coloeciile de pină acum ale revistei Transilvania din Sibiu s-au transformat, după cum se vede, într-un evantai de cărți ce confirmă înalta înaltă spirituală a acestei manifestări la care au participat în timp cei mai de seamă comentatori ai fenomenului literar-artistic din țara noastră.

CAP LIMPEDE

● **Scriitori străini despre România.** Un dialog epistolar între scriitorul și diplomatul Robert de Flers și Madelaine Mirzescu, soția diplomatului român Ipolit Mirzescu, publică elegantă revistă *Manuscriptum* (nr. 2/1986), bazîndu-se pe documentele furnizate de istoricul literar Nicolae Scurtu, cercetător tenace și minuțios de la care așteptăm multe restituiri și care întocmește și referințele bio-bibliografice ale epistolarului. Pentru cei ce nu cunosc împrejurările în care Robert de Flers a călătorit în România, despre care a mărturisit că e o țară care lasă „mult în urmă ospitalitatea Scoției”, trebuie să spunem că

literatul străin a fost, în perioada 1916—1919, mereu alături de armata română și a îndeplinit numeroase ordine și misiuni ce i-au fost incredintate, fiind și ambasador al Franței în țara noastră. Ca atașat la Statul Major al armatei ruso-române, el a călătorit de la Iași la Salonic, cu avionul, pentru a purta convorbiri semnificative pentru români, după cum se știe, cu generalii Francheț d'Esperey și Berthelot. La Iași, diplomatul, a cărui comedie *Amorul veghează* (scrisă împreună cu G. A. de Cailavet) a fost tradusă la noi de Dimitrie Arghel, o cunoaște pe Madelaine Mirzescu, sfîrșită din viață în 1946, o femeie

distinsă și de o frumusețe indiscutabilă, după cum o înfățișează fotografiile, care i-a prilejuit francezului numeroase considerații despre felul de a fi al poporului român, despre țara noastră în genere, despre care mărturisirea într-o depeșă: „Nu e de mirare că e atît de ușor s-o iubești și că-i ești sincer atașat”. Scrierile, culante și respectuoase, uzînd de o retorică a gratiozității, unele („De astă dată mi-am pus în cap să ajung lângă dumneavoastră înaintea generalului — am câștigat? — Ce dragă-tă erați așară sub pălăria dumneavoastră teribilă!”), au, alteori, și un caracter de document politic („Iată un comunicat excelent

— și citeva mici hirtii de distribuit — din care rezultă că Franța continuă să considere România drept aliata ei”). În 1919, Robert de Flers părăsește România și, după ce dispăre din viață, la opt ani de la întoarcerea în țară, Parlamentul din București va ridica ședinta, aflînd vestea sfîrșitului, în semn de cea mai adîncă recunoștință. Scrierile comunicate de Nicolae Scurtu sînt un semn în plus al frumosului renume pe care românii și l-au dobîndit de-a lungul istoriei.

● **Migdale amare.** În același număr din *Manuscriptum*, o scrioare inedită a lui G. Toșiceanu, printre altele comentate de Ileana Ene, probează

din nou acea inefabilă combinație de tristețe, umor și virulență, prezenta și în poemetele sale. Trimisă soției lui Emil Gîrleanu, într-un moment de supărare și de necaz, epistola se încheie cu un apel afeccutos și cu o săgeată ascuțită: „Vă rog să nu mă părăsiți. Să dovedii încă odată că femeile sînt mai statornice în prietenie și mai filantropice decît bărbații (cari, cînd ești departe de ei, devin măgari și uită)”. Uită sau ezită, precum măgarul lui Buridan!

● **Discreție.** La o întrebare pe care Nicolae Băciut o pune, în *Vatra* (nr. 9/1986), criticului și poetului Ion Pop, aflăm din partea celui din urmă o frumoasă profesiune de credință, pe care, chiar dacă nu și-o poate asuma din motive temperamentale, oricine este obligat s-o pretuiască și s-o admire în consecință: „În ce mă privește, sînt mai rezervat, nu-mi place să mă înghesui în avanscenă. E poate și o deficiență aici. — spiritul polemic de exemplu, mă caracterizează mai puțin decît pe alți confrăți. Mi se pare, apoi, că o anumită distanță este necesară și binefăcătoare pentru o mai justă și mai echilibrată viziune asupra lucrurilor. Din punctul meu — nu prea înalt, ce-i drept — de observație, «mondenitățile» vieții literare îmi apar destul de estomate, iar «zgomotul și furia»

**Cu umor,
despre oameni**

Termeni ca „universul creației”, „viziune”, „concepție artistică” ne sînt foarte familiari și am fi intrigati să nu-i întîlnim în comentariile expozițiilor de artă. În construcția unui univers intervin factori externi și interni și cu toate că sugestiile din lumea înconjurătoare, adică factorii din afară, arată importanță, în conturarea viziunii despre lume mai mare însemnătate au predispozițiile. Dovadă că la aceleași realități, artiștii reacționează diferit.

Creatorii adevărați, aceia despre care putem spune cu toată îndreptățirea că s-au constituit ca univers de idei și soluții plastice sînt, totuși, mai puțini decît ne asigură criticii de artă.

Ilona Benczedi, sculptor din școala clujeană — activînd acum la Zalău — este un astfel de artist puternic motivat sufletește pentru ca tot ce lucrează să poarte marca viziunii. Fiică a lui Sandor Benczedi, unul din remarcabilii noștri creatori de „plastică mică” înzestrați cu o ironie frustă, apropiată de sarcasm, Ilona Benczedi a moștenit de la părintele său ironia, a fundamentat-o printr-o temeinică învățătură artistică în Institutul de arte clujean și, odată

incepînd să expună, s-a făcut destul de repede populară prin figurile și grupurile de personaje în ceramică pictată înfățișînd stări. Sculptura e cunoscută, artista mai puțin fiindcă, precum toți ironiștii, Ilona Benczedi stă deoparte, oarecum uimită de efectul invențiilor sale. E o sculptură care povestește cu un umor nițel atroce despre oamenii lipsiți de umor, fapt ce stîrnește publicul și produce o simpatie încordată. Publicul simte franchețea și calitatea meșteșugului, e fascinat de viața degajată de aceste plămui în pămînt ars, sesizează vigoarea punctului de vedere, dar se simte analizat de artist, vecheat de privirea lui sagace și, de aceea, lipsit de apărare. Există oameni a căror inteligență incomodează, fiindcă e într-o alertă continuă și produce, la rîndu-i, alertă.

„Rafinații” sînt într-o astfel de manifestare artistică, în dilemă: nevoiți să recunoască excepționala înzestrare a Ilonei Benczedi, dar stăruînd să se întrebe dacă nu cumva excesul de „narațiune” și de parabolă nu dăunează creației.

Mai întii că în sculptura bună, ce-și propune a vorbi despre omenesc în datele omenescului, nu putem afla nici exces de narațiune, nici minus narativ. „Povestirea” e aici un mod adecvat felului. Important e cum se desfășoară ea, dacă are nerv și expresivitate. Teatralitatea grupurilor de figuri semnate de

Ilona Benczedi este indiscutabilă, însă nu-i mai puțin adevărat că realizarea e atît de veridică, de încărcată de spirit, încît aproape că nu mai avem pricină să ne întrebăm dacă sculptura trebuie să fie ori să nu fie teatrală. Virgil Mocanu, într-o elogioasă cronică a expoziției, observă cu dreptate că artista posedă „ceva mai mult decît talentul imediat”. Ilona Benczedi dă asigurări de continuitate a talentului, de împlinire prin efort și sedimentare, dă — cum s-ar zice — garanții. Or, numai artiștii trăind cu febrilitate ideii, ferm așezați într-un univers știu să impună, fără să trudească neapărat la asta, sentimentul a ceva cu durată, de natură a se împlini și diversifica în timp.

Cred că o mare expoziție națională pe tema „umorului în artele plastice” ar releva un filon relativ puțin considerat, dar mult mai productiv decît se crede indeobște. Această expoziție ar dovedi că și în creația plastică ironia reprezintă o soluție de schimb, ameliorativă și orientativă. Nu e nici un secret că în toată lumea artiștii încep să se întrebe asupra a ceea ce s-a cîștigat în artă în perioada postbelică, dar mai ales asupra a ceea ce s-a pierdut și că „subiectul”, în felul în care l-a stabilit tradiția, își reclamă drepturile într-un chip extrem de convingător.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cronica literară

de Al. Piru

**Chei
pentru labirint**

Așa își intitulează Marian Popescu eseuul său despre teatrul lui Marin Sorescu și D.R. Popescu (Cartea Românească, 1986). „Ne imaginăm, scrie el, labirintul ca pe un spațiu deschis, aflat în insula Creta sau altundeva, un spațiu în care există căi și nu au ce căuta cheile. Dezbaterile teatrului modern — în cazul nostru, ale dramaturgiei lui Marin Sorescu și D.R. Popescu — se desfășoară însă adesea într-un labirint format din una sau mai multe încăperi închise. Opera dramaturgilor români oferă chei pentru ieșirea spre lumină, în aer liber, din propriul labirint sufletesc, unor personaje deosebit de originale.”

Marian Popescu este un autor informat, în prezent, aș zice, cel mai bun specialist tînăr în materie de teatru. Pentru viziunea lumii ca labirint, în arte și literatură, a pornit de la G.R. Hocke (*Das Walt als Labyrinth, Manierismus in der Literatur*), dar a apelat și la Paolo Santarcangeli (*Cartea labirinturilor*), Claude Gilbert Dubois (*Le Manierisme*), Emmanuel Jacquart (*Le Théâtre de dérision. Beckett, Ionescu, Adamov*), diverse alte studii privitoare la teatrul absurdului (Esslin), avangardei (Leonard K. Pronko), teatrul în genere (Pierre Larthomas, *La langage dramatique*, George Steiner, *The Death of Tragedy*, John Gassner, *Formă și idee în teatrul modern*, Maurice Gravier, *L'art du théâtre*) etc. Dintre dramaturgii mai puțin cunoscuți la noi citează pe Félicien Marceau (*L'Oeuf*, 1956), belgian, născut în 1913, Antonio Buero Vallejo (*La Fachada*), spaniol, născut în 1926, Harold Pinter (*No Man's Land*, 1975), englez, născut în 1930, Fernando Arrabal (*Le Labyrinthe*), francez din Marocul spaniol, născut în 1932, Peter Handke, autor de piese de vorbire (*Sprechstücke*) sau experimente (*Publikumsbeschimpfung*, 1966), german, născut în 1942.

Autorul mărturisește că și-a scris eseuul său în structura lui fundamentală între 1975—1981, aducîndu-l la zi în continuare doar sub raport bibliografic. Consideră că opțiunea celor doi dramaturgi pentru viziunea lumii ca labirint, pentru „cuvîntul teatral spus de personaje în căutarea activă a centrului labirintului lumii, a lumii, adică a adevărului ființei umane” ține de manierismul înțeles ca modalitate reproductivă de valori estetice, cu consecințe însemnate în privința înnoirii teatrului, a depășirii realismului de tip fotografic: „În marile zone de lumină și de întuneric ale ființei noastre, labirint izvoditor de atîtea înțelesuri și neînțelesuri, piesele lor sînt posibile chei pentru intrări faste în labirint, pentru a ajunge, în centrul său, la conștiința supremă ideii de umanism.”

Labirintul, model de perfecțiune geometrică, a lumii, dar și mecanism absorbant, provocat de o eroare inițială, e asaltat de personajele teatrului sorescian pe trei direcții. Drumul spre perfecțiune (*iter perfectionis*) al lui Iona, în fond o cale de autocunoaștere, începe din inferior spre exterior. Din pîntecul unei balene sau de pe pămînt, dintr-un orizont închis într-o suită infinită de alte orizonturi, nu există ieșire, absolutul nu e nici în contingent, nici în transcendent, drumul trebuie parcurs în sens invers, înapoi, spre propriul eu, în imanent, unde se află esența. La fel, Paracelserul nu ajunge să cunoască divinitatea către care năzule, aprinzînd luminări, dar se realizează consumat în propria-i flacără, ca într-un holocaust, ardere de tot, printr-o eliberare a propriului spirit, asadar printr-o re-nastere. Cit despre Matea, aici ieșirea din labirint are loc printr-o nastere propriu-zisă care nu e numai o anulare a angoaselor fiziologice, dar și o revenire la fericirea primordială, paradisiacă, prin anularea timpului profan. Ar fi, crede Marian Popescu, trei personaje asemenea celor numite de Unamuno „agonistas”, a căror însusire specială e de a fi „expresia liberă a voinței lor de a fi ei înșiși”.

Personajele lui Marin Sorescu consacră perspectiva unei victorii a spiritului, cele ale lui D.R. Popescu se angajează într-o ofensivă împotriva inumanului, a derizuniilor, a falsului progres al cupoasterii, al suficienței. „Mă obsedează, spune undeva dramaturgul, ideea labirintului ca spațiu al lipsei de rațiune unde monstrul înghite flămînd vieți și oameni... A fost nevoie de o idee, de o dragoste, de un fir de ață, ca acest imperiu al nopții să cadă, a fost nevoie de cunoaștere, de rațiune, de o sfințită lege a firului de ață, ca monstrul să fie răpus. Libertatea vine dintr-o idee, întunericul a fost învins de o idee.”

Analiza teatrului lui D.R. Popescu e împărțită în cinci secvențe. În prima, *Labirintul — criză a identității*, sînt recențate *Balada pentru nouă cerbi* (căutarea propriei identități în lume, în afara determinărilor oferite de autoritatea paternă, se soldează cu moartea a nouă frați) și *Acești ingeri triști* (căutarea zadarnică a doi tineri care s-au visat urcînd uniți spre cer, ca în tabloul lui Chagall, a adevăratei uniuni, realizabilă doar în plan mitic). *Trei drumuri în labirint: curajul, lașitatea, adevărul*, a doua secvență are în vedere *Pisica în noaptea Anului Nou* (tatăl revenit în familie după o condamnare și încercînd sau determinînd schimbări de atitudine în rîndul celor care-l credeau pierdut), *O pasăre dintr-o altă zi* (trei personaje suspectate de dispariția/moartea unui al patrulea) și *Ca frunza dudului din rai* (personajul principal are viciul adevărului, fără efect într-o lume alienată, pe dos). Degradarea umanului e urmărită în *Pădurea cu pupeze* (existența ca trăire a aparenței, simbolizată prin pasărea frumoasă, dar urît mirositoare), *Candelabru* (tirania nefirescului odată instalat) și *Dormind pe un șarpe* (altă revenire nedorită în familie). În secvența a treia, *Pasărea și libertatea*, sînt prezentate piesele *Piticiul în grădina de vară* (condamnata care triumfă asupra anchetatorilor născînd) și *Pasărea Shakespeare* (eseu despre libertate în labirint, drumul prin minciună nu duce spre libertate, adevărul nu poate fi susținut de un impostor). În fine, a patra secvență, *Homo ludens*, analizează piesa *Cezar, măscăriciul piraiților* (puterea jocului perfect, realizat de travestiul puterii).

Ultimul capitol, *Deus absconditus — sau chei pentru labirint*, demonstrează că labirintul poate fi luat în stăpînire, că Minotaurul, partea obscură a sufletului, partea de irațional, poate fi învins. Zeul ascuns este personajul care se regăsește pe sine însuși, pe care luciditatea îl scoate la lumină. În teatrul lui Dumitru Radu Popescu sînt interpretări moderne ale miturilor, simboluri, teme și procedee (mitul lui Oedip, Egist, farsa tragică, *festă stultorum*, teatru în teatru, bufoni, ludic). O expunere mai amplă a eseuului lui Marian Popescu ar fi cu neputință în acest spațiu. Urmărirea într-o addendă a unor filiații ale teatrului expresionist și absurd la Marin Sorescu ni s-a părut superflua.

Adevăruri poetice

Cine a citit cu luare-amînte *Iubire de pietrar*, volumul de debut al lui Aurelian Titu Dumitrescu, recunoaște în recenta lui carte, *Antumele 4 și 5* (Editura Litera), elemente esențiale ale viziunii existenței poetice care se contura acolo. Tînărul poet are, evident, capacitatea de a descoperi semnele unei lumi organizate după legi care, la prima privire, par haotice și absurde; dar cărora el le întuiește temeiurile logice, ordinea necesară.

Nu știu cit de exactă e plasarea poeziei lui Aurelian Titu Dumitrescu într-un teritoriu expresionist. Am senzația că nu aceasta e intenția tînărului poet. „Sacralitatea bufonă” a personajelor sale — despre care vorbește cu dreptate prefatulor volumului — nu are nimic din prăbușirile simbolizate de clovnii și de fantoșele picturii lui Kutter sau a lui Hofer. Nimic din halucinația aceea tragică în care sînt puse la îndoială înseși temeiurile raționale ale lumii.

Aurelian Titu Dumitrescu înregistrează, pur și simplu, înfățișări ale unei lumi văzute, poezia lui are ceva din semnificațiile grave ale plînsului fără mască al clovnului lui Tonitza. Peisajele lui au sensul grotescului dureros al desenelor lui Jiquidi în care expresionistă e doar tema, dar nu și gramatica formelor: „în colțul străzii apărea șchiopătînd un infirm / trecea să ducă laptele copiilor crescuți de bătrîne / unele avuseseră cai și averi / povesteau în secret copiilor ce le dădeau să bea lapte.”

Aparenta bufonerie e, astfel, ipostaza autoironică a tragicului pe care poetul îl descoperă în universul sordid al mahalalei de odinioară, populat de o faună umană halucinantă: „beat duceam după mine piticii orașului / trupul îmi căpăta ceva nobil și temător / o grijă pe care pentru mine n-o mai îngăduiam / era

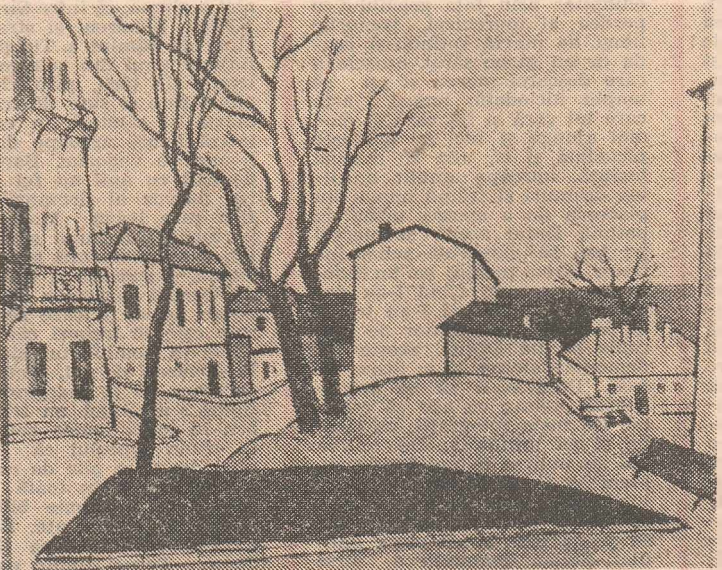
conservată pentru piticul ce nu se lăsa înșelat”. Biografiile — imaginare sau nu — ale personajelor devin, astfel, argumente ale unei necesare, obligatorii duioșii în care Aurelian Titu Dumitrescu învațuie lumea a mintirilor sale — imaginare sau nu: „femeia trecea prin viața mea / ca o moarte de porumbel prin memoria unui copil”. Sau: „era nevoie de timp pentru a li se întoarce în aer frumusețea / așteptau și nu i se puteau opune / un zbor pe care îl atingeau numai uneori cu aripa / o liniste blîndă ca o inchipuire”. Sau cea piesă de picturalitate delicată care e *Portret de bătrînă*, al femeii pe care „culcușul de peste noapte al pisicii o apăra și o lăsa să treacă / violența ierbiî crescute pretutîndeni nu o mai putea îndepărta”.

De fapt, întreaga lui poezie e o expresie a vizualului; dacă

elementul vizual capătă sau nu valoarea alegorică, dacă el trece dincolo de semnificația imediată, aceasta e o altă problemă. Am crezut întotdeauna că discutarea unei poezii din perspectiva descendenței ei din anume modele stabilite de exeget e semnul unui comparatism rudimentar, fără nici o consecință în planul valorii. De aceea, am convingerea că și versurile lui Aurelian Titu Dumitrescu au dreptul să fie înțelese pe temeiul adevărilor poetice, al grotescului dureros și al aspirației la frumusețe, mereu contrariată, mereu reluată, pe care le conține imagistica lui, prin excelență vizuală.

Un cuvînt despre înfățișarea grafică a volumului de o eleganță reținută, la care desenele inteligente ale lui Mircea Dumitrescu contribuie decisiv.

DAN GRIGORESCU ■

Spiru Vergulescu: Case la Constanța

CAP LIMPEDE

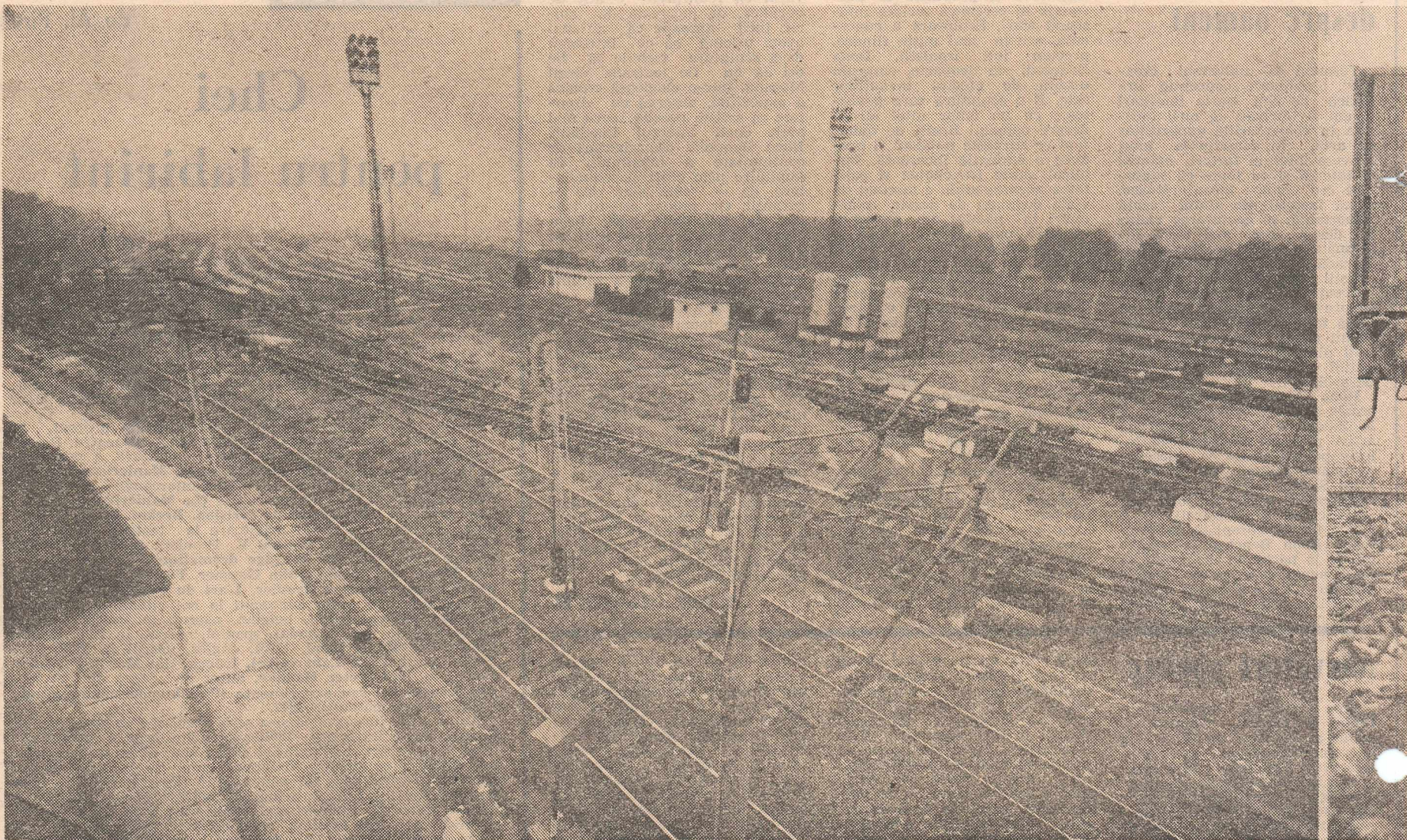
● **Restituiri.** Din nr. 4/1985 al *Revistei de istorie și teorie literară*, dens și interesant, reținem cu precădere **textele inedite**, de data aceasta importante, toate, nu numai ca documente istorico-literare, dar și ca literatură propriuzisă, aparținînd, fără excepție, unor mari scriitori români și străini. Ne întîmpină, deci, în ordinea punerii în pagină: piesa de teatru **Oameni și pietre** (1943) de Mircea Eliade, construită pe două idei majore ale gândirii sale: „camuflarea sacrului în profan și tema labirintului”; **Itinerariul spiritual** al lui Michel Butor, ajuns la a XI-a „secvență”, consacrată în continuare discuțiilor

genezei și structurii romanului său **Portrait de l'artiste en jeune singe**; **Pe Dunărea romană** (1933) de Cib I. Mihaescu, memorial de călătorie pină în prezent ignorat, gîndit românește, tradus în franceză și, acum retradus în română; **Pseudojurnalul** (1933-1954) lui Emil Cioran, extras din scrisori către Mircea Eliade (iulie 1935); „Gîndirea trebuie să fie o goană terapeutică în sens cosmic. Aș vrea să ling toate rînilor acestei lumi”, decembrie 1935; „Iubesc totuși o patrie, fiindcă lumea nu-mi este una”; decembrie 1937; „Orice tristețe este o solidaritate cu Parisul!”, ianuarie 1940; „De

n-ar fi soarta acelei țări ce mă urmărește încă, m-aș aranja cumva cu treburile vieții... Acum, cînd mă năpădesc presimțiri triste, îmi dau seama cît țin la România, ce nefericit m-ar face dispariția ei”; partea a treia, **Seduția luciferică**, din **Profesiunea de credință** a lui Heinrich Schirrnbeck, a cărui autobiografie literară se dovedește a fi de-a dreptul fascinantă; în sfîrșit, **Jurnalul politic** (1931) al lui Octavian Goga, document uman și socio-politic de prim ordin. Acestor pagini inedite li s-a adăugat **Confesiunile literare** ale lui Constantin Noica („În științele omului nu e destul să ai **invredniciri**, trebuie

să ai și **vrednicie**”), precum și răspunsurile la întrebările **De ce scriu? Ki ce cred?** ale lui Ștefan Aug Doinaș („Cred că arta scrisului este chemată să pună în lumină tîlcurile ascunse ale lucrurilor, să definească și să susțină un ethos; cred că poezia este capabilă să sporească sentimentul ființei; că angajarea într-un asemenea demers generator de valori expresive poate să constituie nu un simplu alibi existențial, ci chiar o biruință a Spiritului asupra pașagerelor demonii ale Istoriei”), Fănuș Neagu („Scriu în speranța că și Cuvîntul cel care a fost **mai întii**, ar putea sluji omului.”)

Barboși, un loc unde, clipă de clipă se fac și se desfac nesfârșite trenuri

Viață de om la C.F.R.

Cine a pus flacăra de sudură pe 230132? În ce depou marginal, rece și prăfuit, își așteaptă mecanicul, ca un cal de curse jockey? Cit au umblat prin țară Trandafir și Ioniță s-au uitat după ea ca după o femeie pe care au pierdut-o dintr-o incredibilă stupidenie. Trandafir își ridică puțin șapca, lovind scurt peste cozorocul lung și albastru și începe să taie piinea în felii subțiri, pentru un prinz aristocratic, luat pe ziare și între telefoanele care zbrnăie mereu. De afară se aude bombănitul spart al difuzoarelor de triaj, la radio se cîntă imnul, iar în difuzorul stațiilor de radioemisie se aud discuțiile dintre mecanicii oprii la semnal și impetuații morocănoși. Ioniță e îmbrăcat într-o salopetă unsă și stă rezemat de sobiță. El a fost fochistul de pe 230132, o vedetă a Moldovei, care aduna lumea prin gări, se încărca de flori și stîrnea invidii și rivalități. Ioniță își desface buzunarul de la piept și scoate un portmoneu scorojit și caută în el ceva. Trandafir știe și toată expresia lui optimistă se întoarce pe dos... Din portmoneu Ioniță scoate o fotografie veche, îngălbenită. El și mecanicul în fața locomotivei, drept și mindri lângă marchiză, ca să se vadă și numărul. Mașina asta mi-a dat o casă, zice Ioniță. Și Trandafir, cu piinea în mîna incremenită, zice „ani de zile am fost numărul unu. Nu m-a luat nimeni. Pînă într-o zi, cînd Icarie ăsta s-a dus cu mașina la București, a pus la bătaie toți banii care-i avea în casă și, după o lună, s-a întors cu ea nichelată, legată în oercuri strălucitoare de alamă, cu o sirenă pe note, cu perdele, unsă toată cu seu și lăcuită. Am incremenit. Oricît am iubit-o, așa n-o puteam face! Și ăla se umfla de plăcere cînd simțea cum fierbem.

este că arăta ca o bijuterie, ca o doamnă la bal. Se aduna lumea ca la farfurii zburătoare“. Și de atunci a fost al doilea. A trebuit să suporte. Dar își aduce aminte. Scoate și el o hirtie. Să tot aibă vreo 15 ani.

Uite, eu am fost printre primii autorizați să meargă cu o sută douăzeci la oră! La pante, scoate flăcări pe coș. O simțeam cum bufuie sub mine, buf, buf, și trăgeam semnalul. Noaptea la două, cînd mă apropiam de Galați, fluieram de două ori și nevastă-mea se trezea. Uite, vine Stoian din cursă! Stoian Trandafir a fost vreme de ani de zile mecanic de clasă pe locomotivele cu abur. A dus trenuri accelerate și trenuri rapide, convoaie grele și pentru priciperea sa, după un complicat examen, a fost uns ca șef de tură la tracțiune. Nimeni nu-și imagina că în loc de bucurie, promovarea îi va aduce o mare tristețe. Să iubești o locomotivă, apoi s-o pierzi, s-o vezi cum o leagă de altele și o cară spre cine știe ce depou sau spre flacăra de sudură, după ce ani de zile ai trăit cu ea, ai mîngîiat-o, ai parfumat-o, ai dojenit-o, ai așteptat-o și ai visat-o cum îți răspunde la întrebări, să bați țara în lung și-n lat și lumea să te salute, să te știe și, la urmă, să te trezești într-un birou, la marginea triajului, salutat cu respect, ascultat, dar să nu mai pleci, să-ți vezi pe alții cum se prind de bară și sar în cabină, atunci trebuie să-l înțelegi perfect și pe copilul de pe peronul gării. Stă lângă mama lui, pe scaunul colorat de plastic. Își leagă picioarele din plectiseală și țărancă moțâie alături. Se schimbă brusc. Ea vine, alungită ca un ogar leneș, făcîndu-i semne din ochiul mare de argint. Are o dungă roșie pe mijloc și roțile mici, delicate, ca niște picioare de domnișoară. Se oprește în dreptul lui și-i zîmbește. Copilul are ochii mari, e înmărmurit. Ar vrea să-și întindă o mîna, s-o tragă spre el și să fugă împreună în spatele gării, pe tîpșanul cu iarbă uscată. Ea pufăie cu o plăcere nebună, se alintă și-l așteaptă, îi face chiar semne, dar puștii n-are curaj, se teme să nu o trezească pe maică-sa și să-l certe. O să vin săptămîna viitoare, îi șoptește copilul, și ea, tremurînd de emoție îi răspunde, te aștept dincolo de magaziile, știu eu un loc în bălării unde ne putem juca liniștiți.

Trandafir știe și își aduce aminte și acum ce înseamnă să iubești o locomotivă. Trenurile sint inima lumii. Fuga nebună și mindră, întorcerea acasă și gările fremătînd de mulțime

plecată spre necazurile ei, semnalele așezate de-a curmezișul, ca un zid, culorile cimpului alergînd cînd halucinant, cînd odihnitor prin fața geamului cu perdele al marchizei, trenurile lungi de marfă rotîndu-și coada ca un șarpe sătul, orașele în care descarci mereu și nu se umplu niciodată, lumea asta care tot cară și tot cară și nu-i mai ajunge și nici nu obosește niciodată și el, una cu mașina încinsă, aproape amețit de atîtea drumuri și trăind numai din plăcerea de a merge, urînd cu patîmă statul acasă și mersul pe jos, să slujească acum într-un birou pustiu, ca un funcționar oarecare. Cînd l-au debarcat pe Ioniță și l-au trecut de la focărie la ajutor de mecanic pe un Diesel, acesta a demontat sirena și a dus-o acasă. Dacă o fi să se prăpădească, măcar cu atît să rămîna. Cu niște fotografii, cu sirena și cu uniforma. De cîtiva ani se învîrte numai în depou. Menține locomotivele în stare semicaldă. Cînd se trezesc mecanicii și primesc documentele să poată urca și să plece imediat. Stoian Trandafir e șeful lui Ioniță. Ani de zile au alcătuit o partidă pe o mașină cu abur. Și s-au reîntîlnit în remiza Barboși Triaj. Ca într-un amezător joc de mărgel, drumurile se despart, duc cineștie unde, se varsă în altele, se întorc, se pierd, rătăcesc ani și mii de kilometri, și apoi, pe neașteptate, te duc undeva ca să te așezi în fața trecutului ca în dreptul unei enorme oglinzi. Dacă sperau să se mai întîlnească vreodată, atunci în orice caz, niciodată nu și-ar fi imaginat că acesta ar putea fi locul. De mii de ori au plecat din Galați, au trecut pe lângă dealul țuguiat al Tirighinei, întrebîndu-se ce dumnezeu o fi fost acolo sus, unde se văd niște pietre. Treceau de mușuroiul imens și pirlit, se uitau la cele cîteva case răzlețe, așezate sub umărul dealului, coleau valul de pămînt sterp pe care stătea cocotat satul Șendreni, se oglindeau o clipă în balta Mălinei și apoi tăiau cimpul nesfîrșit spre Brăila. Nici prin 1966, cînd s-a auzit de triaj, nu-și puteau imagina ce va fi. Atîta doar că au văzut constructorii cum mută cimitirul Șendrenilor, cum taie dealul cu jeturi de apă sub presiune, cum dispar vechile grădini de pe coamă și-n locul lor se cascadează o

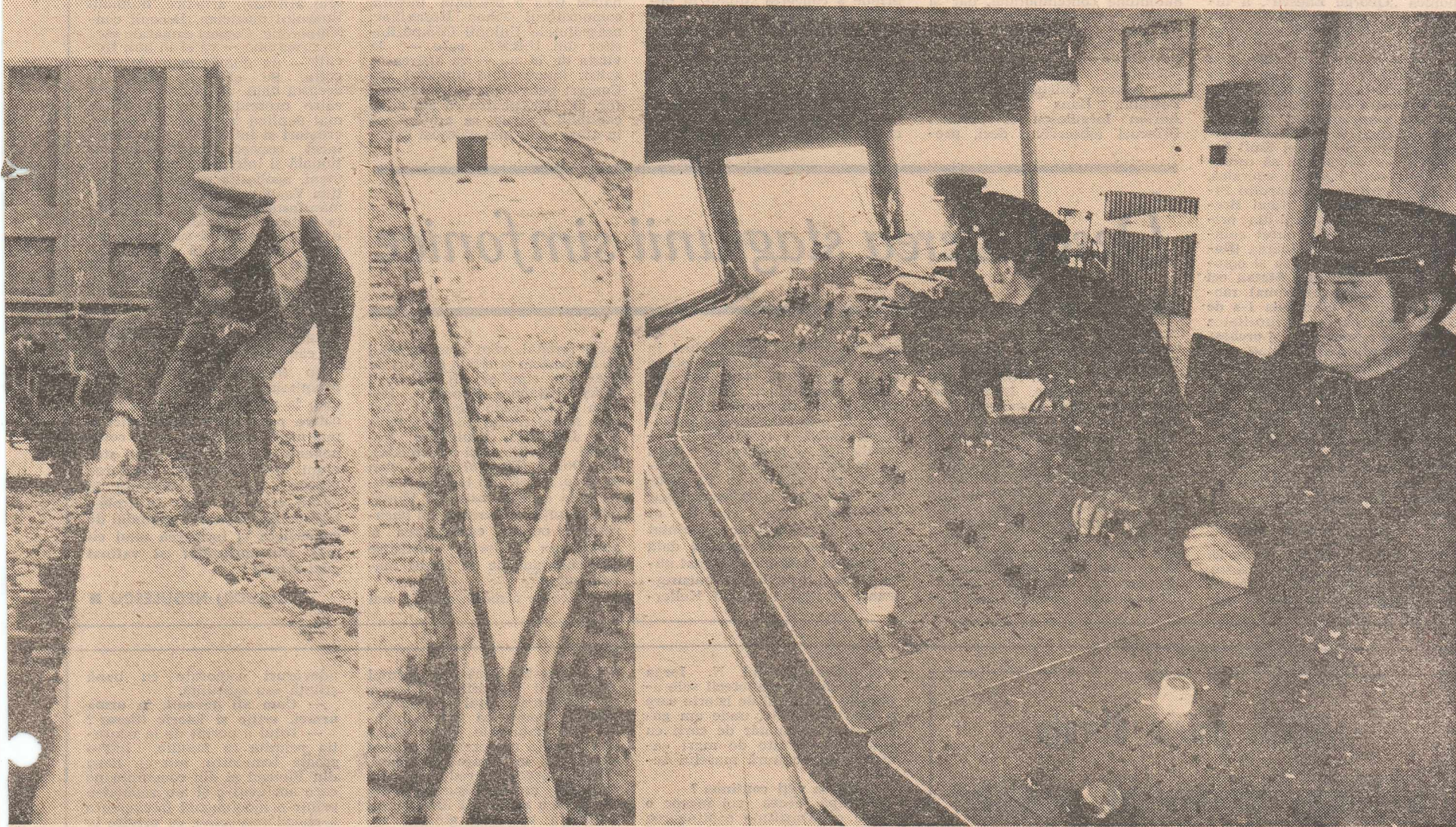
groapă enormă, pe fundul căreia se întind linii și se ridică felurite construcții. Abia mai tirziu și-au dat seama că nu e nici o glumă, că între Siret, balta Mălina, Șendreni și strania căciulă de pămînt a Tirighinei se întinde unul din cele mai mari triaje ale țării, prin care trec zilnic sute și sute de trenuri de marfă și călători, în care se triază anual aproape două milioane de vagoane. Barboși a devenit cu anii un fel de centru nervos al drumurilor de fier care leagă Moldova de porturile Galațiului și ale Brăilei, care pompează spre Constanța, București și Brașov sute de trenuri încărcate de pe vapoare, locul în care se pun la cale cele 18 trenuri care intră zilnic în combinatul siderurgic. În douăzeci de ani, dintr-un loc oarecare de la marginea Galațiului s-a născut un triaj celebru în toată lumea ceferiștilor, în ciuda faptului că Barboși nu-i decît un pîlc de case, nici măcar un sat în toată puterea cuvîntului. În toate bilanțurile făcute la linia ferată, Barboși e totdeauna sus, lumea tîranilor dinspre Tecuci țînd pe umeri și-n palme neobosită desfacere, compunere și expediere de trenuri de marfă.

Ana și Barbu sau altă poveste cu Soarele și Luna

Ana și cu Barbu nu s-au văzut niciodată. Îi desparte o movilă dulce cu un turn de beton în vîrf. Nu s-au văzut, dar s-au întîlnit și se întîlnesc mereu. Ana, e numele grupei de sosire, alcătuită din douăsprezece linii pe care vin marfarele din țară. Două locomotive cu o platformă înaintea le împing trenurile spre cocoasă, după ce manevranții au slăbit cupulele vagoanelor și magazinele au trecut în hirtii încărcătura, destinația, numărul de osii și capacitatea. Ca o funie lungă de mărgelă trenul vine la cocoasă și manevrantul îl rupe cu un par. Ion Slotilă, Vasile Pătrașcu și Georgică Pricop sint manevranți slăbitori. Ei despart vagoanele după destinație. Cînd bate crivățul, toată zgura de pe tampoane le zboară

în ochi și atunci își chelarii de motocicliști, pe cap și cu parul într-o in cealtă cu desfășur rup șiragul de mărgelă. N-au timp să se ascundă bina mică, încălzită de cu lemne, pe peretele scrie mare, „Intrînd la numai pe sub tampoane, fi accidentat“. El și scriit vagoane fac viața cocoșe vind mereu, cînd spre Ana spre Barbu, cu panta li care liniile se desfac cule și fasciculele se alte fascicule, ca și creș nui pom crescut într-o si experimentală. Vagoanele necă singure și încep să ge, țacînd muzical la a ruind surd cînd bandaje filor sint strînse între fâl oțel ale frinelor de cale. stat cîteva ore în turnu triere, la cocoșă meca Patru bărbați în fața un nou electric închis într-u can de sticlă, cu vedere supra gropii. Jos, sub ocl luminat, curg vagoanele, puturoase și goale, altele cate și alergătoare, și e patru țărani de pe linia ciului, din Liești, Piscu, Vladimirescu, le dirijează linii pe care se adună pentru alte direcții. Gros luminată feeric, cu zeci flectoare, ca scena unui pe care se joacă un fa spectacol nocturn, cu v mari și pîntecoase, cu p me uruitoare, încărcate cavatoare produse de Pro Brăila, cu cutiile pe roț G-urilor, sunînd frumos: mugetul elefanților grei de tone, vagoane cu lem goane cu porumb, vagoan tablă sau cu minereu, v cu utilaje, vagoane cu p alimentare îndreptate spr nurile păzite, ca și cele export, o defilare de col roți, venite de aiurea și gătîndu-se cu febrilitat pornească iar spre alte sau chiar spre cele de o un joc amezător, mai mî cit obositor pentru bărb fiați la pupitru, cu miin butoane, cu ochii pe desf toare și pe urmele vago alunecate în groapă. Urr preț de ore întregi acest tacol amezător, subsemnat clară că munca bărbaților pupitru, Marian Dolea, Bunău, Marin Sava și Mihai, în ciuda faptului c

Manoliu, șef de manevră

Macazul

Turnul de control al sistemului de triere și frinare a vagoanelor

De ce nasc trenurile

pe scaun, este mai mult decât oboseitoare, face timpurile să țiuie și privirea să lunece, ca un film rupt. Orice mișcare greșită înseamnă un vagon într-un alt tren, cu o altă destinație. Trebuie tras înapoi pe cocoșă și redirecționat, și asta înseamnă întreruperea trierii cel puțin pentru câteva minute. Iar trierea trenurilor de marfă este operațiunea în care se pierde sau se câștigă timp. Vizavi de asta, cei din Barboși sunt între primii pe țară. La ei, fiecare vagon stă cu douăzeci de minute mai puțin decât în alte triaje și pleacă mai repede spre destinație. În timp ce din turn se dirija luncarea vagoanelor spre trenuri pe o masă de tablă, am citit într-un registru: „Regulatorul de circulație mișcare Galați către Stația Barboși Triaj, tovarășului șef de stație. Cercetați cauzele întârzierii trenului 31580 cu 36 minute la îndrumare. Cauzele, vinovății și măsurile luate le veți comunica la R.C.M. Galați”. Răspunsul: „Referitor la telefonograma dumneavoastră nr. 7, raportăm: trenul 31580, întârziat 36 minute la îndrumare din cauza ceții din care cauză s-a temporizat manevra de inversare a unui vagon Eamos (?) a cărui semicuplă automată (svoaneă) nu putea fi scoasă din cupla automată fiind înțepenită. Șef stație, Popescu Gelu”. Cefereul e a doua armată. Fiecare minut întârziat se plătește. Pentru fiecare minut pierdut se cere raport, se expediază telegrame, se caută vinovați și se iau măsururi. Trenurile de marfă au orare ca și expresurile, sunt însoțite de o documentație complicată în care numai ceferiștii se descurcă. S-au schimbat oameni, s-au schimbat locomotivele, s-au schimbat utilajele. Doar limbajul mai păstrează ceva din farmecul naiv, din ceremonialul mersului cu trenul. Ceferiștii spun „scrisoare de trăsură”, „partizi de manevră”, un act se numește „arătarea vagoanelor”, altul „buletin de însoțire al prisoșului”, pe un registru scrie „Veghetor de încărcare” și-n lumea lor, alcătuită mai ales din țărani, mersul trenului rămâne o treabă la fel de serioasă și de gravă ca și învîrtirea pământului. Și în timp ce sus, din turn, se dirija împărțirea vagoanelor pe linii, jos, în groapă ce auzeau scriș-

niturile saboților. Acolo își duc viața prințării de vagoane, sabotarii, un fel de pescuitori de balene, niște oameni iuți, agili, isteți, care stau la pîndă și măsoară din privire distanțele și vitezele vagoanelor. Îi distingi ușor în vestele lor colorate, alergînd cu sabotul în mînă și așteptînd frînarea — o pulbere luminoasă de scintei mărunte. Într-o singură noapte, Emil Croitoru și Alexandru Barac prind la sabot vagoane pentru zeci de trenuri. După ei vin locomotivele care le string, magazinerii care fac arătarea vagoanelor, manevranții stringători, cei care pun cuplele, lăcășii de revizie și toată armata de oameni care fac toaleta unui marfar înainte de plecarea în lume. Teodor Anghel are 53 de ani și stă în Ivești. Ani de zile a fost poștaș în comuna Podul Turcului. Avea un cal pe care îl chema August, înhămat la o căruță ușoară. Cu el bătea zilnic douăzeci de kilometri ca să împartă scrisorile, pensiile și telegramele. La patruzeci de ani, Teodor Anghel, îndrăgostit de cal și de poștă, a vrut să se întoarcă mai aproape de casă. Pe August l-a dat în primire împreună cu tașca de piele și căruța cea mică și a pornit spre Galați. N-a găsit nici un loc de poștaș. Încotro s-o ia? A ales linia ferată, și pentru că nu știa nimic, pentru că era încă de bătrîn pentru a mai prinde vagoanele la sabot, l-au dat la stringătorii de cuple, cei care se strecoară pe sub tampona și string mecanismele și conductele de aer. Bărbatul e puțin adus de spate. El se apleacă în dreptul fiecărui vagon de parcă s-ar închina la surtele de mii de kilometri parcursi prin locuri nevăzute și necunoscute. Cînd trenul e strins, cu procentul de frînă corect (într-un convoi, cel puțin 50 la sută din vagoane trebuie să răspundă la comenzile de frînare), din remiză sosește locomotiva. Șefii de manevră și-au încheiat treaba și convoiul, gata de plecare, așteaptă lumina semaforului. La postul 12, la ieșirea din Barboși Triaj, împegatul de mișcare dă liber convoaicilor așezate la start, cu locomotivele rînduite pe linii, bot lingă bot, gata de luptă cu spațiul. Am încercat să schimbăm câteva vorbe cu Gheorghe Cocîrlan,

împegatul de serviciu în tura respectivă. Răspundea la telefoane, vorbea în microfon, dădea date, cerea informații, manevra butoane. Trenuri lungi de 100 de vagoane, cîntărind mii de tone așteptau să plece.

Procentul de frînă

Revizia de vagoane Barboși Triaj e sediul cosmeticienilor de trenuri. O clădire nouă, cu etaj, în spatele căreia se ascunde un vagon restaurant vechi, bun de tăiat în bucăți. L-au adus pe două șine lingă revizie, l-au spălat și vopsit și acum găzduiește o microcantină care nu se mai mișcă decât împreună cu rotațiile pământului. Inginerul Constantin Neacsu s-a apropiat de trenuri și de locomotive ca și copilul din gara Barboși. Apoi a făcut școala profesională în București, a lucrat ca montor la revizia de vagoane Ploiești, a crescut ca tehnician și mai apoi ca maistru, bătînd cu palmele tot ce ține de linia ferată prin Gara de Nord, Grivița și I.M.M.R. București, seara punîndu-se în slujba unei idei fixe, aceea de-a termina facultatea de mecanică a Institutului politehnic București. Era copilul unui manevrant de vagoane de la rafinăria Brazi și a venit la Galați pentru a mai face un pas spre profesia de inginer. Cu puțini oameni, inginerul Neacsu pune la cale tot ce ține de revizia de vagoane. Pregătirea și verificarea trenurilor, repararea vagoanelor defecte, spălarea celor întoarse din cursă. Mereu, pe lingă vagoane, pot fi văzuți oamenii săi, purtînd ciocanele cu coadă lungă și ascultînd sunetele muzicale ale roților, ale instalațiilor de frînă. Sint aspru, zice el, pentru că mă gîndesc ce s-ar întimpla dacă un vagon de la noi s-ar pune de-a curmezișul liniei pe cine știe unde. Atunci ar fi tirziu! La parterul clădirii în care se află revizia de vagoane se află mai multe ateliere, de reparat distribuitoare de aer, de mecanică, standuri de verificat și magazii. Inginerul Neacsu a deschis fereastra și-a strigat, nea Marin! Cineva i-a răspuns. Nea Marin e plecat la porumb să-și

stringă globalul și să-l care! Atunci nea Fane! Și Ștefan Fotache e plecat să-și culeagă globalul. Atunci nea Gică! Vine. Inginerul Neacsu pleacă să vadă un tren. Gheorghe Grosu are peste 40 de ani de dat cu ciocanul. La doisprezece ani lucra într-o fierărie. Doi ani mai tirziu, a rămas singur. Și cînd n-a mai fost rost de fierărie, Gheorghe Grosu din comuna Pîșcu, a venit la calea ferată unde s-a angajat ca forjor. N-a avut vreme de școală. A făcut doar 3 clase în armată. Știe să semneze pentru leafă și să citească. De scris, se descurcă mai greu. Cererile i le fac băieții din atelier și pe urmă i le dau la semnat. Nici unul nu ride. Cînd îi vezi dreapta cu care a ținut ciocanul de fierărie nu-ți mai arde de zîmbet. În mijlocul palmei a crescut o bătătură tare, cornoasă care îi ține degetele. Nu le mai poate îndrepta. Au rămas strîmbate după coada ciocanului. Pe loc fac treabă, mă simt tare, da' cum mă pune să urec scările pînă la birouri, cum îmi iese sufletul, zice el. Mai dai cu barosul? Rar, rar de tot, așa ca să nu uit și să văd dacă mai pot scoate ce vreau! Cu barosul și-a cîștigat piinea și a crescut copiii. Toți trei sint ingineri. Stau prin orașe. Doar bătrînul fierar face naveta pînă la Pîșcu, unde redevine țaran. Vede de grădină și de porumb. „De douăzeci și cinci de ani lucrez la calea ferată și fac naveta și niciodată n-am apucat și eu un loc pe scaun, zice el. Numai cînd sint în tură de duminică, văd și eu un compartiment mai gol. De ciudă, mă și întind pe banchetă și trag un pui de somn. Nu mă trezesc decât în gară la Barboși, cînd scîrție frinele”.

Să iubești o locomotivă

Linia ferată — imaginea de oțel a vocației omului de a merge mai repede, de a stăpîni spațiul, linia ferată — o meserie pentru țărani porniți spre oraș și înmărmuriți în fața periferiei. Și din cînd în cînd nodurile de cale ferată, ca niște locuri binecuvîntate prin care trec toate axele lumii, pe unde trece povestea

fiecărui om. Fără locomotive și fără trenuri am fi insuportabil de singuri și spinările ni s-ar cocoșa de atitea bagaje. Toate proiectele noastre de a schimba lumea, s-ar poticni în fața distanțelor. Fără ceferiști, mersul cu trenul n-ar fi decât o aventură tragică, un fel de orbecăire pe ramurile de oțel ale unui copac întins pe toată suprafața pământului. Linia ferată a crescut oameni și a îmbogățit biografii. Gheorghe Popescu, zis Gelu prin toate stațiile din Sudul Moldovei, are patruzeci de ani în slujba Căilor Ferate Române. Întii ca telegrafist, apoi ca șef de stație la Smîrdan, prima gară a Combinatului Siderurgic și, de prin 1975, are în grijă partea comercială a stației Barboși Triaj. Ține în buzunar un sigiliu mic de plumb și uneori îl scoate și-l arată unui om, ca apoi să-l întrebe, tu cit zici că valorează bucata asta de plumb? Dacă i se răspunde, 50 de bani, atunci el zice, nu-i adevărat, valorează exact cit conținutul vagonului sigilat cu el. Tatăl său a fost controlor superior și șeful depoului din Galați. Se numea Popescu G. N. Ion. Ceferiștii l-au poreclit Popescu Ghinion și așa a rămas, chit că n-a sfărîmat nici un vagon. Șeful de tură Constantin Coman a venit la Barboși încă de pe vremea cînd în locul gropii se întindeau grădinile de zarzavaturi și cîmîtirul. Inginerul Gică Vasile a sosit mai tirziu. Șeful triajului, inginerul Mircea Bujor face și el parte din noul val de specialiști ai mersului cu trenul. Linia ferată a îmbogățit memoria oamenilor, a plămînit familii, le-a dat unora piine și reazem și le-a întins altora o carte pe care să-și joace cîntii viitorul. Pentru ei, acele țacane altfel, saboții de frînă nu aruncă scintei cu farmecul jocului de artificii, tamponașii n-au conturul unui bot de rinocer, semnălele nu clipească ca o adeninare a orizontului. Și în ciuda disprețului pentru metafore și comparații, numai ei pot înțelege ce înseamnă să iubești o locomotivă, să-ți rezemi fruntea de pieptul ei respirînd cu putere și dragoste.

CORNEL NISTORESCU

Fotografii de PAUL AGARICI

Asadar, conform unui mai vechi obicei salutar, prima institutie de concert a țării Filarmonica „George Enescu”, a invitat la iniția sa manifestare din anul muzical 1986/1987 numerosi oameni ai muncii, de data aceasta din sectorul 2 al Capitalei, oferindu-le un program de înaltă tinută artistică. Intregul colectiv, orchestra simfonică și corul, la care s-au adăugat pianistul Dan Grigore și cântăreții-invitați, Mihaela Agachi și Emil Iurașcu și-au dat silința să urmeze întru totul bagheta energică, fină și subtilă a directorului Filarmonicii, dirijorul Mihai Bredeceanu. Asadar, încă din primul concert ne-am putut reințili cu precizia și culoarea (*Bolero, de Ravel*), căldura și omogenitatea („Mama lui Ștefan cel Mare”, de Gheorghe Dima), monumentalitatea (*Simfonia I-a de George Enescu*) și virtuozitatea (*Concertul pentru pian și orchestră, de Ceaikovski*), calitatea propriei și profund admirate de-a lungul timpului la componenții tuturor compartimentelor celei mai vechi instituții muzicale românești! Și, pentru că sintem la început de stagiune, să vorbim mai puțin despre primul concert și mai mult despre acelea care vor urma: cu alte cuvinte, să arătăm, pe scurt, câteva din obiectivele majore stabilite și incluse în planurile simfonice, camerale și solistice.

Filarmonica „George Enescu”, împreună cu sala sa de concerte, Ateneul Român, constituie repera naționale ale muzicii româ-

nești. De aici și preocuparea permanentă pentru includerea unui număr cit mai mare de creații autohtone contemporane, dar și păstrarea respectului pentru acelea care și-au dovedit valoarea în timp. De pildă, pe lângă cîteva prime audiții — datorate compozitorilor Wilhelm Alexander Berger, Mircea Chiriac, Alexandru Pașcanu, Hans Peter Türk, Adrian Iorgulescu și Cristian Brincuși (observăm, deci, pre-

hotar, iar în acest sens, inaugurarea unui nou ciclu din lucrările beethoveniene — care va cuprinde 9 concerte situate în perioada octombrie 1986 — iunie 1987 — constituie prima garanție deplină a faptului că intențiile încep a fi transpuse în viață.

Dacă școala românească va fi bine conturată și reprezentată cu diversitatea sa stilistică, programele de concert vor merge și către lărgirea repertoriului mu-

born, spanioli Torre Leedo și A. Guridi, japonezul Uyuzo Togama și încă mulți alții. Să mai menționăm încă o prezentă inedită, compozitorul Tihon Hrennikov, președintele Uniunii Compozitorilor din U.R.S.S., care — la vârsta de 76 ani — va apărea ca solist, interpretînd propriul său Concert pentru pian și orchestră (nr. 3). Dar, pentru că am atins capitolul solistic, să arătăm, că în afara celor mai valoroși inter-

importante cicluri ale sale: Panoramic XX, Laureati ai concursurilor internaționale, Trepetele afirmării artistice, Studioul tinărului muzician, Decenii contemporane, Comori camerale etc., va programa — ca și în anii trecuți — un număr mare de concerte. Se observă, însă, de această dată, un interes crescînd către prezentarea și afirmarea mai deplină a valorilor tinere, creatori și interpreți, care încet-încet cunosc consacrarea națională și internațională. De asemeni, neobosita profesoară Cristina Vasiliu va continua seria de manifestări intitulate „Confluența Artelor”, adevărată operă de educație general-culturală, ce-ruță cu insistență de marele public. Făcînd remarcă unei foarte slabe frecvențe în programare a corului instituției, compartiment de mare valoare dar, care „inexplicabil, n-a mai susținut concerte „a cappella” de mult prea mult timp (fenomen asupra căruia, promitem, vom reveni), să adăugăm la sfîrșit și diminețile educative pentru elevii mai mici și mai mari, importantă parte componentă a programelor noii stagiuni a Filarmonicii „George Enescu”, stagiune străbătută de la un capăt la altul de același lat motiv: ridicarea gradului de cunoaștere și formarea unui cit mai atotcuprinzător și rafinat gust estetic!

CLAUDIU NEGULESCU ■

Deschiderea stagiunii simfonice

zența reprezentanților mai multor generații) — Gheorghe Dima, Mihail Jora, Mihail Andricu, Ion Hartulary Darclée, Liviu Glodeanu, maestri necontestati ai muzicii noastre situați, de asemeni, pe parcursul a nouă decenii, își vor afla — și ei — locul în programele simfonice de la Ateneu, chiar în următoarele luni; semn de bună orientare în ceea ce privește valorificarea cit mai deplină a patrimoniului muzical românesc! Iar referindu-ne la muzica universală, există cea mai serioasă intenție de popularizare intensivă a creațiilor esențiale, adevărate pietre de

zicii universale, apropiindu-i în acest mod pe melomanii noștri și de alte școli europene, ba chiar extraeuropene. Astfel, epoca Renașterii italiene va fi exemplificată prin Simfoniile lui Giovanni Gabrieli (1558—1612), romantismul și prefacerile tirzii ale muzicii engleze se vor recunoaște cu ușurință, în Variatiunile Simfonice de Edward Elgar (1857—1934), iar secolul al XX-lea, acest atît de frămîntat ev, va avea — de această dată — școli cu reprezentanți mai puțin cunoscuți publicului bucureștean: elvețianul Rudolf Kelter-

preși români, vom avea prilejul să cunoaștem și citiva oaspeți de prestigiu, cum ar fi dirijorii Yukyo Kitahara (Japonia), Ramon Torre Leedo (Spania), Carmen Moral (Peru), pianistii Pavlina Dokovska (Bulgaria), Evgheni Moghilevski (U.R.S.S.), Ch. Doller (Elveția) ș.a.; cum se vede, artiști din trei continente, ceea ce demonstrează lăudabila intenție a Filarmonicii bucureștene pentru cunoașterea și apropierea valorilor artistice contemporane de pe întreg mapamondul.

Muzica de cameră, cu cele mai

„Astăzi putem discuta în lumina adevărurilor esențiale“

(Urmare din pagina 9)

N. Iorga din „era reformelor” vom vedea că după 1907, deci după răscoală, gîndirea sa cunoaște o radicalizare evidentă.

— Deci credeți că N. Iorga este încă un necunoscut deși în ultima vreme au apărut multe ediții, unele îngrijite de dumneavoastră, altele pe care le-ați recenzat în primul rînd în coloanele revistei FLACARA.

— Da, este adevărat, dar reeditarea operei lui nu poate fi socotită drept încheiată și nici opera unui singur om sau numai a citorva, ci o operă de importanță națională căreia trebuie să i se acorde atenția cuvenită din această perspectivă. Și nu mă refer la dimensiunile ei cantitative care sînt puse după opinia mea eronat în prim plan ci la cele calitative pe care am încercat să le relev. Reapariția *Istoriei Românilor*, operă nu numai de informație, ci și de o mare anvergură ideatică și de o frumusețe exemplară în expunere imi pare a fi un fapt cu semnificații majore pentru cultura noastră.

— În ceea ce vă privește cum intenționați să continuați seria edițiilor din opera lui N. Iorga?

— Chiar acum sînt în fața corecturilor la o ediție intitulată *O jumătate de secol de călătorii* care în două mari tomuri va cuprinde toate notele de drum în străinătate, de la cea din Italia întreprinsă în 1890 pînă la cea în Franța și Luxemburg cînd traversează linia Maginot cu cîteva luni înaintea declanșării celui de-al doilea război mondial. E un itinerar care uimește nu numai prin întindere în timp și spațiu ci și prin calitatea, profunzimea și pluri-valența observațiilor.

— Aceste note de drum sînt în mod evident cele ale unui istoric?

— Se va vedea însă că acest călător cuprindea în raza percepției sale instantanee și în mod simultan tot ceea ce și se înfățișa privirii sale: de la viața cotidiană văzută în cele mai mici detalii ale ei și din observarea căreia el tragea concluzii cit se poate de interesante asupra tipologiei și psihologiei sociale, morale, la natura pe care o descria pe cit de concentrat pe atît de elocvent, la trecutul care i se înfățișa în monumente, muzee, biblioteci ca și în locuri ce îi evocau fapte și oameni aparținînd istoriei. Dar la N. Iorga aceste trei planuri nu apar izolat ci se explică, se intercondiționează, viața, fie cea a prezentului văzută în scurtul popas al unui tren în gară, fie cea a trecutului văzută cerce-

tînd o catedrală sau un castel, fiind expresia unei perspective arborescente care include totul și nu elimină nimic din sfera curiozității lui. Se mai adaugă faptul că pentru N. Iorga călătoria nu a fost un scop în sine ci a avut un rol formativ pe plan intelectual sau, așa cum spunea el, de „deschidere de noi orizonturi”, de continuă îmbogățire a cunoștințelor sale pe toate planurile, de fructuoase meditații. Ediția va cuprinde toate volumele de note de drum publicate ca atare de N. Iorga, inclusiv conferințele ținute despre țările respective la întoarcerea lui în țară.

— N. Iorga a publicat volume despre toate călătoriile sale?

— Nu. De aceea am inserat în desfășurarea cronologică a ediției noastre capitole sau fragmente din autobiografia *O viață de om* care înfățișează aceste călătorii, paginile din *Memorii* (însemnările sale zilnice dintre 1917—1938), conferințele radiofonice, articolele din *Revista fundațiilor regale, Cuget clar* și alte publicații. Astfel, pentru prima oară, vom avea imaginea integrală a unui capitol însemnat al biografiei intelectuale a lui N. Iorga, al contactului său cu multe țări străine.

— Ați spus „biografie intelectuală“.

— Cu bună știință, pentru că, așa cum se va vedea din această carte, pentru N. Iorga, fiecare faptă nouă, țară nouă, peisaj nou, operă de artă nouă, monument nou era un prilej de meditație, de fructuoase asocieri și disocieri, de dialog în timp și peste timp, de concluzii pe plan științific și uman. Și nu în ultimă instanță va rezulta coplesitoarea valoare artistică a acestor pagini, plasticitatea cu care el înfățișează ceea ce a cunoscut și forța neobișnuită de a recrea trecutul, imbinarea tuturor darurilor sale de evocator liric sau pamfletar. Va fi astfel evident că, prin toate aceste calități, notele de drum ale lui N. Iorga îl situează drept cel mai de seamă scriitor al genului, încă neîntrecut în literatura română. Aparatul de note și comentarii conține și el un mare număr de pagini determinat de structura enciclopedică a acestor note de drum, ceea ce a presupus un mare număr de identificări, precizări, completări cu ceea ce N. Iorga a spus în alte părți ale operei sale despre oamenii, faptele, întîmplările evocate. Destul să spunem că prin aceste note de drum cunoaștem opiniile sale cu privire la evoluția artei plastice universale. Pentru a stabili cu mai multă precizie contac-

tele umane ale lui N. Iorga m-am adresat bibliotecii sale aflate la Institutul de istorie care îi poartă numele, unde am găsit un mare număr de cărți cu autografe dăruite de mari oameni de cultură a marelui savant.

— Cu ce veți continua?

— După aceea voi începe o ediție ce constituie continuarea celor două volume din *O luptă literară* care, după cum se știe, se opresc în momentul în care N. Iorga părăsește conducerea *Sămănătorului*. De atunci pînă în 1916 N. Iorga a desfășurat în paginile publicațiilor sale *Neamul românesc literar*, *Floarea Darurilor*, *Neamul românesc* o activitate de critică literară rămasă în paginile lor și practic necunoscută. Cred că această ediție va contribui și ea la spulberarea unei credințe izvorite din neștiință și anume aceea că pînă la primul război mondial N. Iorga a avut un rol negativ pe tărîmul criticii literare. Ceea ce se va vedea că nu este în nici un fel adevărat. Cit despre relațiile sale cu literatura universală, chiar dacă n-a înțeles-o pe cea a secolului nostru, sau chiar anumite direcții de la sfîrșitul veacului trecut, va reieși cu evidentă că nimeni n-a făcut cit N. Iorga prin articolele și traducerile sale pentru cunoașterea și răspîndirea ei în România.

— Alte proiecte?

— Sper să încep marea ediție *N. Iorga în literatură* pentru care am și început discuțiile cu Editura Minerva ce s-a arătat deosebit de înțelegătoare.

— Ce înseamnă pentru dumneavoastră epoca dintre cele două războaie căreia i-ați dedicat nu numai studiile amintite, dar pentru cunoașterea căreia ați militat prin articole, intervenții, conferințe publice, emisiuni de radio și televiziune și în calitate de editor?

— Epoca respectivă uimește prin numărul mare de opere fundamentale în toate domeniile cunoașterii, gîndirii, literaturii, și artei românești. E o epocă în care n-au existat decalaje istorice între diferitele domenii ale culturii ci toate au cunoscut nivelul de o maximă expansiune calitativă. Acest nivel nu s-a realizat numai prin cîteva opere ci printr-un nivel mediu ridicat. Ea a însemnat epoca unui fructuos dialog cu lumea, dus fără complexe, cu dorința de a înțelege, de a asimila, de a nu rămîne în afara marilor curente de idei ale vremii, dar și cu certitudinea că avem ceva de spus. Bineînțeles, fără atitudinea megalomană că am fi cei dinții; fără a căuta priorități absolute care ne pot duce nu o dată pe tărîmul ridicolului, ci dialogînd și descifrînd cu seriozitate, la un nivel intelectual adecvat. A fost o vreme cînd asupra acestei epoci căzuse un oprobriu greu de înțeles și de suportat atunci pentru un tînar ca mine — m-am născut în 1931 și formația mea intelectuală, morală, sistemul de valori a început să se consolideze în epoca aceasta, a războiului și a anilor imediat următori. Era considerată ca o epocă a decadenței culturale, or, adevărul nu

a fost acesta. Dacă pe tărîmul recuperării valorilor literare și artistice ritmul a fost viu, puțin spune că în momentul de față cele mai multe din operele reprezentative fiind publicate în tiraje de masă, două direcții cred că sînt în curs de desfășurare: cea dintîi — a reintrării în circuitul public a valorilor gîndirii românești în care includ nu numai filosofia ci și istoriografia, estetica, sociologia. E ceea ce și-a propus să realizeze Biblioteca de filosofie a culturii românești care a ajuns de curînd la cel de-al unsprezecelea număr cu monumentală Filosofie a Renașterii de P.P. Negulescu și care a fost primită de marele public într-un mod care depășește toate așteptările.

— Cit privește aprecierea epocii dintre cele două războaie mondiale...

— Aceasta ar fi cea de-a doua direcție.

Cred că primul volum din *România după Marea Unire* de Mircea Mușat și I. Ardeleanu pune bazele unei înțelegeri dialectice adevărate a epocii respective care, așa cum am arătat într-un articol recent din *România literară*, a fost în opera unor scriitori din anii '50, subiect de pamflet, deriziune, ca expresie a unei totale degradări morale, iar mulți oameni politici tratați în mod îngust, într-o perspectivă profund negativă, pe care n-au avut-o și pe care evaluarea riguroasă din punct de vedere științific ne dovedește că este de-a dreptul falsă. Or, în anii dintre cele două războaie mondiale, conștiința democratică românească a acționat plenar, demn și neînfrîcat. Datorăm istoricului congres al IX-lea al partidului faptul că astăzi putem discuta și această epocă așa cum a fost, în lumina adevărurilor esențiale care ne vor desluși multe ne-

adevăruri colporate cu bună știință sau neștiință.

— Cum ați devenit, la urma urmei, critic și istoric literar?

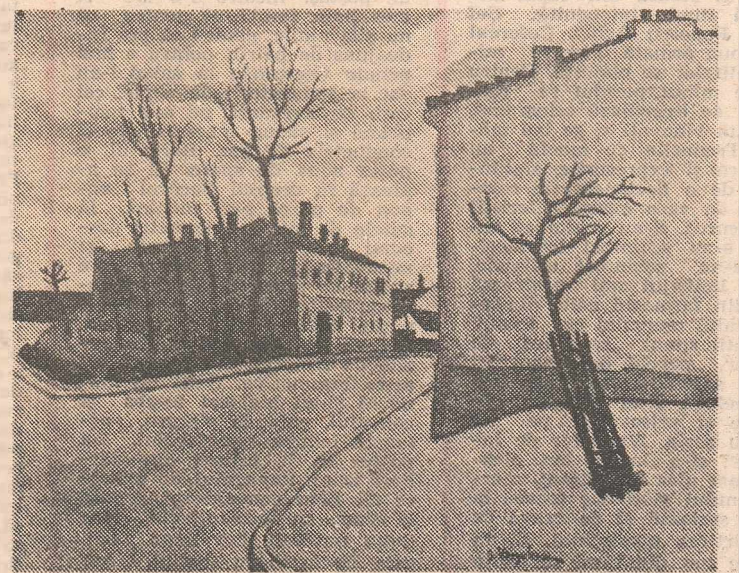
— Totul a pornit de la educația primită în familie, într-o școală temeinică, într-un liceu din Ploiești și din conștiința pe care am avut-o și am căpătat-o printr-o îndelungată frecvență a epocii respective cu privire la valoarea ei. Dar ea s-a transformat în conștiința unei datorii în anii '50, cînd citeam cu stringență de inimă ceea ce se scria despre această perioadă și marii ei reprezentanți. Cu atît mai mult aș vrea să amintesc aici tenacitatea lui Mihai Berza înfruntînd neînumerate obstacole pe care doar puțin le cunoșteam pînă să vadă lumina tiparului excelenta sa antologie din opera lui N. Iorga. Fără îndoială, orice pas înainte a trebuit făcut învingîndu-se obstacolele birocrăției care pe acest tărîm s-a dovedit deosebit de tenace, ale unor resentimente personale, a unor invidii toate drapate în mantia principialității.

— Ați mai vrea să adăugați ceva în finalul discuției noastre?

— Interesul meu pentru această epocă s-a datorat și cunoașterii uneori destul de apropiate încă din primii ani ai ziaristicii mele literare a unor intelectuali reprezentativi ai acestei epoci. Mulți dintre ei sînt astăzi „oameni cari au fost”. De la ei nu numai că am cunoscut multe fapte din epocă dar am cules multe învățăminte pe plan moral.

— Cine sînt aceștia?

— Poate am să le spun numele într-un alt interviu și în orice caz în cartea pe care întrebările dumneavoastră mi-au întîrînit convingerea că trebuie s-o scriu. O carte anunțată și care se va intitula *Ceea ce n-am spus niciodată*.

Spiru Vergulescu: Liniștea orașului

atelier literar

de G. Dumitrescu

Ad. Găitănu: N-am putut descifra decât o parte din textele dv. Și n-am remarcat (pe lângă obsesia „carnurilor” și „stirvurilor”, neajunsă la o expresie de artă) și semnele unei înzestrări literare. Dar nu putem trage încă nici o concluzie. Reveniți cu texte îngrijite, lizibile. (De proză nu ne ocupăm.).

Aromân: Am găsit o scrisoare mai veche în care ne întrebați ceva despre plicuri. Întrebarea, însă, nu e tocmai clară, ar trebui să reveniți cu lămuriri.

Soria Bota: Nu se văd nici acum însușirile vocației literare. (Răspunsurile, însă, se dau numai în cadrul acestei rubrici — fără nici o excepție!).

D. Dor: Nu sînt lucruri deosebite (mai ales că ne trimiteți „din poeziile scrise mai de mult”). Noi așteptăm rezultatele unor căutări și eforturi noi, mai bine orientate și mai susținute, care să vă aducă mai aproape de adevărata poezie.

Marin Constantin: Poezia e plină de simțire, altminteri, dar aceasta nu e singura ei „încercă-

tură”, din păcate! Cităm: „Și-n părul tău cel galben / Mereu am să tot pun / Lalele, garoafe, zambile și / Un crin!” (...poate și un ficus?... n.n.). Cam multă vegetație pe un biet cap de locuitor, nu credeți?

I. Bena: Multe pagini surprinzător de slabe, neinspirate, inconsistente, ori chiar stingaci-confuze! Ceva, în „Încă mai cred”, „Imi fac cu ochiul”. (Dacă mai adăugăm și niște șovăieli ortografice, lucrurile devin de-a dreptul îngrijorătoare!).

V. Visarian: Vă plingeți că răspunsurile noastre au fost prea scurte și ne cereți unul „mai subțiat, mai concis”. Mai „subțiat” n-o să fie posibil, dar unul cit mai concis se poate, și anume: să vă puneți la punct cu școala! Iar dacă se întâmplă să folosiți cuvinte mai puțin obișnuite în vorbirea dv. de toate zilele, de înțelesul carora nu prea sînteți sigur, e bine să vă mai aruncați ochii în cite un dicționar (ia uități-vă, de pildă, să vedeți ce însemnează, de fapt, succint (și nu „subțiat”!) și concis; o să vă cruciți, nu

altceva!... Despre „poeziile” dv. nu mai merita să vorbim (nici măcar concis!).

Mihaela Petrescu, Gh. Șerban, Tr. Vina, Ada Cristescu, Ioniță Gh. (nici într-a X-a nu e permis să scrieți „mă doare cuvintele tale”!). **A. Peicu, Dan Plai** (ceva, în „Requiem”), **M. Hideg, Ingrid Creangă, M. Jalbă, Gh. Damian, I. Sorin, Ioana Coman, Nic. Volnic, G. Belinos, Mirela Rîmnicănu, Fl. Bod, Val. Chiriac, H. Csehi, St. David, C. Istoc, Suzana Mitrea, Gh. Păcurar, Denisa Gulea, C. Rozentzweig, I. Sporea, Dan Ioachim, Stela Maris, Val. Tofan, C. Rugeanu, Ov. Brumaru, Șt. Dușescu, N.M. Nedeleu, Rodica C., Revos Gorj (indescifrabil), Cl. Colac, T. Smeu, St. Dodi, Bogdan Dobrescu, L.M. Gherman, I. Crișovan, Gb. Zăvoi, Violeta Soare, „Nea Mircea” Ploiești, : Încercări de nivel modest.**

GEO DUMITRESCU ■

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Nuanțe

În hoinăreala pastorală
Am alergat cu picioarele goale
Prin rouă
Stringind pentru mai tirziu
Culorile pădurii, cimpici
Hărții cerului...

Curind
Frunzele vor avea
Sonoritățile hartelor...

INA BUCULEI

Memorie

Rețină
adîncită-n înființatul materiei
reținînd doar elementele esențiale,
sunet de bronz
peste gândul orb...
Numai flacăra marmurei
păstrează căldura genunchiului.

A. PLOȘCARU

Cioplitorul

Marea
e broboana
de sudoare
abătută
de pe fruntea la
priure stînci,
pe vremea cînd,
nîns
cu așchii de cer,
ai cioplit
zarea.

ANDREI VREMIR

Apele

Apele
au rostogolit pietrele
fărîmițîndu-le,
acoperîndu-le cu pămînt.

Și totuși
lumina valurilor
vine
de undeva din adinec...

PAUL SIRBU

Acolo

Un fel de cîmpie
are-ntre timp poetul...

Acolo seamănă lumea
în ficcare seară
și
din cînd în cînd
culege citeva versuri...

CONSTANTIN SAVIN

Aș fi vrut

Aș fi vrut să-ți dăruiesc o rochie
din aripi
de fluturi

Și un șal pentru cascada umerilor tăi,
Dar n-am reușit să găseșc decît

acest inel
de ceată
ce se ridică însingurat
de pe inima
căprioarei ucise...

LAURENȚIU SPERANȚA

Aurelia

clipă de clipă îmi smulgi
hălci de suflet și le prefaci
în cenușă dulce ca mierea

îmi acoperi fîntînile toate
și-mi spui nu ți-e sete
și moare atunci
setea în mine

culeați stîm pe iarbă
și firele ei cresc
trezînd prin noi

DAN EMILIAN ROȘCA

Cum răsare un comic

Unii specialiști ai genului susțin că pentru a fi un bun comic actorul are nevoie, în afara talentului nativ, de o anumită subliniere fizică, care să-i întregască personalitatea, să-l facă remarcat în orice ipostază s-ar afla: pe scenă ori pe stradă. Comic, tot specialiștii o spun, băiat frumos nu există. Și dau exemple: Tânase fără nasul său proverbial nu ar fi avut același haz, Nicolai de Fernandel fără dantura lor proeminentă ar fi fost mai puțin penetrant, Nicu Constantin, fără privirea risipită și ochelarii săi celebri ar putea fi un oarecare, Nae Roman, care ia două vorbe clipea de două ori, Puiu Călinescu posesor al unui fizic, care l-a scos totdeauna de pe lista junilor primi, Louis de Funès, cu o față în permanentă mișcare și lista ar putea continua cu „piticul” Norman Windson, voluminosul Giugaru, cu ochii ca două reflectoare, și mulți alții. Este un punct de vedere, pe care chiar dacă nu-l îmbrățișăm, nu-l respingem. De ce amintim toate acestea? Pentru că astăzi, în ocazia turneului în Capitală al Teatrului de revistă din Galați am remarcat un tânăr comic, care, după noi, infirmă teoriile mai sus amintite. E plin de haz, are ochi albaștri și fără să fie un Adonis este și rămîne un băiat frumos. Frapează de cum apare pe scenă și ceea ce este bizar derutează spectatorul, căci junele în smoching poate fi orice, de la rafinat instrumentist, la mare recitator de versuri. Nici o clipă nu lasă să se întrevadă că, de fapt, în fața noastră avem un comic. Monologurile lui nu seamănă cu nici unele, sînt de o factură deosebită atît ca idee cit și ca tematică. Se mișcă în fața microfonului cu talent și aplomb, modelîndu-și glasul și gestică în corelație directă cu textul pe care-l spune. Plimbă microfonul în jurul său cu multă abilitate obținînd efecte deosebite. Trece rampa după

primele fraze. Devine imediat simpatic. Este imposibil să nu fie urmărit cu mare interes. În seara aceea de vară nu am putut sta de vorbă din două motive: se resimea după primul contact cu scena profesionistă a Capitalei, și aștepta un telefon, care urma să-i vestească ce i-a adus barza. Ne-am dat întîlnire pentru mai tirziu, la Eforie-Nord, unde urma să joace, toată vara, împreună cu alți colegi de la Teatrul din Galați. — Deci, Doru Octavian Dumitru, cine ești și de unde ai deprinderea de a face pe oameni să ridă? — De fel sînt din Arad, căci acolo m-am născut în 1956. Copilăria și liceul le-am străbătut la Bacău, din care motive mă socot moldovean. Ca formație sînt inginer instalator, cu stagiul terminat. De un an de zile sînt angajatul Teatrului de revistă din Galați ca urmare a concursului pe care l-am dat. — De unde și pînă unde o așemenea cotitură în viață? — Fiecare om are mai multe povești. Legat de întrebarea de mai sus există, firește, o poveste. Vă interesează? — Ascult cu mare interes. — De cînd mă știu am fost vrăjit de mirajul scenei. Deci, doream să mă fac actor. Tata, ofițer de carieră, nici n-a vrut să audă. Argumente avea cu duimul. Ascultător din fire am dat curs dorinței părintești și am terminat Facultatea de instalații pentru construcții din București. Mi-am terminat și stagiatura. Dar scena era marea mea pasiune. În timpul studenției fugeam de la cursuri, furam cheia de la sala de festivități, aprindeam două reflectoare și jucam de unul singur. — După ce texte? — La început preluam unele scenete văzute la televizor și le jucam, dar niciodată nu mă opream la textele repute și căutam să le îmbogățesc, schimbîndu-le de obicei finalul. Apoi am început să joc pe niște

texte de-ale mele. Iată v-am dezvăluit o altă pasiune de-a mea.

Mi-era foarte greu căci nu aveam nici o posibilitate de verificare. Doar munceam în secret. Aveam idolii mei pe care îi chemam la marea judecată. Imprumutîndu-le stilul, spuneam același text în maniere diferite.

— Apoi?

— Apoi am văzut că cel mai bine mă descurc cu textele scrise de mine. Mă simțeam mai puțin încorsetat, mai în largul meu. Și am decis să joc numai pe textele mele.

— Public, cînd ai început să te manifesti?

— La mai toate festivalurile studentesti. Într-un an am luat locul I la un asemenea festival. Acest premiu a fost picătura care a umplut paharul.

— Și?

— Continuum să joc teatru, continuam să scriu (am obținut locul I la un concurs al tinerelor condeie) și căutam.

— Ce?

— Drumul în viață. Ingineria nu-mi prea dădea ghes, iar scena mă tot imbia. Interesant de subliniat că acum încep să simt lipsa unei lecturi organizate, mai ales în domeniul teatrului. Citesc mult fără a avea o rigurozitate a lecturii. O carte mă intrigă în mod deosebit. O recitesc, o dată și încă o dată. Este vorba de viața lui Tânase scrisă de I. Masoff. Cartea mă pasionează nu pentru că ar fi fost scrisă nemai-pomenit sau pentru că Tânase ar fi avut o viață ieșită din comun. Nu! Cartea m-a captivat căci ea mi-a decantat gândurile, pentru că mi-am găsit drumul pe care urma să merg. Deci, teatru voi face. Nu, nu orice fel, ci de revistă. Din clipea aceea un nou impuls mi-a cuprins ființa. Scriam, repetam, mă confruntam public ori de cite ori aveam prilejul.

— Nimîni nu te-a ajutat?

— Concret, nimeni. Toți îmi spuneau că am talent, dar de unde să-l apuc, cum să mi-l apropiu, nici un sfat. Dibuiam pe întuneric. Apoi mi-am dat seama că am nevoie de un personaj. Nu doream să imit pe nimeni. M-am tot machiat, mi-am tot întors hainele, mi-am pus perucă, dar nimic nu mă satisfăcea. Acasă, în fața oglinzii mi se părea că sînt pe drumul cel bun, dar cînd urcam pe scenă rezultatele erau nesatisfăcătoare, cel puțin pentru mine. Vedeti, eu asemăn scena cu o iubită. Și ca orice iubită e capricioasă. Deci, ce mă mulțumea acasă, în confruntarea cu publicul suna fals. Nu treceam rampa. Pînă la urmă cred că am găsit costumul care să-mi definească personajul: inegalabilul frac.

— Chiar, de ce ați ales fracul? (în paranteză fie spus, știți să-l purtați).

— Șochează publicul din prima clipă. Impune. Spectatorul

devine circumspect, rece. Ei bine, am observat că trecerea de la rece spre zonele fierbinți ale comediei se face, paradoxal, foarte repede atunci cînd port fracul. Dar nu mă voi opri aici. Îmi mai lipsește ceva și nu-mi dau seama ce anume. Dorința mea fierbinte este să nu imit pe nimeni.

— V-am urmărit evoluțiile și am remarcat că dispuneți de o mare mobilitate a feței, a gesticii. Microfonul îl minuiți cu o dezinvoltură fantastică. Uneori el devine al doilea personaj. De unde această deprindere?

— Este rodul a sute de ore de căutări. Să știți însă că improviziez foarte mult. Improvizațiile sînt indisolubil legate de public. Cînd am un public bun altfel mă desfasor.

— Ce înseamnă un public bun?

— Cel cu care pot dialoga. Dialogul cu sala mă scoate parca din tipare și-mi dă un nou impuls.

— Mi-ați spus că citiți foarte mult teatru. Literatură umoristică citiți?

— Citesc tot ce apare. Cel mai mult mă amuză Udrea, Băieșu, Maximilian, și regretatul Seceleanu. Textele lor sînt mai apropiate genului de umor pe care-l scriu.

— E greu să faci oamenii să ridă?

— De fapt pentru asta fac teatru. Oamenii cînd rid sînt egali și mai buni. Între veselie și tristețe este o mare asemănare, căci în ambele ipostaze se poate plînge, de unde și vorba: am ris cu lacrimi. Apoi satira mai îndreaptă lucrurile. Ne face să tresărim spre realitatea imediată, purificată de contactul cu genul satiric. Acesta-i crezul meu. Cînd merg pe stradă observ lumea, care poartă în ea genul satirei. Important este să ști a privi, a percepe.

— Am văzut cine sînteți, eu ce vă ocupați în momentul de față. Ar fi interesant să aflui ce vă preocupă, ce vă frămîntă acum?

— În primul rînd îmi doresc întîlnirea cu un regizor, care să mă înțeleagă și apoi să mă ajute. Una e să te autocontrolezi și alta este atunci cînd te ajută un ochi competent, riguros, precis.

— Pînă la mult dorita întîlnire ce faceți?

— Am început să învăț chitara, dar temeinic, după note. Mă gîndesc la chitară ca instrument, dar și ca un eventual partener. Mă preocupă dicția. De aceea îl citesc pe Shakespeare cu glas tare. Lipsa studiilor de specialitate o resimt. De asta zic că eu voi fi poate actor, dar niciodată artist. Am ambiția să duc mai departe tradiția comicului de revistă, care numără personalități de asemenea mărime încît, imi vine să renunț. Dar imi trece cînd văd lumea cum ride. Asta înseamnă că satira mea și-a atins scopul.

I. GORUN ■

LA OPERA ROMÂNĂ

● Un spectacol de balet montat de coregrafa Doina Andronache, avînd în prima parte, **Camerata coregrafică**, miniat-uri dansante pe muzică de Bach, Haydn, Ravel, Vasile Jianu și Mircea Chiriac, iar în partea a doua — suita de balet **Francesca da Rimini** de P. I. Ceikovski. Spectacolul este programat vineri 3 octombrie, la ora 18. Dintre interpreții noștri pe Cristina Teodorescu, Daniela Constantinou, Carmen și Gheorghe Anghel, Anne Marie Vretos, Mihaela Tigănuș, Laurențiu Guinea, Ștefan Bănică, Florin Brîndușă, Nicolae Deneș.

● Simbătă 4 octombrie, la ora 18, **Bal mascat**. În distribuție Anatol Covali, Lucian Marinescu, Monica Teodorescu, Lucia Cicoară-Drăgan, Eleonora Enăchescu. Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

● Matineul de duminică 5 octombrie (ora 11) prezintă copiii opera lui Laurențiu Profeta, **Povestea micului Pan**. Alături de soliștii Operei — Ștefan Teodorescu, Nicolae Constantinescu, Marina Mirea, Adriana Alexandru-Pop, Adrian Ștefănescu, Cristian Mihăilescu, — apar și copii din corul „Voces primavera”, în rolul Micului Pan debutînd Irina Lăzăriciu. Dirijor Claudiu Negulescu.

● **Seară vieneză** — tripticul de balet pe muzică de Mozart, Schubert și Johann Strauss — duminică seara, la ora 18. Principali interpreți: Alexa Mezincescu, Ștefan Bănică, Elena Dacian, Gheorghe Anghel, Maria Cumberi, Ioan Tugearu. Conducerea muzicală: Lucian Anca.

● **Un concert extraordinar: „Florin Georgescu și invitații săi”,** va avea loc luni 6 octombrie (ora 18). Dirijează Constantin Petrovici.

● **Elvira Cirje** (Margareta), Ștefăniță Lascu (Faust), Dan Zancu (Mefisto) și Gerda Radler-Anca (debut în Siebel) sînt interpreții principali din **Faust** de Charles Gounod, marți 7 octombrie, ora 18. Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

● **Trubadurul** de miercuri 8 octombrie (ora 18) beneficiază de oaspeți de seamă din Republica Populară Bulgaria: dirijorul **Ruslan Raicev** va avea conducerea muzicală iar **Stoian Popov** va apărea în De Luna, alături de Monica Teodorescu, în Leonora, Lucia Cicoară-Drăgan în Azucena, Anatol Covali în Manrico, Pompei Hărășteanu în Ferrando, Ruxandra Vlad în Ines.

● Sub bagheta dirijorului Lucian Anca, joi 9 octombrie (ora 18) baletul **Don Quijote** de Ludwig Minkus. În distribuție: Carmen Anghel, Laurențiu Guinea, Florin Mateescu, Maria Cumberi, Ioan Tugearu, Adrian Caracaș, Anne Marie Vretos, ș.a.

Despre vechi și nou în producția de biogaz

Două probleme vitale ale civilizației actuale — producția de energie și protejarea mediului ambiant — au constituit, cel mai adesea, ani la rând, obiectul unor studii și cercetări separate, fără legătură între ele. Dar relația dintre om și mediul înconjurător s-a dovedit a avea un caracter complex și dinamic, cu implicații profunde ce oferă în continuare numeroase necunoscute științei moderne. Dezvoltarea rapidă, în lume și în țara noastră, a industriei, și în acest context, consumul din ce în ce mai mare de materii prime și energie neregenerabile, a pus omenirea în fața unor situații noi cum sînt: criza de energie și de materii prime, criza de apă și, odată cu acestea, apariția noxelor ce infestază natura, solul, aerul, râurile și fluviile, dar și celelalte componente ale biosferei. S-au făcut astfel necesare investigații destinate descoperirii resurselor regenerabile de materii prime și energie, recuperării produselor utile, astfel încît consumurile specifice să fie cît mai mici, iar poluarea mediului ambiant cît mai redusă cu putință. Mai exact spus, s-a demonstrat că, prin denoxare, se ivește și posibilitatea recuperării unor cantități însemnate de metale și compuși utili, capabili de a fi reintroduși în circuitul de producție, precum și a unor materii purtătoare de energie.

Pentru rezolvarea acestor probleme se ocupă în mod special Institutul de cercetare și proiectare pentru epurarea apelor reziduale (I.C.P.E.A.R.), unitate țînără, și, tocmai de aceea, cu un program de cercetare foarte bogat. Direcția de activitate o reprezintă, se înțelege, denocivizarea apelor reziduale, deci protejarea mediului ambiant, dar, deopotrivă, și recuperarea unor produse necesare civilizației noastre, materii prime, cărora li s-a găsit sau li se mai caută încă utilizări eficiente. S-a ajuns astfel și la depistarea și izolarea unor substanțe purtătoare de energie, de biometan mai exact spus, soluțiile adoptate prin investigații de laborator și proiectare de instalații recomandîndu-se prin noutate și eficiență. Aceasta e și motivul pentru care, apreciem noi, relațiile noastre îi revine meritul de a aduce în atenția cititorilor o metodologie nouă

în obținerea de biogaz, superioară prin eficiență, rentabilitate, față de procedeele clasice. Materia primă o constituie biomasa reziduală din fermele de animale (din cele de suine, în mod special). Dar în același timp, specialiștii și-au oprit atenția și asupra nămolurilor biologice ce rezultă din procesul de denoxare a apelor reziduale. Nu vom intra în amănunte, dar considerăm necesar să amintim că aceste ape uzate sînt supuse pentru epurare unor tratamente fizice și chimice și în cele din urmă și unor procese biologice în prezența unor microorganisme. Aceste vietăți microscopice care își plătesc cu viața serviciile aduse omului, posedă proprietatea (de fapt, capacitatea naturală) de a se hrăni cu diferite substanțe poluante (știința modernă, de altfel, recurge la acești colaboratori încon-

parte din căldura rezultată este recuperată și reintrodusă în instalație grație unui schimbător de căldură. În felul acesta, spre deosebire de alte construcții destinate aceluiași scop, instalația propusă și realizată de I.C.P.E.A.R. consumă o cantitate infimă de energie pentru operațiile de încălzire și amestecare.

Primele două fermentatoare de acest tip au fost instalate la U.A.I. Timișoara și I.A.S. Zimnicele, fiecare în parte cu o capacitate de 1200 metri cubi pe zi, sau ceea ce reprezintă necesarul de combustibil pentru un grup energetic de 100 kilowați. Mai notăm că producția anuală de biogaz astfel obținut este echivalentă cu 300 tone combustibil convențional. La Timișoara, de pildă, instalația furnizează toată energia pentru producerea apei calde, a abu-

deja documentația de proiectare pentru unități din Arad și Tirgu Mureș, astfel încît, se estimează că procedeul va permite economisirea unei cantități de energie de 10 000 MWh la Tirgu Mureș și 8 800 MWh la Arad.

★

Depoluarea și folosirea procesului de epurare, de decantare a apelor reziduale și la producerea de energie neconvențională a reprezentat o preocupare mai veche și pentru un grup de specialiști de la Institutul de studii și proiectare pentru construcțiile agricole și de industrie alimentară (I.P.S.C.A.I.A.). Aici informațiile ne-au fost furnizate de inginerul Gheorghe Popovici, interlocutorul nostru exprimîndu-și dorința de a aduce la cunoștința cititorilor

spirit de la Ghidigeni. Aici se produc pe zi circa 3 000 metri cubi de biogaz care înlocuiește în proporție de 10 la sută consumul de combustibil convențional (petrol, gaze), folosit în întreprindere. De precizat că apele reziduale din industria alimentară au o temperatură de pînă la 45 grade, deci instalațiile nu mai reclamă un consum de energie pentru încălzirea nămolului biologic. Procedeul este pe cale de a fi extins și la alte unități.

Sînt realizări notabile ce fac cinstite cercetătorilor și proiectanților și care se recomandă prin noutate și rentabilitate în comparație cu instalațiile mai vechi, apreciate și acestea ca mijloace importante de producere a biogazului la vremea cînd au fost gândite și executate. Dar în ritmul alert al dezvoltării tehnicii și ingineriei tehnologice, chiar și instalațiile prezentate cîteva rînduri mai sus încep să prindă patina vremii, sau ca să ne exprimăm mai științific, să contracteze încă de pe acum o boală nemilosă: uzura morală. Și asta deoarece, în lume, au fost deja inițiate procedee și mai noi, care amenință serios supremația instalațiilor cotate pînă mai ieri ca cele mai moderne. Este vorba de procedeul de circulație a apei prin strat de nămol; circulația apei prin strat de nămol cu suport fluidizat și procedeul de epurare prin filtre anaerobe. Meritul specialiștilor de la I.P.S.C.A.I.A., receptivi la noile metode, este acela că au procedat de îndată la elaborarea unor proiecte experimentale, aplicabile la unitățile de industrie alimentară de mică capacitate. Noile creații vor permite reducerea volumului instalațiilor de fermentare și implicit creșterea productivității de gaz metan. Ele fac posibilă, deopotrivă, eliminarea decantoarelor și dispozitivelor de recirculare, fiind capabile de a denoxa ape uzate cu încărcătură mult mai mică de materii organice. Pe această cale se va putea produce biogaz și în unitățile unde acest lucru s-a considerat ca fiind imposibil: abatoare de păsări, fabrici de produse lactate, secții ale fabricilor de conserve.

LIVIU TIMBUS

Iarăși despre „mina” curgătoare

științei în foarte multe alte domenii). Rezultă un nămol excedent (deci care nu este reintrodus în procesul de denoxare), dar constituie el însuși un factor poluant. De aceea se arde, se îngroapă sau se prelucerează pentru a fi adăugat în hrana animalelor. Dar experții de la I.C.P.E.A.R. îl folosesc ca materie primă pentru producerea de biogaz.

Pentru valorificarea acestor resurse de energie, institutul amintit a devenit, prin serviciul său de proiectare, autorul unei instalații independente în cea mai mare parte de alte surse de energie. Astfel, sistemul mecanic de agitație al biomasei, alimentat cu energie convențională în alte instalații, a fost eliminat, deoarece noul fermentator a fost astfel construit încît presiunea dezvoltată de gazul ce se formează în interior este suficientă pentru amestecarea materiei prime. De notat, deopotrivă, că pentru menținerea biomasei la temperatura optimă de lucru, se folosesc 200 metri cubi din gazul produs, dar și o

rului pentru încălzit, și pentru funcționarea mașinilor de gătit. La Zimnicele, biogazul alimentează cantina, un grup energetic și instalația pentru încălzit sera.

Sînt pe cale de a intra în producție instalații asemănătoare la Bačau, Iernut, Sirov-Neamț etc. În sfîrșit, e momentul să mai amintim că a fost elaborată toată documentația de proiectare pentru sistemele de epurare și producere de biometan ce se vor monta la unitățile industriale de la Săvinești, Pitești, Borzesti și Iași, unde materia primă o vor constitui nămolurile biologice rezultate din depoluarea apelor uzate.

Interlocutorii noștri, inginerul Corneliu Craiu, directorul institutului și chimistul Margareta Nicolau, șefa de laborator, ne-au rugat să mai consemnăm că acest tip de instalație poate fi utilizat și la eliminarea ionilor azotului de potasiu din apele evacuate din întreprinderile de îngrășăminte chimice în cadrul procesului de denitrificare biologică. S-a întocmit

noștri unele realizări de dată mai recentă.

Vom aminti în primul rînd faptul că apele uzate pe care le descarcă în canale unificatele industrii alimentare sînt de 5—10 ori mai încărcate cu materii organice decît cele provenite din cartierele de locuințe. Conform normelor în vigoare asemenea întreprinderi trebuie să posedे instalații de preepurare foarte puternice care să denoxeze aceste șuvoaie poluante, tehnicile obișnuite fiind cele mecanice, chimice și biologice. Așa s-a și procedat de altfel multă vreme pînă cînd s-a născut ideea ca instalațiile să fie folosite și pentru producerea de gaz metan. Experiențele pe micropilot au început la Institutul de chimie alimentară și la Institutul de studii, proiectare și cercetare pentru gospodărirea apelor, scopul final fiind obținerea unei metodologii modernizate de epurare anaerobă. Stațiile de epurare au fost proiectate de către I.P.S.C.A.I.A., prima intrînd în funcțiune în 1982 la Fabrica de

Anul acesta vor intra în exploatare peste 12 000 instalații de capacitate mică pentru producerea metanului • Bacteriile antipoluante, martiri pe altarul științei • Cît costa o „butelie” de biogaz?

Perspectiva de a deveni posesorul unui soi de butelie de aragaz pe care nu trebuie s-o schimbi vreodată, pentru că nu se golește niciodată, este, trebuie să recunoaștem, cît se poate de tentantă. Cam așa ar fi — într-o exprimare puțin științifică, dar foarte aproape de adevăr — ceea ce au reușit să realizeze specialiștii de la Institutul de chimie alimentară, primii care au proiectat instalații destinate gospodăriilor individuale. Dar despre aceste realizări vom vorbi cu altă ocazie. De data aceasta ne propunem să vă prezentăm cîteva din realizările Atelierului de produse și instalații pentru valorificarea energiilor neconvenționale, din cadrul CENTROCOOP. Sînt o mină de oameni care s-au întîlnit în urmă cu un an și au rămas împreună, pentru că-i preocupă un gînd comun: conjunctura energetică actuală și găsirea soluțiilor care ne-ar putea pune la adăpost de fenomenul crizei, ce bîntuie planeta. Ceea ce au oferit pînă acum nu impresionează nici prin grandoare, nici prin spectaculozitate. Au cîștigat, în schimb, teren prin eficiență. De altfel, încă de la început și-au propus ca instalațiile lor să fie mici, simple, economice, la îndemîna tuturor gospodariilor, a punctelor de mică industrie, prestări servicii, comerț, turism, situate chiar și în cele mai izolate zone ale țării. Cerința careia și-au propus să răspundă, rapid și eficient, este valorificarea resurselor ambientale și locale neconvenționale, cu producere de energie.

Unul din colectivele atelierului mai sus menționat, cel condus de chimistul Adrian Dima, și-a luat în urmă cu un an răspunderea de a oferi soluții optime din punct de vedere economic, de exploatare și execuție, a instalațiilor de producere a biogazului. Ideea nu este nouă. Sînt cîteva ani de

cînd s-a luat inițiativa — un rol important revenindu-i Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie — de a se găsi soluții pentru producerea biogazului, în special în gospodăriile individuale și unitățile industriale mici sau de alimentație publică, pentru înlocuirea combustibilului convențional, mai ales la prepararea hranei. Preocupări au existat și există, atît la nivelul unor institute de specialitate — cît și în rîndul unor oameni care au îmbrățișat ideea din pasiune.

Înainte de a se pronunța, colectivul chimistului Adrian Dima a studiat, cum era și firesc, experiența anterioară în

diferite: 10 mc, 15 mc, 50 mc. Instalațiile de 50 mc își găsesc aplicabilitatea în unitățile de alimentație publică din sistemul CENTROCOOP. După experimentări, s-au elaborat proiectele tip, au fost difuzate în sisteme, iar la ora actuală, cele puse în funcțiune (Camping „Sirbi”, jud. Vaslui, gospodăria anexă a C.P.A.D.M. — Satu Mare etc.) dau rezultatele scontate. În planul de investiții a fost prevăzută executarea unui număr de 86 asemenea instalații, cu capacitatea de 50 mc, dintre care 42 sînt deja în diferite faze de execuție.

Instalațiile cu capacități de 10 și 15 mc au fost destinate,

— Gospodarul nu mai este nevoit să depoziteze gunoii de grajd în curte. Se elimină mizeria și mirosul. Toate dejecțiile sînt introduse, după curățirea grajdului, în instalația de biogaz. Ceea ce rezultă în urma procesului de transformare a materiei organice este, pe lîngă sursa calorică — arhisuficientă unei gospodării — un îngrășămint natural bine macerat, bogat în azot, fosfor, potasiu. S-a constatat că pe locurile unde a fost utilizat acest îngrășămint s-a ajuns la dublarea recoltelor. Și toate acestea, fără nici un fel de consum de energie convențională. Construcția poate fi executată din beton armat sau cărămidă.

— Deficiența constă la ora actuală, în exploatarea inconsistentă. Omul n-are chef să curețe într-o zi grajdul și atunci, instalația nu este alimentată. În mod firesc, ea nici nu produce energie. Dacă instalațiile s-ar generaliza, s-ar putea constitui și un personal specializat în întreținerea și exploatarea lor, un fel de „Service”, așa cum s-au format echipele pentru construcție.

— Și care este impedimentul generalizării? Rezultatele sînt foarte bune.

— Există încă o lipsă de încredere și de receptivitate la nou. Iată, de pildă, cînd s-a montat instalația de la Satu Mare, îmi amintesc, era o bucatăreasă în vîrstă, care nu credea cu nici un chip că va avea foc sub oale din ceea ce facem noi. Tot timpul și-a exprimat îndoiala. Cînd am dat drumul la flacără, și-a plesnit palmele și a declarat că nu-i nici mai mult, nici mai puțin decît o „vrăjitorie”. Dincolo de anecdotică, exemplul acesta, de care ne-am amuzat mult timp, arată că mai există încă o neîncredere față de nou. De altfel, am constatat că dacă își face un gospodar o asemenea instalație, după un timp scurt, vînzînd rezultatele, se ia tot satul după el. Mai există și o mentalitate, că sîntem o țară bogată și avem, de ce să ne mai obosim să construim tot felul de instalații, cînd putem să luăm lemne din pădure, sau să dăm drumul la clasicul aragaz. De unde vine combustibilul, asta nu ne mai interesează. Mentalitatea aceasta trebuie neapărat înlăturată. Gîndul nostru trebuie să fie și la ce lăsam celor care vin după noi. Pentru că zecrea să fie cît mai bogată, căutăm și găsim soluții noi. Trebuie să avem curajul să le și folosim!

LIANA MOLNAR

Idei mari pentru gospodării mici

domeniu, încercînd să aleagă de la fiecare tip de instalație, ceea ce era mai valoros. În fond, perfecționarea înseamnă înlăturarea treptată a erorilor. În tot timpul proiectării instalațiilor, au avut în vedere deziideratele stabilite de la bun început: să fie mici, economice, ușor de întreținut.

Tehnologia nu este deloc complicată. Dejecțiile animale sînt introduse într-un mediu anaerob. Cu ajutorul unor bacterii specifice, existente în dejecții, materia organică este transformată în mai multe produse de asimilare, din care partea preponderentă o constituie biogazul.

„Atelierul de produse și instalații pentru valorificarea energiilor neconvenționale” CENTROCOOP este în măsură astăzi să ofere trei tipuri de instalații de biogaz — după soluții proprii, originale — pentru capacități de fermentație

incă de la începutul proiectării lor, gospodăriilor individuale. Ele înlocuiesc capacitatea a trei-patru butelii de aragaz.

Care ar fi avantajele? Cel mai în măsură să răspundă la această întrebare, pe care ar pune-o, desigur, orice gospodar, este conducătorul colectivului de proiectanți, chimistul Adrian Dima:

— Aceste tipuri de instalații sînt îngropate, ceea ce conduce la asigurarea unei temperaturi constante în interior. Se elimină astfel dezavantajul altor tipuri, supaterane, care necesită izolații costisitoare. Apoi, un alt avantaj ar fi acela că gospodarul nu pierde nici o bucată din teren, îl poate utiliza în continuare pentru culturi, instalația aflîndu-se sub pămînt.

— Și dacă se strică instalația?

— N-are ce să se strice. Sînt proiectate să țînă 50 de ani.

— Alte avantaje?

S-au constituit echipe de execuție pentru aceste tipuri de instalații, echipe formate din specialiști și puse la dispoziția cererilor populației. În aceste cazuri, există și posibilitatea acordării de credite, de către cooperativele de credite din fiecare comună.

— La cît se ridică cheltuielile pentru construirea unei astfel de instalații?

— Prețul de cost este extrem de accesibil. Pentru o instalație cu capacitatea de 10 mc, executată „la cheie” de unitățile CENTROCOOP, se plătește suma de 10 000 lei. Dacă o parte din munca necalificată (săpături, transport etc.) este executată de beneficiar, valoarea scade la 7 000—8 000 lei. O instalație cu capacitatea de 15 mc costă 12 000 lei, iar dacă gospodarul dă o mină de ajutor la lucrări, suma se reduce la 9 500 lei.

— Nu există nici un fel de deficiență?

Cit de nedrept operează uneori selecția noastră, cînd în necunoștință de cauză, categorisește lucrurile în importante și mai puțin importante, după criterii nu totdeauna decise, cum ar fi: cantitatea, procentul, mărimea! Este greșala care l-a pîndit și pe reporter, ale cărui cunoștințe sumare privind industria de pielărie l-au făcut să fie ușor dezamăgit cînd la începutul vizitei în Institutul de Cercetări Pielărie și Încălțăminte i s-au prezentat cu succes deosebite cercetările în domeniul materialelor auxiliare pentru această industrie, introduse de obicei în cantități mici. Abia mai tîrziu a înțeles ce aport substanțial au aceste materiale auxiliare adăugate în procente mici în procesul tehnologic, dar care determină în bună parte finețea produselor, finisarea calităților lor. Ce valabil este aforismul: esențele tari se țin în sticlele mici! Să vedem însă prin ce au reușit specialiștii institutului, să confere acestor „ingrediente” brevetate de ei o valoare deosebită, invers proporțională cu conținutul lor mic din rețeta de fabricație. În primul rînd sînt originale și au caracteristici competitive cu cele din import, scutind țara de valuta cu care ar fi plătit inteligentă altora. În al doilea rînd, sînt fabricate din materiale recuperabile, din acel balast care nu-și găsea o valorificare superioară pînă de curînd. Dar să vedem cum s-a scris actul de naștere al unuia din membrii acestei familii de materiale auxiliare, botezat Polisin CSR. Marginile de piele crudă, gelatinoasă, rămasă din diverse faze de prelucrare, nu aveau nici o întrebuințare și la nivelul industriei de pielărie reprezentau cantități importante. Inginerul Ioan Brădescu și colegii din laboratorul de produse auxiliare, adversarii declarați ai diferentelor anchilozante, nu puteau sta cu miinile în buzunare, vîzînd cum se pierde acest material proteic. Ei au imaginat un procedeu în care chimia s-a implicat în toate mecanismele ei din microcosmosul molecular, și aceste foste deșeuri și-au găsit o valorificare superioară. Astfel, inutilele margini de piele, după spălare și decalcifiere, se hidrolizează în condiții speciale de temperatură și presiune, generînd o „supă” proteică de polipeptide colagenice, care apoi se modifică chimic. Acestor polipeptide colagenice modificate li s-au găsit niște „logodnici” ideali, și anume unii polimeri reactivi, din simbioza aceasta rezultînd un produs sintetic-proteic denumit chiar Polisin CSR. „Unele piel crude din tăbăcării, — ne explică inginerul Ioan Brădescu, — au o structură mai rară, afinată, ca un burete, datorită procedeelelor de hrînire a animalelor. Altele au defecte de conservare, depozitare, transport, trebuînd să fie îmbunătățite pentru a deveni piel cu caracteristici normale. Este tocmai ce realizează noul

nostru produs, care implantîndu-se în pielea, nu tocmai de top calitativ îi umple și consolidează structura, conferindu-i moliciune, tuseu plăcut, rezistență la sfîșiere și cusut, permeabilitate „mbunătățită” la apă, adică exact ce trebuie produselor de marochinărie și încălțăminte. De altfel, produsul se și produce industrial la Tăbăcăria Corabia”. Polisinul, a 15-a invenție a inginerului Ioan Brădescu, a fost premiat la Salonul de invenții 1985. Avantajele produsului? Importante! Se înlocuiesc materialele similare cumpărate pînă acum din import pe cifre cu multe zeriuri, iar noul produs este ieftin, căci pornește de la materiale recuperabile valorificate superior. Instalația pe care se produce este simplă, flexibilă, operează în condiții blin-

Polisinul, un fel de sare și piper

de, deci nu este energofagă, iar utilajele sînt numai din țară. Efectele aduse sînt: îmbunătățirea netă a calităților pieilor tratate și o creștere a randamentului de croire cu 10% pentru că nu mai sînt porțiuni cu defecte. Argumente convingătoare pentru a grefa pe fiecare tăbăcărie o instalație de acest gen. De fapt nu a fost greu să constatăm că specialiștii de la Institutul de Cercetări Pielărie și Încălțăminte au făcut o pasiune lăudabilă din a reintroduce în circuitul productiv, cu efecte economice spectaculoase, orice material refolosibil. Tot în tăbăcării, pieile crude de bovine și ovine sînt răzuite de urmele de carne și grăsime, care ori se aruncă creînd probleme mari de depozitare și de poluare, sau se foloseau în proporții mici la săpunuri. Inșă, inginerul Ioan Brădescu și colegii lui au zis: „Nu! Trebuie să-i găsim și acestei grăsimi reziduale o întrebuințare!” Și s-au pus iar pe cercetat avînd tot chimia la braț. Cu pasiunea pentru nou și tenacitatea bătîndu-le favorabil în pinze, au concretizat un proces tehnologic ingenios de valorificare superioară a acesteia. Grăsimea este purificată cu acid, sulfirată cu acid sulfuric, astfel că o parte din ea, conținînd acizi nesaturați, se leagă de H₂SO₄ și devine emulgator și pentru restul grăsimii saturate. În acest fel, toa-

tă grăsimea poate fi emulsionată în apă și devine agent de ungere pentru piei, cu denumirea Cerpiol SPS2. Pînă acum, agenții de ungere ce se aduceau din import proveneau din uleiuri naturale de balenă sau pește, de unde prețul lor piperat. În general, lumea fugea de agenții de ungere proveniți din grăsimi de ovine și porcine, dată fiind tendința acestora de exudare, de transpirație la suprafață. Noul agent de ungere anionic românesc evită pericolul imigrării grăsimii la suprafață printr-o rețetă de fabricație ingenioasă, la care multe firme străine n-au ajuns prin cercetările lor. Cerpiolul românesc obținut dintr-o grăsime anonimă ce se arunca, dar care a fost înobilată de competența și mintea sfredelitoare ale unor specialiști, în sensul adevărat și adînc al cuvîntului, produce îmbunătățiri pielii ca și produsele firmelor de veche tradiție. Costul este însă de 3 ori mai mic. Ungînd pieile cu această adevărată vitamină, ele devin mai moi, cu tuseu plăcut, cu impermeabilitate net superioară. Cum ne convinsem că cercetătorii din institut sînt atrași ca de un magnet de materiale recuperabile, nu ne-am mirat că și-au extins preocupările și în domeniile oarecum tangente cu industria de pielărie. Tînărul chimist Gheorghe Coară și cei din colectivul lui s-au gîndit că e păcat ca scamele de lînă din industriile textile și blănării, purtătoare de cheratină (și ea o proteină valoroasă și deficitară) să nu-și găsească o întrebuințare. Pentru astfel de oameni dragostea de nou este oxigen de viață, dorința de a mai lumina un colț de necunoscut în știința un fel de „bună dimineață” al fiecărei zile de muncă. Cu astfel de catalizatori în profesie, este firesc ca Gheorghe Coară să aibă 15 invenții în 7 ani de muncă și să la premiul I la Salonul de Invenții 1986 pentru ideea lui. Aceste scame care „nîngeau” inutil prin hale, după solubilizare în mediu acid și bazic se transformă în polipeptide cheratinice, care apoi purificate, decolorate și modificate chimic devin auxiliari textile. Acesta micșorează degradarea lînii în prelucrarea industrială, o protejează împotriva agenților agresivi în procesele de spălare, vopsire și albire. Auxiliarul textil românesc, noutate pe plan mondial, este ieftin și la competiție cu cele similare fabricate de producătorii de pe alte meleaguri. Amintîndu-ne cum specialiștii din institut prescurtau noțiunea de „materiale recuperabile” pe care le valorificau superior, și anume „MR-uri”, putem spune că în cazul lor, aceste inițiale mai înscamnă „meserie respectată”, „meserie racordată” la exigențele timpului nostru.

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Promiteam într-un număr trecut că vom reveni asupra altor două invenții apărute la Intreprinderea Electromagnetica din București și care interesează întreprinderi din diverse domenii de activitate. Acesta e și motivul pentru care le popularizăm.

Tester pentru măsurarea nedistructivă a grosimii peliculelor subțiri depuse pe suport metalic. Autorii inginerii Marius Drăgulescu și Lucian Sucu: Brevet 85198/1985. Prezentată la Salonul de invenții și inovații — Bacău 1986. **Interesează toate unitățile care lucrează cu depuneri galvanice și vopsitorii.** Aparatul mai poate fi folosit pentru depistarea neomogenităților, discontinuităților în metale sau pentru măsurarea conductivității diferitelor metale.

Acum, determinarea peliculelor subțiri pentru cei care nu sînt dotați cu testerul amintit se face cu ajutorul unei picături de acid. Timpul în care se distruge depunerea dă grosimea stratului. Se mai folosește și alte metode distructive — zgîrieturi, poansonări etc. Testerul vine să înlăture acest neajuns. Determinarea grosimii se face prin intermediul unei sonde care se așază în contact direct cu suprafața. Afișarea grosimii se face direct, în microni, în cifre și semn. Constructiv, aparatul este realizat dintr-o carcasă de plastic care conține circuitele electronice pe cablaj imprimat, traductorul și setul de depuneri de referință, maximum 8 bucăți, din metalul suport cerut de beneficiar. Dimensiunile aparatului nu le depășesc pe cele ale carcasei calculatorului de birou Felix. Construcția traductorului

face posibilă determinarea grosimii peliculelor pe suprafețe plane, convexe și concave. Alegerea metalului suport, ferros sau neferos, se face prin comutator. O determinare pe un tip de metal suport necesită un reglaj de zero și un reglaj al etalonării, folosind setul de depuneri de referință. Etalonarea aparatului e simplă. Pe una din fețe, plăcuțele sînt acoperite cu pelicule de protecție specificate prin comandă. Grosimea straturilor e măsurată și inscripționată. Aparatul poate fi utilizat în domeniul 0—199

Miniaturi cu eficiență mare

microni. Determină grosimea peliculelor de protecție (oxizi, dielectrice, acoperiri galvanice, vopsele) pe suport metalic (fier, cupru, aluminiu, bronz, alamă etc.) Temperatura și umiditatea mediului ambiant în care poate lucra testerul sînt cele normale.

În Intreprinderea Electromagnetica funcționează astfel de aparate în secțiile de galvanizări, vopsitorie și la atelierul de depunerea stratului de seleeniu pe cilindrii de tip XEROX. **Vîrf elastic de contact.** Autor: inginer Cornel Saiu. A fost prezentat și la Salonul de invenții și inovații — Bacău 1986. Invenția se referă la un vîrf de contact elastic, de construcție miniaturală, utilizat la

echiparea testerelor pentru controlul componentelor electronice, a cablajelor imprimare etc. Prin deplasarea suportului tecii fixe împreună cu ansamblul format din contactul mobil, cercul elastic și ghidajul țijei palpatoare, se realizează apăsarea virfului de contact pe terminalul componentei electronice de verificat. Teaca fixă poate fi prevăzută cu terminal special pentru roluire sau cîșitorire pentru realizarea legăturii electrice.

Se folosește în toată industria electronică la testarea componentelor electronice speciale (circuite integrate, tranzistoare, diode, etc.), a plăcilor cu circuite imprimate echipate complet cu componente electronice, verificarea plăcilor cu circuite imprimate neechipate cu componente pentru controlul continuității cablajelor, construcția prizelor miniaturale speciale, a cuplelor electrice, testoare speciale pentru controlul releelor miniatură. Circuitele se pot verifica și înainte și după plantare. La Electromagnetica se produc pentru centralele telefonice electronice. Pentru o centrală telefonică electronică asistată de microprocesoare se folosesc în jur de 300 mii de asemenea virfuri de contact elastic. În întreaga industrie electronică sînt necesare mult mai multe. Pînă la apariția virfului de contact elastic românesc acestea se importau pe valută. Deocamdată, Electromagnetica produce doar pentru nevoile ei. Este în așteptarea comenzilor de la beneficiarii interni și externi.

OPREA GEORGESCU ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Știința populară românească (III)

Botanica și medicina populară românească (la care ne-am mai referit în trecut la început) au acumulat la rîndul lor un bogat tezaur de experiență. În mai toate familiile țărănești exista o femeie mai vîrstnică cunoscută de leacuri, mai ales pe bază de plante medicinale; savantul Traian Săvulescu o evocă în această privință pe bunica sa, prima lui îndrumătoare în cunoașterea lumii vegetale. Mai existau însă în fiecare sat oameni extrem de pricepuți în această privință, dispunînd de adevărate „farmacii de ierburi”; erau cunoscute și sate întregi specializate în cultivarea, culegerea (la timpul potrivit), prepararea, comercializarea plantelor medicinale, de pildă în sudul Moldovei, în Banat, la poalele Munților Bihorului; în satul Poieni de Jos (județul Bihor) de pildă, existau, prin anul 1900, nu mai puțin de 100 de familii de herboriști și chiar astăzi mai există 30 de familii specializate.

Uneori în piețele marilor orașe apar astfel de producători, care oferă, pentru cele mai diferite maladii, remedii constînd uneori din amestecuri provenite din 10—12 plante tămăduitoare (frunze, flori, muguri, rădăcini etc.). De altfel, inventarul botanicii sătești cuprinde peste 3000 de plante identificate și utilizate de popor. Prin magazinele de specialitate PLAFAR sînt vindute populației numeroase ceaiuri medicinale, iar în ultima vreme și comprimate realizate din plante medicinale, de pildă „Hipotens”, produs de Laboratorul „Plantavorei” din Piatra Neamț.

În ce privește medicina populară, desigur că leacurile și procedurile pe care le propune nu pot fi acceptate în totalitatea lor, unele dintre ele pornind de la superstiții sau idei absurde. În marea majoritate a cazurilor însă, analiza sistemelor de vindecare practicate în mediul rural a dovedit că ele au o bază reală, în ciuda empirismului lor. „Noi studiem astăzi medicina populară din motive practice — scriu istoricii medicinei Valeriu Bologa și S. Izak. Am înțeles că putem învăța de multe ori de la ea. Ne dăm seama că țărănul sau păstorul, legat prin producție și prin tot felul său de a trăi de natură, este un observator ager. Cunoașterile sale medicale naive ne pot fi utile de multe ori, dacă știm să căutăm simburile real din credințele sale vindecătoare”. Studiul modern al plantelor medicinale tradiționale a dus de pildă la concluzia că cele mai multe sînt efectiv utile și de aceea au fost asimilate pentru diferitele tratamente de astăzi. Și, firește, nu e vorba numai de substanțe de origine vegetală, ci și animală sau minerală. Nu trebuie uitat că medicina populară românească, ca și cea din alte părți, s-a dezvoltat pe baza unei experiențe mult milenare și în condițiile în care medicul de la oraș lipsea sau era inaccesibil pentru cei de la sate.

Fără îndoială, cîteva dintre leacurile empirice utilizate erau probabil imprumutate. Astfel, slăbirea vederii, uneori chiar orbirea, erau tratate în medicina populară de la noi cu planta denumită „iarba rînducii”. Autorii antici, Pliniu de pildă, relatează că cei vechi învățaseră să aplice acest leac de la păsări, rînducile frecînd ochii puilor orbi cu *Herba chelidonia* (în grecește chelidon însemnînd rînducă). Să fi prelat vindecătorii noștri acest leac direct din observarea păsărilor respective. Este posibil, dar mai probabil ingeniosul „tratament” a fost adus în Dacia odată cu puterica inluzie de cunoștințe romane.

Covîrșitoarea majoritate a leacurilor din satul românesc sînt însă în mod cert de obîrște autohtonă, produse ale inteligenței rurale. La prima vedere, unele par ciudate. Se indică spre pildă, pentru combaterea sterilității la femei, administra-

rea de ovare de animale — tot astfel de inimi de păsări la anumite maladii de cord; ingerarea ovarelor animale s-a dovedit în adevăr, într-o serie de cazuri, eficientă, iar înghițirea de inimi crude apare astăzi ca o practică rațională (prin descoperirea substanței active a nucleotidelor, avînd ca efect dilatarea coronarelor și stimularea metabolismului, ceea ce sporește capacitatea funcțională a miocardului). În unele sate izolate din Munții Apuseni, erupțiile pielii și conjunctivita erau combătute prin aplicații cu lapte de mamă și albuș de ou — ori acestea conțin substanțe bacteriostatice și bactericide. Cîț de multe tratamente populare cu miere și alte substanțe apiterapice și ele se bazează la noi pe o tradiție milenară, ceea ce este bine de știut astăzi, cînd România joacă un rol central în apiterapia mondială. Pescarii din Delta Dunării tratau gusa, frecventă în zonă, datorată hipersecreției glandei tiroide, cu praf de spongii (bureți); analizîndu-se spongii, s-a constatat că acestea conțin iod — iar hipertiroidia este și astăzi combătută, în medicina cultă, cu iod. Infecțiile intestinale erau curent tratate în popor cu „cheag de lemn” (rumeguş de carii) — ori aceasta corespunde tratamentului actual cu fermente lactice. Să menționăm, exemplificativ, și aplicarea de pulbere de coji de ouă pisate pe rani: această pulbere conține mult calciu, al cărui efect hemostatic și anti-hemoragie este salutar. Erau de asemenea binecunoscute tehnicile „trasurilor” (masajilor), aplicate în variante diferențiate după tipul de suferință, al ungerilor cu nămol pentru combaterea durerilor reumatice, al „lăsarilor de singe” în anumite tulburări cardiovasculare.

Vindecătorii populari practicați tratamentul reușit al unor fracturi simple și complexe, iar chirurgii efectuau operații și azi socotite delicate, ca extracții de calculi vezicali și operații de cataractă, ba chiar și trepanații. Profesorul Ioan Cantacuzino a confirmat folosul aplicării unor viscere de animale tinere pe ulcerările picioarelor (procedeu popular care părea de-a dreptu! respingător): serul proaspăt al acestora exercita însă o acțiune antiinfecțioasă. Ceaiuri narcotice sau fumigații pe bază de sămînță de cinepă sau măselărită erau folosite pentru calmarea durerilor acute sau în cazul intervențiilor chirurgicale (deși anesteziacele sînt în general socotite a fi fost descoperite în veacul al XIX-lea).

Desigur, medicina românească contemporană dispune, în cele mai multe cazuri, de tratamente și remedii superioare. Ea preia însă, selectiv și critic, tot ceea ce este valabil în edificiul meștesugului popular al tămăduirii, clădit de generație după generație, în decursul existenței frămîntate a neamului.

Ar trebui firește să vorbim și despre alte „științe” populare, de pildă despre fizică și mecanică; fără de întuirea principiilor lor ar fi de neînțeles realizările de excepție ale hidrotehnicii populare românești, performanțele remarcabile de ingeniozitate ale unor mecanisme și dispozitive ale industriei casnice sau complexul sistem de curse și capcane de vinat concepute și construite de popor — acestea din urmă fiind, cum observa istoricul culturii și etnografii Iulius Lips, cele dintîi mașini din istoria omenirii, cînd dinții „roboți” — veritabile automate, care lucrează pentru om în timp ce el desfășoară, în altă parte, alte activități.

Dar cu aceasta am pătruns în universul tehnicii populare românești, al cărei geniu uluiește pe cei care-i cunosc produsele, caracterizate prin funcționalitate și inventivitate deopotrivă remarcabile. Dar despre aceasta — cu alt prilej.

I. M. ȘTEFAN ■

Am văzut mulți pictori, în atelier sau pe stradă, trăind clipa unică a inspirației. Ieri, prima oară, m-am ținut, ca o umbră, după o fetiță blondă, cu codițe lungi pe spate, trăgând după ea un cearșaf de hirtie. La git avea o geantă cu zeci de creioane colorate. Când se oprea în loc, trotuarul devenea „șevalet” și desena mistuită de o mare chemare interioară. Am petrecut așa o oră, urmind-o pas cu pas, cu plăcerea de a vedea un copil talentat, fără să bănuiesc o clipă că de fapt ea îmi scria reportajul.

Pe foaia albă de desen, umbre și lumini, copaci, câteva case, iată Școala generală nr. 5, în fața căreia sînt în clipa de față, alături un șuvoi cafeniu-roșu, care „curge” într-un cazan. Nu-mi explic ce poate să însemne și încerc să leg câteva vorbe, fără speranța unei comunicări.

— Ce desenezi aici ?
 Cu toată ființa intrată-n desenul ei, fără să mă privească, îmi răspunde alintat :
 — Nu vedeți, desenez orașul !
 Și satisfăcută de dira cafenie, la care zăbovea cu culorile, îmi arată „oțelul”.

— L-ați văzut cum curge ?
 — Am fost la Hunedoara, la Reșița, la Călărași, la Tirgoviște...
 — Aici, la noi !
 E momentul să-i arăt că eu cunosc bine orașul ei, că am venit aici în căutarea noutăților, care intervin oriunde în țară, la răstimpuri, uncori, mai mici de un an.

— La Giurgiu nu se poate duce oțel !

Nu înțelege și îmi arată ochisorii, două măgele albastre, ușor irizate.
 — Tata a venit aici pentru oțel. Noi ne-am mutat la Giurgiu ca să fim împreună.

— Cine ?
 — Mama, bunica și Andi.
 Acesta este primul contact cu Giurgiu după ce nu l-am mai văzut de câteva luni. La Consiliul popular, inginerul Dumitru Popescu, primarul orașului, îmi confirmă... desenul fetiței.

— Perfect adevărat ! De patru luni fabricăm oțel pentru acoperirea nevoilor orașului. Pentru început am împrumutat cițiva zeci de specialiști din marile centre ale țării, unii dintre ei s-au simțit atît de bine în orașul nostru și au rămas aici.

Așa a fost cu tatăl micii desenatoare... Întreprinderea de construcții de mașini de utilaj greu din Giurgiu a pus la punct tehnologia producerii oțelului, iar primăria, pe lângă cite avea,

a rezolvat, în același timp, problemele de viață ale noilor veniți în oraș : repartizarea apartamentelor, locuri de muncă pentru soții, creșe și grădinițe în apropierea locuințelor. Mă uit cu alți ochi la schița noii mele cunoștințe.

— La ce școală înveți ?
 — La cea nouă.
 O altă informație prețioasă... Orașul Giurgiu are o nouă școală generală, cu 16 săli de clasă,

tieri.
 — Aici ?
 — N-ați fost la „Dunăreana” ? Acolo lucrează mama. La marea întreprindere textilă, în afară de faptul că acolo „mama țese la război”, tot felul de pinze colorate, de toată splendoarea, s-a sărbătorit și un eveniment cu implicații deosebite în viața orașului. În 15 ani, de cînd străjuiește intrarea în Giurgiu, „Du-

tori, s-au construit 15 200 de apartamente. O casă nouă este dublată de o șchelă, care are deja etajul I ridicat.
 Tot din citeva linii, creionez un vas de la șantierul naval... Printr-o apăsare de buton o navă de 1 000 de tone este urcată-coborîtă, cu ajutorul sincroliftului. S-a consumat multă pricepere inginerască pînă s-a pus la punct această instalație, care reduce la minimum

cantinele nu ar mai putea servi masa muncitorilor la timp.
 — Sîntem cu urechea tot timpul la ritmul termocentralei.
 — Fără intrerupere, tovarășe primar ?
 — 24 din 24 de ore, vară sau iarnă. Orice arfime ne îngrijorează, aburul industrial este sursa tuturor industriilor locale. El ne-a dat mult de furcă, mai ales iarna.
 — Se apropie iarna...
 — Termocentrala are asigurate toate condițiile pentru funcționarea ei fără nici un stop... cardiac.

Pînă acum doi ani orașul nu era termoficat : în prima etapă 8 500 de apartamente au primit căldură, au urmat alte 6 700, iar acum orice este pe șchelă, automat, este racordat la termoficare. La soluționarea celei mai grele probleme a orașului au pus umărul toți locuitorii.

Tot împreună cred că vom câștiga și bătălia pentru apă, iarăși resimțită în fiecare casă...
 — Orașul e deficitar ?

— Forăm acum la mari adîncimi, pentru niște puturi speciale, sperăm să încheiem, odată pentru totdeauna, iar o luptă a întregului oraș.

Între timp Dana a șters „înima” din centrul desenului și a plasat-o aproape de Dunăre.

— Să nu polueze orașul !
 Aș fi vrut să-i numesc spiritul de observație, exactitatea privirii ei, pentru că acolo, la Dunăre, este chiar amplasată termocentrala, dar Dana gîndește ca un om matur. Am mai văzut acum cițiva ani desene ale copiilor din Giurgiu, unele incununate de premii internaționale. Dar cu și fără distincții, toate sînt străbătute de același gînd emoționant, care emană dintr-o educație civică, urmărită cu stăruință acasă și în familie. În toate desenele sînt flori, lacuri, jucării, dar și orașe noi, schele, fabrici, ogoare, tata și mama, mereu în frunte, pe excavator sau pe tractor. Viața plină de răspunde începe să fie înțeleasă și asimilată de mic, așa că un desen nu mai e doar o dovadă de talent.

— Cum apreciați, tovarășe primar ?
 — Creștem schimbul de miine cu speranță, cu toată grija, cu prea plinul inimilor noastre. Vrem să-l vedem în locul nostru, mai capabil, mai tenace, mai îndrăzneț. Acesta e cursul vieții, mereu ascendent...

Dana pune culoarea roșie pe întreaga inimă, așezată lângă Dunăre, o inimă veșnică.

CARMEN DUMITRESCU ■

O inimă veșnică

cu laboratoare spațioase și luminoase, cu ateliere — fabrici la scară. Băncile n-au nici o urmă de cerneală, chiar după două săptămîni ale celor din clasa I-a, pentru că fiecare elev are o grijă deosebită pentru ceea ce li s-a încredințat. Ferestrele, cu mușcate în floare, dau către frații și surorile mai mici. Noua grădiniță, noua creșă, sînt la un loc cu școala, în același scuar. Ediliu orașului au ales locul acesta, după multe căutări, și l-au ales bine. Mama, cu același drum, își lasă copiii, după vîrstă și „alfabetizare”, la cămin, grădiniță, școală.

— Nu văd nici un copil în desenul tău !
 — Nu-mi incupe totul aici.

O clădire în citeva culori și un perete plin de flori ca și cele de pe rochia fetiței, se „ridică” acum în partea dreaptă a hîr-

năreana”, stîlpul orașului, a absorbit aproape toată forța de muncă feminină disponibilă. Mii de comenzi pentru întreaga țară, pentru lumea largă, s-au adunat, în 15 ani, într-o cifră egală cu 600 de milioane metri patrați țesături.

Desenul nu mai are alte elemente de viață, pentru că tata, mama și Dana sînt reprezentați prin școală, oțel, „Dunăreana”. Tentațiile virstei au invins-o pe mica artistă. Culorile, hirtia sînt părăsite în stradă, iar ea aleargă după un fluture. Reportajul astfel început e doar pe jumătate... scris. Uite așa capătă omul gust pentru desen, avînd alte treburi ! Fără să am talentul Danei, din citeva linii tai un bulevard nou, pe care-l văd real, în fața mea. Mii de apartamente... În ultimii ani, în Giurgiu, care are o populație de 60 000 de locui-

torii, s-au construit 15 200 de apartamente. O casă nouă este dublată de o șchelă, care are deja etajul I ridicat.
 Tot din citeva linii, creionez un vas de la șantierul naval... Printr-o apăsare de buton o navă de 1 000 de tone este urcată-coborîtă, cu ajutorul sincroliftului. S-a consumat multă pricepere inginerască pînă s-a pus la punct această instalație, care reduce la minimum

cantinele nu ar mai putea servi masa muncitorilor la timp.
 — Sîntem cu urechea tot timpul la ritmul termocentralei.
 — Fără intrerupere, tovarășe primar ?
 — 24 din 24 de ore, vară sau iarnă. Orice arfime ne îngrijorează, aburul industrial este sursa tuturor industriilor locale. El ne-a dat mult de furcă, mai ales iarna.
 — Se apropie iarna...
 — Termocentrala are asigurate toate condițiile pentru funcționarea ei fără nici un stop... cardiac.

Pînă acum doi ani orașul nu era termoficat : în prima etapă 8 500 de apartamente au primit căldură, au urmat alte 6 700, iar acum orice este pe șchelă, automat, este racordat la termoficare. La soluționarea celei mai grele probleme a orașului au pus umărul toți locuitorii.

Tot împreună cred că vom câștiga și bătălia pentru apă, iarăși resimțită în fiecare casă...
 — Orașul e deficitar ?

— Forăm acum la mari adîncimi, pentru niște puturi speciale, sperăm să încheiem, odată pentru totdeauna, iar o luptă a întregului oraș.

Între timp Dana a șters „înima” din centrul desenului și a plasat-o aproape de Dunăre.

— Să nu polueze orașul !
 Aș fi vrut să-i numesc spiritul de observație, exactitatea privirii ei, pentru că acolo, la Dunăre, este chiar amplasată termocentrala, dar Dana gîndește ca un om matur. Am mai văzut acum cițiva ani desene ale copiilor din Giurgiu, unele incununate de premii internaționale. Dar cu și fără distincții, toate sînt străbătute de același gînd emoționant, care emană dintr-o educație civică, urmărită cu stăruință acasă și în familie. În toate desenele sînt flori, lacuri, jucării, dar și orașe noi, schele, fabrici, ogoare, tata și mama, mereu în frunte, pe excavator sau pe tractor. Viața plină de răspunde începe să fie înțeleasă și asimilată de mic, așa că un desen nu mai e doar o dovadă de talent.

— Cum apreciați, tovarășe primar ?
 — Creștem schimbul de miine cu speranță, cu toată grija, cu prea plinul inimilor noastre. Vrem să-l vedem în locul nostru, mai capabil, mai tenace, mai îndrăzneț. Acesta e cursul vieții, mereu ascendent...

Dana pune culoarea roșie pe întreaga inimă, așezată lângă Dunăre, o inimă veșnică.

CARMEN DUMITRESCU ■

Numele : Dozescu Ilie. **Porecla :** Boierul. **Domiciliul :** strada Nicolae Bălcescu nr. 6, bl. 5, sc. 2, ap. 17, localitatea Bals, județul Dolj. **Vîrstă :** 50 de ani. **Școală :** foarte puțină. **Funcția :** muncitor necalificat la Cooperativa meșteșugărească Oltenia. **Retribuția :** 2 275. **Proprietăți :** apartament cu 4 camere, autoturism, alte bunuri. **Nivelul de trai :** zilnic între 10—15 000 lei, bani de buzunar. **Prieteni :** fără. **Rude :** Dozescu Ștefan, fiu, plus noră, soție, frați, cumnați. **Alte personaje :** Popescu Sabin, contabil la Cooperativa meșteșugărească Oltenia din Craiova, Alexandru Elena, contabilă etc. **Caracterul :** rapace. **Victimele :** naivi. **Subiectul discuției :** circa 5 — poate chiar 6 milioane.

Introducere. Nea Ilie, zis Boierul era un om șters. Dacă mergea pe trotuar și trecea pe lângă el nu-l băgat în seamă nici dacă te călea pe virful pantofului. De cum urca în autoturism, cîștiga în prestanță și te privea ca pe o mușcă. În orașul de basfină, Bals, n-a făcut prea mulți pauci. Ba chiar s-a făcut de băcănie. Pentru o prostioară ngvinovată a luat trei ani la locul de muncă. Pentru că nu voia să rosească atunci cînd își înfinea concetațenii, a zis că mai bine își face „locul de muncă” la Craiova. În 1980, cineva a lansat o idee, aceea de a înființa pe lângă Cooperativa Oltenia și o secție de croitorie-lăpiserie, cum s-a și întimplat într-un atelier din cartierul Valea Roșie. Pentru a putea pune la cale o șmecherie, Ilie Dozescu avea nevoie de un paravan. Fîind condamnat, chiar și la locul de muncă, el nu putea prelua gestiunea. Așa că l-a împins înainte pe fiul său, Ștefan Dozescu. Acesta, tehnician chimist pe lângă un C.A.P. din județul Olt, a fost transferat în interesul serviciului la amintita cooperativă unde a preluat gestiunea. Boierul a venit de la Bals cu utilaje cu tot, adică mașini de cusut, de injecție și de etc. operațiuni. Le-a oferit cooperativei și aceasta i le-a achiziționat cu 73 000 lei, ul-

terior dovedindu-se că nu valorau nici pe jumătate. Drept pentru care a fost pus să restituie banii. Aduse utilajele, s-au făcut și încadrările pe posturi. Fiul șef, tata muncitor necalificat, dar șef peste întreaga secție. El era și boierul, și mafiotul, omul care angaja, plătea, făcea comenzi, ponta oameni, sancționa și făcea dificile călătorii în slujba aprovizionării.

Desfășurarea acțiunii : Pentru aprovizionarea cu materiale, Ilie Dozescu a plecat la București. De la magazinul Cocor a cumpă-

invirteli punea la cale, nu uita un lucru : să-și facă planul pînă la ultimii indicatori, să-l depășească uneori chiar peste așteptări. Așa că uite, i se aprobă în cele din urmă cererea de promovare a fiului. Cînd toate păreau drepte ca mersul ratei adormite, din te miri ce, inspecțiunea de personal Viorica Enăchescu se opune. Aceasta refuză să semneze un proces verbal conform căruia Ștefan Dozescu ar fi susținut probă practică și examen scris și ar fi promovat. Inspecțiunea stia că „șefu” nu dăduse nici un examen, că la

și-a băgat în piine și nora. Și pe seama ei a ridicat 10 760 lei. Ca să scoată mai mult mîlai, a mai angajat și pe alții, care n-au călcat niciodată pe acolo, dar dacă ne luăm după ștatele deplată aceștia munceau de se speteau. Dacă Marinela Bină ar fi aflat că are de ridicat 23 500 pentru zilele muncite la Cooperativa Oltenia, cu siguranță că femeia ar fi făcut preinfarct. Infarct cu adevărat ar fi făcut abia după ce-ar fi aflat cum a scos Boierul 1 190 200 lei de la C.A.R. Dacă s-ar fi luat în serios și ceilalți ar fi rămas tot așa de naivi și de dis-

30 000, o semnăi, el o lua, trecea în camera cealaltă unde era Sabin Popescu și Elena Alexandru, casiera. Popescu semna, casiera îi dădea banii și Boierul îi aducea 21 000 și două chitanțe, una de 5 000 lei cîntind ca depunere la C.A.R. și alta de 1 600 pe post de dobîndă. Refacînd calculul, constaiat că dispăruseră 2 500. Și dacă strimbai din nas, Boierul îți spunea că restul a fost folosit pentru ungerea rapidă a aprobării. Dacă refuzai să semnezi cererea de ajutor șeful să făcea foc. E lesne de înțeles că erau și femei care aveau necazuri, erau membre C.A.R. și fondurile depuse le îndreptăteau la un împrumut salvator. Caseria fîind aproape goală, erau reluzate cu cea mai sinceră părere de rău. De unde bani, dacă Boierul avea nevoie de 100 000 ca să cumpere piei de oaie de la Novaci și să-și facă o grămadă de cojoace la Oraștie ?

Încheiere : De aproape doi ani, mai mulți oameni încearcă să dea de capul tuturor șmecheriilor puse la cale de acest boier. Și exact în clipa în care sînt convinși că au făcut curat în urma lui, exact atunci descoperă că mai era ceva. Intrat în foierul stradal al Craiovei, boierul n-a dezamăgit. Cit a păgubit, atît se va recupera. Două apartamente cu patru camere fiecare, două autoturisme și citeva sute de mii, plus bijuterii și alte lucruri de valoare. Mai era puțin și era cit pe aci ca TANDA să-l ajungă pe Manda, adică banii și bunurile lui să acopere cea mai mare parte din prejudiciu. Și toamă cînd TANDA să pună mina pe Manda, au mai descoperit o „gaură” semnată tot Ilie Dozescu, valorînd numai 1 400 000 lei. Și TANDA nu l-a mai prins pe Manda și n-ar fi rau ca ei să se întilnească după o călătorie prin casele altora. Căci după sentință — Ilie Dozescu — 18 ani, Sabin Popescu — 17 ani, Alexandru Elena — 17 ani, Boierul a rămas calic. Încheierea continuă.

CORNEL NISTORESCU ■

Încheierea continuă

rat franjuri în valoare de 8 785, după care s-a rugat de o vinzătoare să-i dea și citeva bonuri în alb. A dat 600 de lei și a plecat cu materialul și cu 5 bonuri pe care le-a completat abia acasă. Cînd a făcut decontul cumpărăturilor, Boierul și-a tras decontul 82 000. Mergea treaba. Mai cumpără o dată franjuri și cu bonurile albe mai scoate 20 de mii de lei de buzunar. Banii începeau să curgă. Pentru nea Ilie se anunțau vremuri prospere. Și dacă treaba tot începuse să meargă de ce nu ar pune și problema lefii ? Fiul său, Ștefan Dozescu, tehnician chimist venit de la C.A.P. Iancu Jianu, deși preluase gestiunea secției de croitorie-lăpiserie, fusese încadrat cu o retribuție de 1 448 lei. Bătrînul a zis că e-o țigire. Drept pentru care a făcut toate diligentele de rigoare pe lângă conducerea cooperativei, pe lângă șefa biroului plan, retribuție și organizarea muncii, Alexandrina Muntoi. În prima fază fiul e respins de la promovare, dar mai tîrziu i se acceptă cererea, ținîndu-se cont de „contribuția sporită la realizarea planului”. Adevărul este că Boierul, din cite mașinațiuni făcea, din cite

proba scrisă primise niste răspunsuri pe care abia a reușit să le copieze pe o coală albă. Lucrearea a fost notată cu 8 și, în ciuda refuzurilor unui om de bine, Ștefan Dozescu a fost promovat la o leafă de 2 275 lei. Prin această mîrire, în bugetul Boierului a mai intrat încă o sumă : 20 000. Nici nu e mult. Îi ajungeau de buzunar pentru două-trei zile. Cum se descurca în restul lunii ? Valea Roșie fîind nu prea aproape de sediul cooperativei și el fîind șeful mare și tare, chiar apreciat dar și sufletul atelierului, a început să-și aducă neamurile. Adică le-a luat datele de pe buletin, de pe cartea de muncă, a făcut cereri de angajare, le-a pus să le semneze și, după ce toate formalitățile au fost îndeplinite, a început să le pondeze la serviciu. Constanța Dobrin era cumnata-sa. Fără să fi călcat vreodată în atelier și fără să fi avut nici o legătură cu tapiteria (atita doar că s-o fi trîntit și ea pe vreun fotoliu), Dobrin Constanța a figurat că ar fi muncit în valoare de 61 007 lei. Bineînțeles, banii au intrat în fondurile de cheltuieli și protocol ale Boierului. Ca să mai scoată niște bani

trați, nu mai era mult pînă cînd lua totul, cu casa de bani, dosare, casieră, contabil, birou și cu scaun cu rot. Boierul chema o muncitoare în biroul în care trebuia să stea fii-su, îi încrepea o poveste lacrimogenă, condiționată cu „nevoie de bani”, femeia începea să se scuze, vai, cu plăcere, dar n-avem acasă nici un ban pus deoparte, și el i-o rețetea scurt, nu-i nimica, o rezolvăm aici. Făci o cerere la C.A.R., o semnăi, cu mă descure și ratele ti le achit. Femeia ridică din sprincene, o dădea cotită, că nu e membră, că se teme, că aia, că ailaltă. Pînă la urmă, știînd că de șefu depinde tot, accepta. Scria cererea, femeia semna și, de restul, se ocupa el. Ducea hirtia lui Sabin Popescu, contabilul C.A.R., omul care avea datoria să verifice fondurile, cotizațiile, să le avizeze și apoi să le supună atenției celor din conducerea C.A.R.-ului. Ațita doar că el aviza și semna, cei din conducere cîntind mai puțin. Ce zicea el, aia aprobau. Mai mult, unele cereri nici nu le mai vedeau. Venea Boierul și te întreba, îți trebuie niste bani ? Dacă te simpatiza și ziceai da, te punea să scrii o cerere pentru

Toamna ne-a reamintit o adresă:

DEPOZITUL DE COMBUSTIBIL

Cu lemnele sînt ceva probleme...

Ajuns în Dămăroaia, pe str. Lîmpejora am depistat ușor locul unde se află depozitul de combustibil, luîndu-mă după zgomotul strident produs de-un circular. Ca orice cetățean preocupat de grijile sezonului friguros, o dată pătruns în incintă, m-am interesat discret, înții și întii, la omul de la cîntar, rugîndu-l să-mi spună cum și în ce fel mi-aș putea procura și eu cărbunii și lemnele pentru iarnă. Politicos și bine informat, cel întrebat — care, după cum am aflat ulterior, nu era altul decît șeful de depozit, Florea Ciocilă — mi-a răspuns că satisfacerea dorinței mele depinde în primul rînd de strada pe care locuiesc și de numărul membrilor de familie.

— Dacă vă decideți, — m-a îndemnat dumnealui — treceți vizavi la birouri, să vi se perfecteze formele, plățile, vă facem imediat programarea și pe urmă așteptați acasă, că vi le trimitem.

— Și cam cît durează?
— Să primiți cărbunii, maximum 2-3 zile; pentru lemne durează mai mult: 4-5 săptămîni. Cu lemnele-i ceva mai greu...

— Dar dacă am aprobarea... conducerei I.C.S. Combustibilul?...

— Sigur, vă servim, dar tot atît durează. Excepțiile sînt numai pentru bolnavi, care prezintă documente corespunzătoare. În general, sîntem bine aprovizionați, așa că mergeți fără grijă.

Nu m-am lăsat pînă am traș un raid prin depozit. Așa, de unul singur. Treaba mi s-a părut aici bine organizată pe cele două linii de cale ferată din incintă, Nicolae Bozniceanu, un bărbat încă tînăr și simpatic, abia terminase de descărcat un vagon de cărbuni venit de la Leurda-Insurăței și tocmai își trăsese graiferul pe dreapta. Alături, cîțiva căruțași și camionagii sortau și încarcău de zor, în timp ce caii își ronțiau tăcuti tainul.

Aș fi voit să schimb o vorbă-două, mai pe îndelete, cu circularistul Florea Popa, cu blondul încărcător-descărcător Eugen Pirvulescu, cu graiferistul Bozniceanu, cu șoferul Dumitru Drumea și — de ce nu? — și cu alți lucrători harnici din depozit, să-i întreb despre împlinirile și neîmplinirile lor în muncă, despre greutățile cu care se confruntă... M-a depistat însă șeful de depozit și am fost nevoit să-mi dezvălui pre-matur identitatea. Avusesem totuși timp să constat că în depozit e ordine și disciplină.

De la șeful de depozit, fost sportiv de performanță, am aflat că depozitul din Dămăroaia e la zi cu livrările: conform graficului, s-a ajuns la chitanța 3300. Din totalul de 3478 familii

arondate și programate eșalonat să-și ridice combustibilii necesari, mai sînt de satisfăcut doar 178. Pînă cel mai tîrziu 30 octombrie a.e. și acestea își vor primi cantitățile comandate.

— Avem capacitate, avem materiale și sîntem în măsură să sprijinim și alte depozite. Deja ajutam să-și îndeplinească sarcinile și colectivul Depozitului 105. Singura problemă pe care o mai avem este restanța la lemne; mai avem de livrat circa 700 tone, sperăm însă să recuperăm totul pînă la sfîrșitul lunii ce vine. Zilnic livrăm între 130-140 tone de lemne și cărbuni pe zi.

— Dar din ce cauză n-aveți cantitatea de lemne?

— Pentru că, deocamdată, n-avem cu ce le aduce. Lipsesc vagoanele. Știți doar că sînt angajate în campania recoltărilor. Astăzi ni s-au repartizat doar două autocamioane, dar sînt zile cînd am primit doar unul. Ne străduim însă să suplinim lipsa aceasta de capacitate cu ajutorul mijloacelor hipo. Și ar mai fi o chestie, nu știu dacă e bine s-o spun sau nu: calitatea nu o dată discutabilă a cărbunilor aduși de la Motru și Rovinari. Aproape 30 la sută din vagonul intrat azi noapte în depozit are impurități inadmisibile și n-avem ce face cu ele: trebuie să facem altă cheltuielă să le ducem la „groapă” sau să le restituim furnizorului. Mai rar, dar și la lemne avem uneori probleme cu calitatea; în loc de 50 la sută lemne de esență moale, ni se livrează de către furnizor 70 la sută, îndeosebi brad, oțetar, încalcîndu-se astfel stasul. I.F. Curtea de Argeș excelează în asta.

— Ceva reclamații?...
— Mai rar ca în alți ani. Totuși, mai avem. Oamenii vor numai lemne de esență tare, uscate; vor numai cărbune pur, dacă s-ar putea fără nici un firicel de praf. Or asta nu-i posibil la nici un depozit de combustibil.

— Pe vară, anul trecut, pare căți avut niște necazuri cu o femeie în vîrstă. Vă reclama că ați tergiversat nepermis de mult trimiterea lemnelor plătite la domiciliu și că i s-au dîmuit din cantitățile convenite.

— Cunosc cazul; s-a întîmplat la Depozitul 105, unde eram șef chiar eu. S-au luat măsuri radicale și lucrurile s-au pus la punct. Așa ceva sper să nu se mai întîmple.

O speranță îndreptățită. La Dămăroaia iarna poate veni liniștită.

MIHAI STĂNESCU ■

Care este, deci, ordinea?

Șeful depozitului Combustibil nr. 603 din Splaiul Independenței 210 (unde mă aflu). Mihai Șerbinovschi, nu ezită

să-mi declare: „Să știți că întimplător ați nimerit la un depozit bun”. Vorbele sale îmi dau încredere; înseamnă că aici livrarea lemnelor și cărbunilor către populație se desfășoară fără poticneli și fără întîzieri. Foarte bine! Îmi face și o socoteală: „Din cele 6835 de familii programate la noi, și-au primit lemnele și cărbunii 5356. Ar mai fi, deci, 1479. Cantitativ vorbind, mai avem de livrat ceva mai mult de 3000 de tone. Pînă la 10 noiembrie încheiem livrările”. Pînă aici lucrurile par clare. Ne intrerue soneria telefonului. „Da... Unde locuiți?... Aveți răbdare, o să vi le trimitem!” N-am auzit decît un monolog. Intuiesc, însă, răspunsurile omului aflat la capătul celălalt al firului. Mai există întîzieri? — Întreb, „Livram acum comenzile achitate la începutul lui august, este răspunsul pe care-l primesc. La cărbuni stăm mai bine. Am ajuns la septembrie”. Cum miine e prima zi de octombrie, diferenta e clară. Două luni.

Merg la cîntar. Tocmai se verifică un camion. De la măsurătorul (asa este numit cel care verifică greutatea încărcată), Alexandru Crijanovschi, primesc citeva bonuri livrate astăzi. Le verific. Și ce constat? Datele de achitare diferă. Uneori foarte mult. Spre exemplu, azi, 30 septembrie, s-a livrat combustibil pentru bonuri (numerele nu are rost să le menționez) din 11 august, 18 august, 4 august, 16 august, 26 septembrie (?), 1 august, 20 august, 31 iulie, 2 septembrie (?), 25 iulie, 29 august, 17 iulie. Care este, deci, ordinea? Există vreuna? Există oare un grafic din care să rezulte clar cînd, măcar cu o aproximație de o zi, două, solicitantul poate primi lemnele? Sau, altfel spus, poți afla, și în alt mod decît întrebînd eventual zilnic la telefon, data cînd vei primi combustibilul? Încerc, uimit de jocul ciudat al datelor de pe bonuri, să-mi dau un răspuns. Și, din păcate, el este: nu! Mi se vorbește de date fixe doar pentru cei care solicită să asiste la cîntărire. Celorlalți li se dau, din cite am aflat, răspunsuri mult mai evazive: le veți primi peste o lună, o lună și jumătate. E o „precizare” care nu cred că e de natură să mulțumească.

De altfel, pe biroul șefului de depozit se află un plic cu chitanțe care nu au fost încă onorate. Bonuri achitate în 14 iulie, 21 iulie, 5 august și chiar unul din 30 mai. Iar în fișet, alt plic numai cu chitanțe din 1 august. Atunci cum au ajuns să fie livrate cele din 2 septembrie, 26 septembrie și, de ce nu, cele din 18, 25, 29 august? Conform căru grafic? După ce criterii? După ce planificare?

Mi se dă o explicație. Se face o grupare a comenzilor după străzile de destinație. Asta pentru a se evita deplasarea mijloacelor de transport la adrese prea îndepărtate unele de altele. Măsura mi se pare bine gândită. Ea nu explică, totuși, marile discrepanțe de care am vorbit. Cu atît mai mult cu cît unele cazuri par să

infirme această regulă. Iată un exemplu. S-a livrat astăzi (30 septembrie) pe Calea Plevnei o cantitate plătită cu bonul numărul 721984, din 16 august, în timp ce un alt bon (nr. 720920), achitat tot de un cetățean de pe Calea Plevnei, dar pe 1 august, își așteaptă încă rîndul. N-ar fi oare logic (spun deoarece lucrătorii depozitului știu cu mai multe luni înainte cu ce adrese lucrează) să se facă o schemă de livrări? O schemă nu numai posibilă dar și foarte utilă atît pentru depozit, cît și pentru cetățeni.

Întîzieri la livrare sînt. Ele nu pot fi negate. Dar fond de marfă există, deci ele pot fi recuperate (și am fost asigurați că vor fi), o dovadă constituind-o și ritmul intens în care mijloacele de transport părăsesc încărcate curtea depozitului. Se cere însă, după părerea noastră, un plus de organizare necesară în orice activitate cu publicul, organizare care, gîndită simplu și eficient ar înlătura confuzia din eșalonarea livrărilor și așteptările în necunoscut ale beneficiarului.

ALEXANDRU ȘERBAN ■

Inventar în plin sezon

Depozitul de lemne nr. 105 din strada Maica Teofana nr. 17, Sectorul 1, București, este plasat undeva în zona Chitila și se întinde pe o suprafață echivalînd cu mai multe terenuri de fotbal. Dacă fațada depozitului este cît de cît aspectuoasă, restul depozitului pare a fi situat direct în cîmp deschis. Paznicul Vasile Costache are de furcă, nu glumă, cu o ceată de cîini vagoabonzi aciuți în incintă. La un astfel de depozit este oricum de lucru, la propriu vorbind, intrucît la acest depozit din extremitatea Bucureștiului sînt arondate mai multe mii de familii. În total, cam 12000 de bonuri se eliberează anual, firește, cu combustibilul aferent. Din păcate acum, în plin sezon, în chiar vîrfurile sezonului de aprovizionare cu combustibili solizi, mulți cetățeni cu bonulețul plătit în mînă sînt dirijați către depozitele din Dămăroaia. Clăbucet și Mogoșoaia, deoarece, paradoxal, depozitul 105 este în inventar în plin sezon! Nu avem nimic cu inventarele. Cui i-o fi trecut însă prin cap acest „filtru total” în plin sezon de aprovizionare a populației, nu știm. Știm doar că am mai scris în două rînduri despre acest depozit, în culori nu prea trandafirii, iar acum am venit la faza locului să urmărim munca „lemnărilor”, cum se spune.

Inventar ca inventar, dar în depozit nu există mai mult de 15 vagoane de lemne și 20 de cărbune. Se știe că atîta vreme cît durează inventarul — și el durează! — în depozit nu se in-

troduce marfă. În aceste condiții este oarecum explicabil de ce Depozitul 105 nu și-a făcut planul la desfacere pe luna septembrie a.e. decît în procent de 40 la sută. Oamenii „permanenți” ca Valeriu și Gheorghe Iocea, Gheorghe Spirea, Valerică Milea, Ioan Grigore, Gheorghe Pascu nu prea sînt mulțumiți de cîștigul realizat luna trecută. La un astfel de volum de muncă desfășurată — retribuția convenită. Firește, nu ne încapătînăm să spunem aici și acum că e vina lor. O explicație în așteptăm din partea întreprinderii de distribuire a combustibililor solizi și a materialelor de construcții București.

Din scrisori sosite la redacție am desprins concluzia că insatisfacțiile unor cetățeni în privința aprovizionării cu combustibil, din toamnă, pentru iarnă, par a fi în principal, de două categorii. Decalajul de timp de la data plății combustibilului — pe bază de precomenzi — și pînă cînd acesta poposește în vreun fel în curtea gospodăriei, pe de o parte; iar pe de alta, slaba calitate a unor combustibili solizi, Autobaza 2 Giulești, Auto-coloana 3, asigură, de regulă, 2-3 mașini la transportul combustibilului, inclusiv de la punctele de încărcare la domiciliul cumpărătorilor. De ce să nu spunem însă că au fost zile cînd au fost mașini, dar n-au fost oameni la încărcat-descărcat. Fluctuația personalului muncitor este exagerat de mare la acest depozit. Lucrul merge oarecum anevoios și din pricina că pași pe linia mecanizării nu s-au făcut în domeniu. O macara I.M. 902 și cei 7 motorști care lucrează la tăiatul lemnelor e tot ce se poate vedea. Vreau să spun că se lucrează aici ca de cînd lumea.

Șeful de depozit, Mihai Brătloveanu, a făcut handbal de performanță, dar se vede silit a recunoaște că se descurcă greu cu „smecherășii”, care-i dau serioase bătăi de cap. Îndată recunoaște că este un suflet prea bun, dar că unele necazuri din depozit și din afara lui, nu țîn, în nici un chip, de competența sa. Cînd cetățeanul asistă la cîntar, urcă în mașină, nemulțumirile nu se ivesc. Reprogramările îi irită, pe oameni. Mai bine zis, purtutul pe drumuri cu luminărica, Intendentul Teodor Stanciu spune pe dată că în vremea din urmă n-au fost reclamații din partea cetățenilor.

„Lemnarii” de profesie spun că depozitele de lemne mergeau ceva mai bine. Există o echipă constantă de încărcători și descărcători, a întreprinderii. Acum nu mai e. În gară sosesc 5-7 vagoane de combustibil, la oame-nii de unde nu-s. Dacă nu descarci vagoanele în patru ore, plătești locație. În sensul acesta spuneam că o minimă mecanizare se impune și în cadrul depozitelor de lemne.

Unele dintre necazuri puteau fi lesne preîntîmpinate printr-o mai bună organizare, prin mecanizarea încărcatului și descărcatului materialului lemnos cu deosebire și, nu în ultimul rînd, printr-o mai mare solitudine față de cetățean.

DORIN SĂLĂJAN ■

Călătorie nu prea veselă

Mă uit încă o dată pe bilet. Peste numai citeva minute va sosi în gară acceleratul cu care voi călători spre București. Și vreau să fiu sigur că am reținut corect numărul vagonului și locul pe care-l am rezervat. Deci, vagonul 14, locul 52. Nu trece mult și trenul își face o apariție în forță. Urmăresc cu privirea numerele vagoanelor... 11, 12, 13 e ultimul. Ultimul? Dar 14? Cele citeva clipe de stupoare sînt risipite de apariția leneșă a încă unui vagon împins de o locomotivă de manevră. Asta era. Se mai atășează un vagon aici. Numărul 14. Aștept împreună cu mai mulți călători terminarea obișnuitelor manevre de cuplare. Sînt chiar în dreptul scării. Mai sînt citeva persoane înaintea mea. Paisprezecele nostru n-a mai încăput însă la peron. Și distanța pînă la prima treaptă e

cam mare. Un bărbat își aruncă valizele în vagon, se apucă bine de barele de susținere și se propulsează înăuntru. Vine rîndul unei femei. Încearcă o dată. Încearcă a doua oară, a treia oară. Inutil. Nu-și poate ridica piciorul pînă la treaptă. Aceasta e, evident, prea înaltă. Pînă la urmă intervine un binevoitor care o ridică în brațe și o ajută să ajungă în vagon. Reușesc și eu, recunosc nu prea ușor. În fine, bine că am ajuns. Trec pe lingă primul compartiment. Observ pe banchetă niște mizgălituri mari făcute cu creta ca la un concurs de desene pe asfalt. Bine că locul meu nu e aici. Dar nici locul 52 nu e plasat într-un compartiment mai breaz. Încerc să deschid ușa. Aș! Pare întepenită. Mai trag o dată. Nimic. Mă uit mai bine și văd că e ieșită de pe șina de ghidare. Mai mult luată în brațe decît trasă, se lasă totuși deschisă. Intru și dau să mă așez. Bancheta are însă praf de un deget pe ea. Scot o hirtie și șterg. Atît cît se poate. Mă uit în jur. Perdelele de la geam lipsesc. Iar una din vergelele de susținere e desprinsă la un capăt. Nici obișnuitele minere de sprijin nu sînt. Am nimerit eu într-un compartiment mai prost?

Poate. Mă așez și încerc să ațipesc. De pe culoar aud însă o discuție. „Se poate? Astea-s condiții de călătorit?” E clar, mai au și alții ghinion. Mă scol și ies pe culoar. Abia acum observ că nu sînt bare de susținere la toate geamurile. Iar cele care există sînt îndoit într-un mod foarte caraghios. Parcă cineva și-ar fi încercat forța, dîndu-le o formă șerpuită. Două din ferestre nu se închid. Aceași soartă o au și ușile de la capetele culoarului. Stau larg deschise orice le-ai face. Cînd trenul prinde puțină viteză, constat că nu numai ușa de la compartimentul meu este defectă. Aproape toate se leagăna în ritmul dat de tren.

Orice asemănare între această relatare și o situație imaginară este exclusă. Precizez că detaliile menționate sînt cît se poate de reale. Totul s-a petrecut aidoma în după amiaza zilei de 25 septembrie cînd m-am întors la București, din Focșani, cu acceleratul 522. N-ar fi cazul ca feroviarul focșăneni să manifeste ceva mai multă grijă, ca să nu spun respect, față de călători?

ALEXANDRU ȘERBAN ■

Stradă cu mai multe străzi?!

Într-o seară, nu prea devreme, am ajuns în cartierul Brazda lui Novac din Craiova. Căutam o adresă. E greu să te descurci într-un cartier nou dacă ești la prima vizită. Nu te ajută nici indicatoarele, nici numele de străzi, nici oamenii întîlniți întimplător. Iar Brazda lui Novac e un cartier cu mii de oameni. S-ar putea să aibă chiar populația unui orașel discret de provincie. Oricum, ai de mers o bună bucată de drum ca să ajungi dintr-un capăt în celălalt. Treci pe lingă blocuri moderne, de 4 și 10 etaje, pe lingă complexe alimentare și tot mergi, treci de intersecții și semafoare, ocolești pe străzi și pe alci și râmii tot în cartierul Brazda lui Novac. Ce te frapază și te încurcă în egală măsură este denumirea străzilor.

Toate se numesc Brazda lui Novac. Doar că toate blocurile au numere, așa cum au mai toate casele din satele mici de la țară. Acolo nu există o denumire oficială a străzilor. Ele se numesc ulițe și lumea le știe după toponimica acceptată în sat. Dar în Brazda lui Novac toate străzile se cheamă Brazda lui Novac și oamenii, ca să te poată lămuri, le numesc prima de la complex, a doua la dreapta după intersecția mare, strada cu nașii etc. Cu chiu cu vai, se descurcă.

Probabil că în perioada de început, Brazda lui Novac nu era decît o stradă. Ulterior ea și-a adăugat o sumedenie de construcții, de alte isprăvi edilitare, dar cei de la postă sau de la primărie n-au ținut pasul cu botezul străzilor. Așa se face că zeci de străzi poartă același nume. Localnicii se mai descurcă. Dar în Brazda lui Novac în două posturi nu merită să ajungi postas și oaspete în căutarea unei adrese.

Probabil că „nașul” străzilor a rămas în urmă cu dezvoltarea Craiovei. Ce era înainte o stradă este acum un adevărat oras.

C. NISTORESCU ■

Rugby — startul unui nou sezon internațional

— Tovarășe președinte, peste două zile echipa națională va debuta în returul campionatului european, cu meciul în compania Tunisiei, la Constanța. V-aș ruga să folosim acest fapt ca un pretext pentru o discuție mai amplă despre rugby-ul nostru și, mai ales, despre ce-ar trebui făcut ca acest sport să ajungă la cotele de performanță și popularitate pe care le-a avut?

— Scorurile exagerate cu care se încheie unele partide, jocul de slab nivel tehnic vădind o pregătire superficială chiar și la capitolul fizic, lipsa de eficacitate mai ales în ceea ce privește numărul redus de puncte marcate din încercări, în general o concepție de joc și o metodă de instruire rămase în urma cerințelor internaționale, o lipsă de preocupare din partea jucătorilor pentru propria lor instruire și o oarecare indiferență față de soarta echipelor din care fac parte, iar unii fără abnegația și dăruirea necesare componentelor echipelor reprezentative, slaba cultură rugbystică a multora dintre antrenori și jucători, preocuparea exagerată și nejustificată a jucătorilor pentru interese în afara sportului precum și fluctuațiile în efectivele echipelor — iată doar câteva din lipsurile cele mai evidente ale formațiilor din prima divizie și, nu mai puțin, ale celor de divizia B și chiar de juniori. Se înțelege că toate acestea presupun, înainte de toate, o intensificare a muncii de educație și, concomitent, a celei de instruire pentru toți cei care activează în acest sport! Regula nescrisă a acestui sport a rămas valabilă și astăzi: joacă rugby mai bine acela care știe mai mult, cunoaște mai mult și poate face mai mult, în cel mai multe domenii sau preocupări.

— Obiectivul este generos, dar, desigur, nu se poate realiza dintr-o dată. Ce acțiuni concrete aveți în vedere, care să concure la această revitalizare a activității rugbistice?

— În planul instruirii, am elaborat, multiplicat și difuzat la cluburi metodici unitare de selecție, cu criterii specifice posturilor și diferitelor categorii de vîrstă. Am pus la dispoziția antrenorilor manuale de pregătire detaliată a principalelor lăze și tehnici de joc, reinstaurînd exigența studiului, a pregătirii teoretice de specialitate și a desfășurării antrenamentelor conform rigorilor actuale ale jocului de rugby. Au fost introduse probe și norme de control obligatorii înaintea începerii fiecărui sezon. Pregătirea de iarnă a jucătorilor se va face pe compartimente, în scopul perfecționării procedurilor individuale și ale compartimentului respectiv.

— Cerem de la fiecare o disciplină liber consimțită și eliminarea oricărei suspiciuni despre antrenori și arbitri. Politicos și civilizată am trecut la sancțiuni aspre pentru abateri (cum ar fi neprezentarea la lot) care în trecut erau acceptate și privite

cu ușurință. Cit despre arbitri, se procedează drept la „uitarea” de la delegări a celor care nu sînt demni de condiția unui cavalier al fluierului. Dar și aici mai este un aspect — și anume că respectul trebuie creat. Cine-i „momesle” pe arbitri, cine provoacă suspiciuni asupra lor? Pe aceia care, structural, nu sînt demni pentru a fi arbitri nu-i vom mai solicita dar, în general, este necesar să ne respectăm unii pe alții tocmai pentru a nu crea condiții de suspiciune. Ideea este că, din partea federației, a început să nu se mai ierte nimic; îmi place să muncesc, dar n-am timp să vorbesc de două ori.

— Sînt suficiente aceste aspecte disciplinare pentru a face rugby-ul nostru mai competitiv?

— Sînt necesare, dar nu suficiente. Pentru mărirea gradului de competitivitate a rugby-ului nostru avem în vedere aplicarea, începînd cu anul viitor, a unui nou sistem competițional — la juniori, divizia B și divizia A. Campionatul de juniori va urma sau seconda, cum vrei să-i spunem, campionatul diviziei A, fiecare divizionară avînd obligația constituirii și pregătirii

sau de pedeapsă să nu mai fie trimise direct în tușă. Prin aceste interdicții rezultă, firese, un joc mai mult în teren, cu faze spectaculoase „la mină”, se creau posibilități de atac și contraatac — pe scurt, se stimula un rugby complet, modern, spectaculos și eficient. De fapt, chiar Internațional Board, pornind de la aspectul plictisitor al jocurilor fragmentate (și acum sînt meciuri în care se joacă efectiv doar 18—20 minute din totalul de 80), a introdus în anii din urmă acea interdicție de a mai trimite direct în margine baloane dintre cele două linii de 22; în continuarea acestei prevederi, noi am extins interdicția la tot terenul, asta-i tot. Spiritul și scopul acestui experiment nu prea au fost, însă, înțeleși, deși cu toții dorim un joc mai spectaculos, dar uneori fără a vedea concret cum să-l stimulăm echipelor noastre. Or, interpretările propuse de noi cer muncă, strădanie neobosită, perseverență, simț pedagogic, pricepere, exerciții epuizante de studiere și execuție a pașii etc. Cu acest „pret” se obține spectacolul — adică se educă și formează acele reflexe și deprinderi de

poate face nimic fără spirit colectiv, fără colaborare și coeziune profesională și sufletească.

— Ce program mai are echipa națională?

— Pe 18 octombrie — cu Portugalia, la Birlad; pe 25 octombrie — cu Franța, la București; pe 1 noiembrie — cu Irlanda, un meci-test, la Dublin. Apoi, din 3 decembrie, Farul ne va reprezenta la un puternic turneu al campionilor, organizat la Toulouse și unde vor fi prezente campioanele Franței, Australiei, Noii Zeelande, Italiei, Argentinei — deci ale țarilor cu care ne vom confrunta în „Cupa mondială” de anul viitor. Experiența dobindită de Farul la acest turneu va fi, într-o formă sau alta, împărtășită echipei naționale. În finalul acestui an și în prima parte a anului viitor, rugby-ul românesc parcurge o perioadă cu cele mai intense confruntări internaționale din istoria sa, inclusiv în cadrul „Cupei mondiale” unde vor participa cele mai bune 16 echipe de rugby din lume, între care — lucru care ne onorează, dar ne și obligă foarte mult — congresul Internațional Board a inclus și echipa noastră națională.

— Este de admirat acest stil de muncă, fiind, cred, singurul în afara oricărui repros. Mai rămîne o chestiune: cine introduce echipa în teren?

— Cei trei antrenori care sper că vor ajunge în unanimitate la formula „15”-lui titular; dacă nu, asupra variantelor pe un post sau altul va decide pînă la urmă tot majoritatea de voturi, prin atragerea votului și a altor doi selectori. În rugby nu se

anul viitor, în mai multe orașe din Australia și Noua Zeelandă. Participă, cum spuneam, 16 echipe stabilite de forul mondial al rugby-ului ca fiind cele mai bune din lume: Anglia, Tara Galilor, Scoția, Irlanda, Franța, Italia, S.U.A., Canada, Japonia, Australia, Noua Zeelandă, Argentina, Zimbabwe, Insulele Fiji și Tonga, precum și România. Echipa noastră face parte din grupa IV, jucînd cu Zimbabwe (23 mai, la Auckland), Franța (28 mai, la Wellington) și Scoția (2 iunie, la Dunedin). Primele două clasate se califică pentru sferturile de finală. Deși e prematur să discutăm despre obiective, dorința noastră ar fi să trecem de grupă, ca după aceea, cine știe, prindem curaj...

— În orice caz, această participare la prima ediție a „Cupei mondiale” la rugby, faptul că ne aflăm printre cele 16 țări care vor deschide o eră nouă în istoria acestui sport, constituie o mare cinste pentru rugby-ul românesc, dar și o imensă răspundere.

— Tovarășe Marin Cristea, din cîte știu ai jucat rugby vreo 16 ani iar acum, în calitate de președinte al federației, v-ai asumat niște responsabilități deloc ușoare, legate de revigorarea rugby-ului nostru și afirmarea lui în elita mondială. Vă sînt de folos acum acele calități pe care vă bazați cînd erati sportiv?

— Încrederea și curajul îmi vin, ca și atunci, din partea celor care mă înconjoară — deci a tuturor care se ocupă de acest sport, de care — asta-i situația — nu te poți ocupa decît dacă-ți place. Pe această dragoste, față de rugby mă bazez în primul rînd și acum, ca și atunci. În plus, mă simt încurajat cînd văd că lucrurile au început să se urmească pe făgașul dorit de toată lumea. Degeaba spun eu să batem Franța — important este ca ei, jucătorii și antrenorii, să simtă că pot bate Franța — și acest lucru începe să se simtă. Apoi, cum să nu capeți încredere cînd, de pildă, naționala de juniori a putut fi formată din jucători de la nouă cluburi din țară, mijlocasul la grămada fiind de la Oradea, iar înaintasul de la Mirsa și așa mai departe? La trialuri au fost 140 de juniori și 18 antrenori din toată țara, veniți în primul rînd sub imboldul pasiunii și dragostei față de acest sport. Ca pînă la urmă acești juniori să cîștige puternicul „Turneu Prietenia”, organizat nu demult în Polonia, unde unul din băieții noștri a obținut și titlul de cel mai tehnic jucător al turneului. Legat de această încredere reciprocă — multora le păreau iminent niste schimbări radicale în federația de rugby, dar am refuzat să cred că totul trebuie aruncat peste bord și început de la zero. Rugby-ul cere coeziune și cunoaștere reciprocă. O echipă de rugby nu se poate face peste noapte, dar nici nu se poate destrăma peste noapte.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

„Sportul oamenilor instruiți de muncă și de viață”

— interviu cu MARIN CRISTEA, președintele Federației Române de Rugby —

rii unei echipe de juniori. Divizia B va avea doar patru serii de cîte 12 sau 14 echipe, primele clasate fiind promovate în A fără meciuri de baraj. Iar divizia A, în loc de două serii a cîte 10 echipe, va avea o singură serie de 14 echipe, ultimele clasate fiind, de asemenea, retrogradate fără posibilitatea unor meciuri de baraj. Începînd cu anul viitor, vom organiza „Cupa României”, o competiție în toată regula, sub egida „Dacia-dei”, care va înlocui actuala „Cupă a Federației”, la care jucătorii din loturi nici nu luau parte fiind în pregătiri centralizate.

— În „Cupa Federației” s-a jucat după alt regulament decît în campionat. De ce?

— Am citit și eu nota critică relativă la acest fapt. Dar e mult spus „după alt regulament”. De fapt a fost vorba de o extindere experimentală a unei reguli deja existente.

— Care anume?

— E un detaliu tehnic, nu știu dacă o să-l înțelegeți.

— Sper...
— În regulamentul există interdicția de a trimite mingea în tușă, deci fără să atingă pămîntul, din zona aflată între cele două linii de 22; noi am extins această interdicție la tot terenul. De asemenea, am mai cerut ca nici loviturile libere

joc care fac farmecul rugby-ului.

— Cred c-am înțeles. Să revenim la echipa națională. Cine-o antrenează, cum se pregătește și ce program are în această toamnă?

— Am procedat la o democratizare a procesului de selecție a jucătorilor pentru toate loturile naționale. La juniori este un grup de cinci selectori (din care doi sînt neutri, oameni pricepuți și pasionați de rugby, dar nelegați de vreun club), la tineret sînt tot cinci selectori, iar la lotul de seniori — un grup de șapte selectori: antrenorul federal, patru antrenori de club și doi neutri (aceiași cu de la tineret). Pentru a nu crea vreo suspiciune, am procedat, cred, foarte corect convocînd pe cei mai buni 120 de rugbisti din țară pe care i-am împărțit în patru echipe care au jucat recent „Cupa speranțelor” — ediția de toamnă, pentru că, eliminîndu-i lipsurile constatate, vom repeta acțiunea și în primăvară. Meciurile au fost organizate succesiv, astfel încît selectorii au putut urmări de cîte două ori evoluția fiecărui jucător convocat. Au reținut inițial 54 de nume, apoi mi-au cerut un time-out ca să-i mai urmărească în campionat, pentru ca, pe 22 septembrie, să-mi prezinte prin vot deschis compo-

poate face nimic fără spirit colectiv, fără colaborare și coeziune profesională și sufletească.

— Ce program mai are echipa națională?

— Pe 18 octombrie — cu Portugalia, la Birlad; pe 25 octombrie — cu Franța, la București; pe 1 noiembrie — cu Irlanda, un meci-test, la Dublin. Apoi, din 3 decembrie, Farul ne va reprezenta la un puternic turneu al campionilor, organizat la Toulouse și unde vor fi prezente campioanele Franței, Australiei, Noii Zeelande, Italiei, Argentinei — deci ale țarilor cu care ne vom confrunta în „Cupa mondială” de anul viitor. Experiența dobindită de Farul la acest turneu va fi, într-o formă sau alta, împărtășită echipei naționale. În finalul acestui an și în prima parte a anului viitor, rugby-ul românesc parcurge o perioadă cu cele mai intense confruntări internaționale din istoria sa, inclusiv în cadrul „Cupei mondiale” unde vor participa cele mai bune 16 echipe de rugby din lume, între care — lucru care ne onorează, dar ne și obligă foarte mult — congresul Internațional Board a inclus și echipa noastră națională.

— Cînd și unde se va organiza această „Cupă mondială”?

— Între 22 mai și 30 iunie

Pentru majoritatea trecătorilor, spectacolul era inedit. Văzuseră ascemenea utilaje doar pe șantier. Le priviseră cum harnice smulgeau pămîntul din maluri abrupte, desertîndu-l apoi în basculante. Modestele Fadrome, căci așa se numesc ele, au la activul lor mutarea din loc a multor munți de piatră, pămînt, nisip. Dacă adîncim metri cubi de materiale „minuite” de Fadrome, ajungem la cifre de-a dreptul astronomice. Cu atît mai mirați erau cei care vedeau pentru prima oară, cum în loc de pămînt, în cupa utilajului se aflau oameni. „Ce mijloc de transport original și-au găsit frații!”, remarcă, ca pentru el, un bărbat între două vîrste ce se îndrepta spre uzină, frații fiind doi bărbați și o femeie care nu păreau deloc incomodați de balansul continuu al cupei și, mai ales, de hurducăturile Fadromei, a cărei suspensie este binecunoscută „ceva” mai rigidă decît a unui turism. Altul mai hitru, care rămîne surprins de cele văzute, se adresează „pasagerilor”. „Așa «întunecați» la ten cum sînteți, parcă ați fi niște pui de cioară într-un cuib!” Departe de a se supăra, „călătorii” s-au pornit pe ris. Abia atunci a devenit clar că veselia lor are altă cauză, și anume, licorile sorbite și mai cu seamă cantitatea lor.

Cînd utilajul mai avea doar cîteva metri pînă la intrarea în

șantier, Fadroma, în loc să se înscrie în viraj la stînga, și-a continuat drumul. În acest moment, ea este observată de maestrul Răscan, căruia nu-i vine a crede că Fadroma de la lotul cinci s-a transformat în mijloc de transport pentru pasageri. „Virgile, Virgile... unde te duci, mă? Întoarce-te la lucru imediat!” În ciuda zgomotului mare produs de utilajele șantierului, autobasculante, excavatoare, tractoare, Virgil aude strigătul maestrului, chiar dacă probabil nu înțelege exact ce i se spune. Pricepe însă semnificația semnalelor cu mina pe care le face maestrul, de a opri utilajul și a reveni pe șantier. Mecanicul îi răspunde printr-un semn amical cu mina ridicată în sus și apoi dusă la gură, care ar însemna un fel de „pa și pusi”. Își continuă apoi drumul. Relevantă este relația pasagerii Fadromei. Cei mai isteți din grupul de crea, relatate, pe care a făcut-o după consumarea ultimei secvențe a povestirii noastre.

„Ce să vă zie! Noi: eu, frate-miu și sotel am vrut să-l vedem pe Virgil. Vărul meu. Doream să-i facem o surpriză. Aveam la rece niste căpșunică și ne-am gîndit să n-o bem singuri. «Să-și spele și el gîtul de praf», zicea brăbatu-miu. Băiatul s-a bucurat cînd ne-a văzut. Auzînd despre ce-i vorba, s-a înveselit. «Multumesc, copii!

Bine v-ați gîndit. Scoateți damigeana că în ea spuneți că-l aveți». «Doar nu era să venim cu ea aici», i-am răspuns. Nu-i voie cu băuturi pe șantier. Băiatul s-a intristat și mi-a trînit-o. «Desteaptă te-ai mai făcut, toate le știi. Cu alte cuvinte ați venit să-mi descrieți gustul vinului, iar eu să inghit în sec. Halal orientare!» „Hai acasă

Cronica șoselei

Oamenii din polonic

să-l bem, i-am răspuns eu. Doar stăm aici, la doi pași. Ce contează trei kilometri pentru mașina ta?” „Pai eu pot pleca așa, cînd vreau eu? Îi șantierul lui tata?” „Faci și tu o pauză de o jumă de oră, că n-o fi foc?” „Hai, urcați-vă!” „Unde, Virgile?” „Întreabă frate-miu. «Doar nu vrei vreo limuzină de lux. Aici, în „polonic” asta urias, Ce sîrmbați din nas? O să vă scuture puțin, dar alt mijloc mai

bun de a scăpa de pietrele de la rinichi nu găsiți”.

Virgil a rămas incintat de vinul rece și parfumat. Curînd n-a mai rămas din el nici un strop. De l patru oameni, un litru și ceva de căciulă. La ieșirea din casă, soarele puternic ne-a lovit ca un ciocan în cap. Eram veseli. Ne pregăteam să urcăm din nou în cuibul nostru. „Și așa programul e pe sfîrșite, zice Virgil, mergem în altă parte, să vă ofer eu ceva mai bun”.

„Unde, Virgile?” „O să vedeți voi, e surpriză”.

„Ne-am urcat în „polonic”, Virgil, bine dispus, era pus pe soții. Ne-am pomenit deodată că ne coborâm. Parcă eram în lift. Apoi că ne urcă. Rideam cu toții, dar mai ales Virgil, care se amuza la culme de țipetele noastre. A ieșit la un moment dat din cabină, pe un fel de platformă, cu care e prevăzută Fadroma, în timp ce mașina continua să meargă, ce-i drept cam pe două cărări”. „Acum să vă țineți bine, că de nu, vă sîmăn pe drum”, strigă la noi Virgil. S-a retras în cabină, a apăsat pe ceva, și polonicul a început să se incline. Nu lipsea mult să cădem pe asfalt. Mi s-a părut că situația începe să devină periculoasă. Am strigat la el. „Astea nu-s glume, Virgile, termină, te rog”. Se ținea cu mina de burta de atîta ris. Îl amuza spaima noastră. A adus cupa la orizontală pentru ca

apoi să o incline din nou și mai primejdios. Eram galbeni la față cu toții. „Asta s-a îmbătat și ne omoară din prostie”, spune brăbatu-meu. „Cum să-l potolim?” S-a potolit imediat singur. Probabil că Fadroma a intrat într-o groapă. Virgil, care se ținea numai cu o mină de barbă, iar cu cealaltă gesticula spre noi, s-a dezzechilibrat și a căzut pe asfalt. În cadere a ridicat la un moment dat ambele brațe în aer, așa cum am văzut la film că fac parașutiștii înainte de a li se deschide parașutele. Fadroma a mai continuat să meargă cîteva metri necondusă și cu noi în polonic, pînă cînd a intrat cu fața într-un morman mare de balast și s-a oprit. Cînd am sărit jos din cupă, motorul încă torcea aidoma unei pisici.

Speram că Virgil s-a prăbușit din Fadromă și-l vom găsi pe asfalt cu niscaiva vinătăi și zgîrieturi. Speranța desartă... știți doar cum a fost găsit. Cu corpul întins, peste care trecuse roata din spate a utilajului. Și noi care am intenționat să-i facem o bucurie!

„Băiat bun, Virgil, harnic, priceput, pînă la vin, căruia nu putea să-i reziste”, relatează maestrul care îl avea în echipă. „Mare lucru să știi să rezisti tentațiilor, mai cu seamă cînd ești sofer”, ne spune tot el. Ai dreptate maistrc Vidu, așa este!

VICTOR BEDA ■

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ Refinam din răspunsul trimis de **Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Galați** la scrisoarea inginerului Radu Grozavu din Semieni-Neamț: La data de 17.03.1984, cu adresa nr. 1211/84, Direcția generală pentru agricultură și industrie alimentară a județului Neamț i-a solicitat transferul în interesul serviciului la C.A.P. Butnărești, transfer aprobat de M.A.I.A. cu nr. 86 din 14.01.1985. Intrucit ing. Grozavu Radu solicită apropierea de familie, i s-a satisfăcut dorința, în sensul că i s-a aprobat încadrarea ca șef de fermă zootehnică, iar soția ca șef fermă viticolă la Cooperativa agricolă de producție Suceveni.

■ De la **Ministerul Muncii** primim pentru Angela Trepteanu din Pitești un răspuns care ar putea interesa și pe alții: Ziua liberă pe lună, ce se acordă în cadrul săptămânii de lucru reduce este zi nelucrătoare, la fel ca zilele de duminică și sărbători legale. Drept urmare, personalul muncitor care lipsește din unitate la data acordării zilei libere, aflându-se în incapacitate temporară de muncă, nu beneficiază de ziua liberă pe lună la încetarea concediului medical, deoarece ziua respectivă, cuprinsă în intervalul calendaristic pentru care s-au eliberat certificatele medicale a avut caracter de zi nelucrătoare. Informațiile publicate de Flacăra în acest sens au fost în vigoare până la data generalizării săptămânii de lucru cu durata de 46 ore, pe perioada de aplicare experimentală, când ziua liberă se acordă în luna următoare realizării indicatorilor de plan de care era condiționată acordarea zilei libere.

■ Prin anul 1982, I.C.E.D. a construit un apeduct pe strada Carpați ce cade perpendicular cu str. Paringului. Treaba ar fi fost bună și de reală folosință, dar... după construirea acestui apeduct, canalul colector ce adună apele pluviale din strada noastră a fost deviat în strada Scărișoara și acum, datorită lipsei pantei de scurgere, respectiv canal funcționează foarte greu, mai mult inecat, provocând dese inundații și amenințând înseși temeliele caselor din zonă. E drept că, în urma intervențiilor noastre, I.C.A.B. a trimis utilaje și echipe de intervenție, dar nu a reușit nici până azi să facă deblocarea scurgerii. Cauza este aceeași: lipsa, încă din construcție, a pantei de scurgere. Intrucit necazul nostru durează de mai bine de patru ani, vă rugăm să interveniți la forurile în drept pentru a face ceva. (Vasile Căpitănescu, Ioana Gheorghie și Ioana Rădulescu semnează în numele mai multor locatari ai imobilelor din str. Paringului nr. 59, 57 și 53, sectorul I.)

■ **Consiliul popular al municipiului Focșani, Comitetul executiv**, ca răspuns la scrisoarea lui Vasile Răileanu, care solicita extinderea spațiului său de locuit: În anul 1986, petentul, om al muncii la Intreprinderea metalurgică Focșani, s-a adresat cu cerere conducerii întreprinderii pentru a i se atribui o locuință din fondul locativ de stat. Pe moment cererea nu i s-a putut rezolva favorabil din cota de locuințe noi a întreprinderii. Urmare a insistențelor sale, conducerea unității i-a considerat cererea îndreptățită și i-a repartizat în mod provizoriu, din redistribuirii, o cameră disponibilă într-un apartament cu 3 camere. Între timp, celelalte două camere devenind disponibile și rezolvarea cazului nemaiputând fi aminată, petentului i s-a făcut extinderea de spațiu pentru întregul apartament, conform dorinței sale.

■ Pe str. I. Creangă nr. 52 din Ineu, județul Arad, mi-am cumpărat și eu o casă absolut necesară familiei mele — ne scrie, printre altele, Neagu Filan din aceeași localitate. Necazul e că de când am cumpărat-o cu acte în regulă, respectând toate prevederile legii în vigoare, nu pot să mă mut efectiv în noua mea locuință deoarece familia Tulea, fără nici un drept, refuză să elibereze spațiul deținut abuziv. În acest sens există și o hotărâre judecătorească definitivă în favoarea mea, s-a pronunțat și o hotărâre de evacuare silită împotriva piritei, dar cu toate acestea executorul judecătoresc tergiversează fără motiv evacuarea. Iar eu și familia mea continui să n-am unde locui.

■ În legătură cu scrisoarea trimisă de Ilie Păun, înregist-

trată la noi sub nr. 10212 și trimisă spre competență rezolvare. **Intreprinderea de mașini grele București (I.M.G.B.)** ne comunică, între altele, că petentul a primit dispoziție verbală de la șeful său direct să lucreze în grupa C.T.C. din secția forjă grea nr. 2, mutarea sa de la secția forjă grea nr. 1 neîndeplinind însă toate condițiile prevăzute de legislația în vigoare. În plus, fiind vorba de un nou loc de muncă, trebuiau întocmite în prealabil și anumite formalități indispensabile. Cum aceste condiții și formalități n-au fost îndeplinite în termen util, tov. Păun Ilie nu putea să beneficieze de sporul de retribuție pe care-l reclamă. Vinovat de această stare de fapt s-a făcut șeful direct, ing. Timoveanu Mircea, care a fost sancționat disciplinar cu diminuarea retribuției cu 10 la sută pe o lună de zile. Lucrearea de punere în drepturi a petentului este în curs de rezolvare.

■ În anul 1982, pe 26 martie, au venit la mine acasă doi delegați din partea Complexului de semințe-legume Arad, respectiv A.D.P. București (ca beneficiar), cărora le-am vândut, cu bonuri de primire-predare, 3100 bucăți trandafiri altoiți și 950 bucăți buxus cu talie până la 50 cm, valorind în total în jur de 32000 lei, urmînd ca banii, conform asigurărilor verbale date de dumnealor, să-i primesc ulterior, pe baza bonurilor semnate. Dar de-atunci, de cînd le-am livrat materialul, au trecut aproape 4 ani și nu am primit nici un ban; mereu am fost dus cu vorba, am fost aminat, așa încît am ajuns să-mi pierd orice speranță. Oare nu-i păcat de truda mea și a familiei mele? Doar cu brațele noastre bătătorite am muncit din greu grădina, am săpat și am udat pînă noaptea tirziu. Și iată că din cauza unor oameni incorecți, necinstiți, sintem în situația de a nu ne alege cu nimic din munca noastră de un an și o vară. (Lăcățiș Simion, floricultor din Arad, str. Schmelzer nr. 63).

■ Referitor la scrisoarea Asociației de locatari a blocului 450 B din București, sectorul 2, str. Eley Ștefănescu nr. 57, trimisă de noi cu nr. 1218/1986 spre competență soluționare. **Consiliul popular al sectorului 2** ne informează că lucrarea solicitată — amenajarea trotuarului din fața blocului menționat — a fost executată. Un răspuns prompt și la obiect.

■ **Ministerul Educației și Învățămîntului**, cu referire la scrisoarea noastră nr. 723 A din 5 august 1986, ne face cunoscut că Darie Petre Călin din Rimnicu Vilcea, str. Procopiu nr. 17 a fost admis la Facultatea de medicină generală din cadrul I.M.F. București, unde a susținut concursul de admitere. Pentru lămuriri suplimentare a fost îndrumat să ia legătura cu secretariatul facultății.

■ Mă numesc **Pușcaș Victor** din municipiul Bistrița, Aleea Ghiocelului, bl. 1, ap. 73, și revin la dv. cu același necaz. Printr-o notă apărută în revista Flacăra din 18 iulie a.c. am arătat că în orașul nostru, ca de altfel în toate localitățile țării, se lucrează intens și cu folos pentru sistematizare, însă, din păcate, nu peste tot se respectă normele legale și indicațiile date de conducerea partidului și statului. Mie, personal, mi s-a demolat casa iar locul rămas liber, în loc să fie utilizat pentru interesele obștii, a devenit pentru sistematizarea urbană, a fost înglobat în gospodăria cetățeanului Dochia Borșa. M-am adresat forurilor centrale în drept. Cu adresa nr. 1764, am primit răspuns de la Direcția de sistematizare că s-a dispus organelor în drept de la județ să îndrepte greșeala ce s-a făcut. Au trecut de atunci 3 luni, dar nu s-a mișcat absolut nici un deget. Sopronul-coteț este tot acolo pe terenul de sub fosta mea casă, iar cetățeanul D.B. continuă să mă sfidze. Cu toată nedumerire mă întreb și vă întreb și pe dv.: oare această este sensul sistematizării?!

■ La memoriul lui Albu Sevastian din Nicorești, **Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Galați** ne trimite un amplu răspuns din care reținem că petentul a fost pădurar la unul din cantoanele susmenționatei comune. În septembrie 1983, cantonul a fost predat noului pădurar Marin Tilincă. Predarea s-a făcut în prezența unei comisii de specialitate, conform prevederilor

legale. Din actul de control financiar rezultă că la partida nr. 463/1983 nu s-a înregistrat nici o pagubă, așa că respectiva partidă a fost închisă, iar gestionarea materialului lemnos de către Albu Sevastian a fost apreciată ca fiind corectă. Aspectele negative reclamate în scrisoarea nu s-au confirmat.

■ Defectindu-mi-se casetofonul marca „Electronica”, pe care nu demult îl cumpărasem fiul meu dintr-un magazin de profil, m-am dus cu aparatul la unitatea de reparatii nr. 12 din București, șos Giurgiului, nr. 129. Aici, un bărbat mai în vîrstă cărunt — care mi s-a recomandat ca fiind unicul specialist în materie —, după o privire foarte sumară, mi-a zis că... s-a defectat motorușul și că trebuie înlocuit. M-a povăit chiar dumnealui unde să găsec unul nou, m-am dus într-un sufler acolo, am dat 350 de lei și i-l-am adus. Mi-a mai zis să vin miine, adică sîmbătă, că va fi gata. M-am dus și sîmbătă și duminică, dar n-am mai dat de vîrnicul deparator. Am găsit în locu-i pe altcineva care mi-a întins nota de plată și casetofonul reparat. Am cerut să mi se restituie și vechiul motoruș, însă mi s-a răspuns că nu-i nimic de capul lui și că nu se știe pe unde o mai fi. Abia acasă am constatat că aparatul nu funcționa deloc bine. M-am întors la cooperativa deparatoare și am insistat să mi se înapoieze vechiul motoruș, dar atît deparatorul de serviciu cit și responsabilul unității, la care am apelat, m-au jignit și m-au pofțit să ies afară. Și iată așa am rămas și cu 800 de lei dați, cu motorușul de producție japoneză luat și cu casetofonul nereparat. (Vasile Șuşnea, Timișoara, str. Galați nr. 15).

■ **Consiliul popular al județului Caraș-Severin, Secția administrație locală de stat, control și secretariat**, la scrisoarea lui Ion Bihoi din comuna Ezeriș, răspunde: „Intrucit petentul și soția acestuia sînt invalizi de gradul II, și avînd în vedere veniturile lunare ale familiei apreciem că biroul executiv al consiliului popular comunal nu a procedat corect la stabilirea contribuției bănești pentru familia petentului. S-a atras atenția ca în astfel de cazuri, pentru stabilirea cit mai corectă a cuantumului contribuției în bani să se ia în considerare posibilitățile de întreținere pe care le au aceste persoane, precum și veniturile bănești medii ce le obțin lunar. Adică să se respecte prevederile legii.

■ Primim de la mecanicul frigotehnist **Ioan Focșa** de la Fabrica de produse lactate Petroșani: În urma scrisorii mele adresată dv., prin care v-am rugat să interveniți la conducerea I.L.L. Deva pentru a-mi acorda categoria a V-a pe care am obținut-o prin examen în fața comisiei de încadrare la data de 26.12.1985, am primit din partea sus-menționatei întreprinderi un răspuns pe care-l consider total nesatisfăcător, din următoarele motive: 1. Invocatul Decret 19/1986, prin care s-au modificat prevederile Legii nr. 12/1971 privind încadrarea și promovarea în muncă a personalului muncitor a fost preluat în luna februarie 1986, iar eu am fost examinat în decembrie 1985 și trebuia, conform legii, să fiu încadrat în noua categorie începînd cu data de 1.01.1986; 2. Posed 3 calificări — conducător auto profesionist, motostivitorist, mecanic frigotehnist — deci sint policalificat; 3. Cunoscesc persoane care lucrează în același loc de muncă cu mine, care au categoria maximă de încadrare, dar care n-au nici măcar calificarea de mecanic frigotehnist. Ceva nu e în regulă și de aceea încă aștept să mi se facă dreptate, să intru în drepturile mele.

■ Din răspunsul **Consiliului popular al județului Giurgiu**, trimis la scrisoarea lui Ionel Badaea din București, reținem: Se confirmă faptul că Despina Dumitra, pensionară C.A.P., locuitoare a comunei Stoențești, nu a intrat vreme îndelungată

în posesia pensiei sale, deoarece banii erau încasați prin delegare de către numita Neacșu Floarea din Hulubești, rudă cu pensionara. În timpul cercetării scrisorii, Neacșu Floarea a recunoscut că a ridicat lună de lună pensia Despinei Dumitra, dar că... a dat fiecei sale să ducă banii bătrînei, iar aceasta nu a dat lună de lună banii, motivînd că îi cumpără piine și alte produse. La intervenția noastră s-a restituit de către Neacșu Floarea suma de 5000 lei Despinei Dumitra, sumă echivalentă cu pensia neachitată acesteia. Spre a evita în viitor asemenea anomalii și neplăceri, am stabilit ca C.A.P. Hulubești, care a pensionat-o pe D.D., să vireze suma echivalentă la asigurările sociale care îi trimite femeii, lunar, prin poștă, pensia la domiciliu.

■ Subsemnatul **Ion Manea** din Constanța, str. Măceșului nr. 55, om al muncii la CHIMPEX Constanța, vă aduc la cunoștință că, după 34 de ani de muncă în aceeași întreprindere, m-am trezit cu o decizie prin care mi se diminuează, fără a mi se spune motivul, retribuția lunară cu mai mult de 400 lei. M-am adresat Judecătoriei Constanța care, prin sentință civilă, și-a declinat competența în favoarea comisiei de judecată din cadrul CHIMPEX. Considerîndu-mă un neîndreptătit, m-am adresat în termen acestei comisii. Deși au trecut de atunci 83 zile (scrisoarea ne-a fost expediată pe 9 sept. 1986 — n.n.), comisia de judecată n-a luat în dezbateră nici pînă astăzi litigiul meu. Nu știu cui să mă adresez, pentru a-mi recăpăta drepturile pecuniare diminuate în mod abuziv, ilegal.

■ O întâmplare total neplăcută a trăit nu demult familia **Radu Mihai** din Mediaș, str. După Zid nr. 23. Omul a primit un colet postal și, acasă, cînd l-a desfăcut, a constatat cu stupeoare, înfășurat cu hirtie multă un pachetel de macaroane „Extra”. A dedus că-i vorba de vre-o cacialma. Dar iată ce scrie expeditorul, Alesuțan Radu-Florica din Salonta, str. Republicii nr. 18: În dimineața zilei de 22 august a.c., am depus la Oficiul PTTR Salonta un colet de 2 kg, în valoare de 650 lei, care conținea 10 pachete de figuri („BT”), 3 sprețuri, 5 săpunuri de față, două rujuri de buze, cu destinația foarte clară: Radu Mihai, Mediaș, str. După Zid nr. 23. Ce am trimis eu și ce a ajuns la destinație? Cert este că adevăratul conținut a fost substituit. Mă simt profund indignat nu atît pentru valorile pierdute — care se constituiau într-un cadou cu prilejul unei onomasticii — cit mai ales pentru penibilă situație în care am fost pus, motiv pentru care vă rog frumos, să faceți dv. lumină. Chitanța are nr. 440902.

■ Interesant și la obiect răspunsul **C.A.P. Dudești, Sectorul 3**, la sesizarea membrului cooperativor Constantin Berbec, apărută în Flacăra din 26.09.1986: Conform Legii 29/1978, care prevede, la cap. V, art. 27, al. 2, că „membrii cooperatori pot deține o parte din valoarea proprietății obștești ca parte socială în acest scop fiecare cooperativor poate depune anual o sumă la fondul social de dezvoltare a cooperativei, care constituie partea socială în proprietatea sa”, adunarea generală a hotărît ca fiecare cooperativor în funcție de venitul lunar, să depună o anumită sumă ca parte socială. Cum veniturile lunare ale petentului depășesc 3000 lei, s-a stabilit o depunere de 100 lei pe lună. În ceea ce privește restituirea acestor sume, aceeași lege, la art. 31, arată că „depunerile în bani ale membrilor cooperatori la partea socială se fac pentru o perioadă de cel puțin 5 ani. După această perioadă, sumele depuse se pot restitui, la cerere, integral sau în mod eşalonat, pe o perioadă de 2-5 ani, în raport de posibilitățile financiare ale cooperativei. Restituirea integrală a sumelor depuse este garantată”. Cum B.C. a solicitat aceasta, i s-au restituit deja 1500 lei, încă 1500 lei i se vor restitui pînă la sfîrșitul acestui an, iar restul,

pînă la acoperirea întregii sume, i se va restitui în cursul anului 1987. Deci, legea se respectă intrutotul omului i se vor restitui integral banii depuși.

■ Ne scrie învățătorul pensionar **Victor Pirvulescu** din Peșteana de Jos, județul Gorj, și, pe un memoriu de 5 pagini, ni se plînge, între altele, că la magazinul mixt din sat trebările nu merg deloc bine. Pe lîngă faptul că nu respectă programul de funcționare, în sensul că deschide și închide unitatea după bunul ei plac, gestionara Ana Brujac a transformat magazinul într-un fel de proprietate particulară. Ea le vorbește clienților urît și îi repede; mărfurile mai solicitate, de mai bună calitate, sînt date mai mult cunoscuților ori prietenilor; condiționează vînzarea piinii, îndeosebi către anumiți pensionari, de cantitățile de produse pe care aceștia le aduc la achiziții și-i obligă să cumpere mărfuri care nu se vînd, depreciate calitativ sau cu termenul de garanție depășit; face afaceri cu unele produse achiziționate (cu lapte, de pildă) pe care le „transformă” calitativ și le vînde altora cu suprapreț.

Pagină realizată de MIHAI STĂNESCU ■

Poșta redacției

Jura Ioan — Petrila: Adresați-vă Tribunalului județean Hunedoara. V-am expediat prin poștă declarațiile în original pe care în nici un caz nu trebuia să ni le trimiteți. ● **Olbea Vasile** — Buftea: Debitorul dv. nu mai este detașat la I.A.C.N. Cernavodă, unde dealtfel nici nu s-a primit comunicare de la Judecătoria Buftea pentru înființarea poprii. Vă rămîne să identificați noul lui loc de muncă și să depuneți la compartimentul financiar al acestuia actele în vederea recuperării sumei. ● **Condratovici Mariana Nadia** — Gura Humorului: D.P.M.O.S. Suceava v-a oferit următoarele locuri de muncă: operator chimist la C.F.C.H. Suceava, muncitoare la C.L.F. Gura Humorului sau la Brigada de construcții din aceeași localitate. Hotărîți-vă! ● **Stălineanu Ioan** — Suceava: În sensul prevăzut de Legea nr. 5/1973, familia este constituită din soț, soție, copii și părinți întreținuți de aceștia. Frații dv. trebuie să-și rezolve problema locativă, potrivit legii, prin unitățile socialiste unde lucrează fiecare. ● **Anghel Felicia** — Galați: Problema încadrării dv. conform pregătirii pe care o aveți este în atenția conducerii Cooperativei meșteșugărești „Constructorul”. ● **Asociația de locatari nr. 36** — Roman: S-a virat în contul dv. prima rată din suma ce v-o datorează Stan V. Mihai. ● **Năstăsou Oana** — Tg. Neamț: Pentru precizie și simplificare, vă rugăm să scrieți chiar pe plic **Pentru Atelier literar**, atunci cînd ne trimiteți texte literare. ● **Prisăcaru N. Lucreția** — com. Călărăși, jud. Botoșani: Trebuie să vedeați cu acte medicale că boala de care suferiți nu este vindecabilă și necesită pensie de invaliditate. ● **Iordache Costel** — București: Pentru că din 1974 încoace ați întrerupt și v-ați reluat activitatea de citiva ori, este necesar în primul rînd să nu absenteți, să vă achitați de sarcinile ce vă revin și veți fi inseris conform legii, pe lista de priorități. ● **Neghină V. Ioan** — satul Climești, com. Beresti Bistrița, jud. Bacău: Conform contractului, la solicitarea negației se cere angajament de plată pentru recuperarea cheltuielilor de scolarizare. ● **Sietovan Ana** — Timișoara: Ca să beneficiați de lot în folosință, la data împlinirii vîrstei de pensionare trebuie să fiți îndreptățită la aceasta adică să îndepliniți niște condiții indispensabile. ● **Sturza Petre** — Eurenesti: În cazul în care colaborarul dv. refuză plata cheltuielilor comune, urmează să faceți notificare prin Notariatul sectorului I, din str. Roma nr. 7, în vederea recuperării sumelor datorate.

REGHINA VĂRVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Comentariul
săptămânii

Pace și dezarmare (XXIII)

După Stockholm

Unul dintre forumurile de negocieri care a îndreptățit așteptările este Conferința de la Stockholm pentru măsuri de încredere și securitate și pentru dezarmare în Europa, care și-a încheiat recent lucrările. După cum s-a remarcat pe bună dreptate, rezultatele la care s-a ajuns la Stockholm reprezintă, prin natura și conținutul lor, un progres vădit față de prevederile Actului final de la Helsinki. Astfel, în domeniul notificării, perioada de anunțare prealabilă a activităților militare a fost practic dublată, iar pentru pragurile numerice de notificare se preconizează niveluri substanțial reduse față de cele consemnate în Act. S-a ajuns, de asemenea, la un acord privind invitarea de observatori — din cele 35 de state participante la Conferința de la Stockholm — la toate activitățile militare care ating un anumit nivel, renunțându-se astfel la caracterul voluntar al invitării de observatori, cum se prevedea în Actul de la Helsinki. Verificarea modului de aplicare și de respectare a măsurilor de încredere și de securitate convenite, inclusiv prin inspecții la fața locului, a constituit una dintre problemele centrale la Conferința de la Stockholm, a cărei rezolvare a necesitat eforturi importante. Un capitol distinct al documentului final al Conferinței de la Stockholm se referă la obligația pe care o au statele participante de a nu recurge în raporturile lor reciproce la amenințarea cu forța sau la folosirea forței, sub nici un pretext, împotriva integrității teritoriale sau a suveranității politice a vreunui stat. În același timp, aria de aplicare a măsurilor de încredere și de securitate puse de acord la Stockholm a fost extinsă la ansamblul Europei, inclusiv la zona maritimă și la spațiul aerian adiacente, iar aplicarea măsurilor convenite va avea — după intrarea în vigoare a hotărârilor, adică începând de la 1 ianuarie 1987 — un caracter obligatoriu.

Numărându-se printre inițiatorii Conferinței de la Stockholm, România a desfășurat o intensă și susținută activitate pentru încheierea acesteia cu rezultate cât mai bune, care să răspundă așteptărilor popoarelor. Documentul „Poziția României, concepția și considerentele președintelui Nicolae Ceaușescu privind măsurile de încredere și de securitate și pentru dezarmare în Europa”, prezentat încă de la începutul Conferinței de la Stockholm, s-a bucurat de un larg interes și ample aprecieri pozitive din partea reprezentanților a numeroase state, propunerile constructive pe care le conține aflându-se în permanență pe masa negocierilor. Totodată, pe întregul parcurs al desfășurării conferinței, România a avansat numeroase propuneri, sugestii și idei în vederea depășirii diferitelor dificultăți, pentru asigurarea unui climat fertil de conlucrare, pentru depășirea divergențelor acute și apropierea pozițiilor, în vederea realizării consensului final. În repetate rânduri președintele României a evidențiat necesitatea ca forumul din capitala Suediei să-și îndeplinească misiunea co-respuzantă intereselor păcii și destinderii, să-și finalizeze cu succes și în termen lucrările. Referindu-se la rezultatele Conferinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Noi dăm o înaltă apreciere documentelor adoptate la Stockholm, încheierii cu succes a acestei conferințe, considerând că ea răspunde cerințelor popoarelor din Europa și din întreaga lume. Prin aceasta s-a demonstrat că atunci când se acționează cu perseverență, cu spirit de răspundere pentru propriul popor, pentru pacea generală, este posibil să se ajungă la acorduri și înțelegeri acceptabile pentru toate părțile”.

Sintem acum în perioada post-Stockholm și ne încercăm, desigur, un sentiment de satisfacție pentru ceea ce s-a convenit la conferință. Însă esențialul în activitatea politică internațională de-abia urmează să fie împlinit. Pentru că, după cum cu îndreptățire s-a spus, întărirea încrederii nu este un scop în sine, ci un mijloc, o cale spre rezolvarea problemei fundamentale a zilelor noastre: înfăptuirea dezarmării, realizarea unei păci durabile. Este nevoie, așadar, de eforturi pentru continuarea drumului deschis în capitala Suediei, pentru trecerea la negocierea și adoptarea unor măsuri eficiente de dezangajare militară și de dezarmare. Condițiile create de Conferința de la Stockholm se cer deci folosite integral și fără întârziere.

ION D. GOIA ■

„Vin lăcustele!”, un strigăt de alarmă deznădăjduit ce se aude tot mai frecvent în multe țări ale Africii, provoacă oroare în rîndurile populației care știe foarte bine ce urmează: cerul se întuneacă, înainte ca norul gri-brun să se năpustească pur și simplu asupra pământului. Când stolul de lăcuste se ridică din nou în văzduh, în urmă nu mai rămâne nimic verde, totul a fost devorat.

„Plouă pur și simplu cu lăcuste, aerul din jurul nostru pare să fie plin de aceste insecte vorace, zgomotul arripilor lor acoperă totul”, descria un martor ocular o invazie de lăcuste. În septembrie 1978 un adevărat covor viu de milioane de insecte a acoperit solul într-o zonă din apropierea capitalei sudaneze, Khartoum. În câteva minute „tilharii înaripați” au devorat acoperișurile de paie ale colibelor rotunde tipice pentru locuitorii est-africani. Nu au fost cruțate nici frunzele tari ale curnalilor și fructele acestora, coapte doar pe jumătate. O femeie paralizată de spaimă a văzut cum aceste mașini de mîncat au făcut să dispară în câteva clipe rufele încă ude-puse la uscat, nelăsînd nici măcar frînghia. Un cultivator descria astfel atacul lăcustelor: „Norul s-a adunat deasupra lotului meu de tutun, apoi brusc a coborît și a acoperit totul ca și cum ci-

neva ar fi aruncat o manta brună. Peste circa 20 de secunde, norul s-a ridicat la fel de brusc ca și la venire. Din cele 40 000 de fire de tutun nu se mai vedea nici o urmă”.

Alături de Etiopia, Somalia, Tanzania, Kenya și Uganda, Su-

„Ciuma înaripată”

danul este țara africană cea mai afectată de această plagă. „Ciuma înaripată” și-a făcut apariția, cîndva, și în multe părți din Europa. Nici țările române n-au fost scutite. Să ne amintim că venirea acestor dăunători, așa de plastic descrisă de Miron Costin, a făcut ca un domnitor să se cheme Ștefan Lăcustă. Relatări din secolul al XVIII-lea consemnează că în acea vreme lăcustele au făcut ravagii în Saxonia, Turingia și Bavaria, iar în anii 1676—1677 au afectat marca Brandenburg.

Anul trecut, cînd după o îndolungată secetă, au căzut ploii bogate în multe state africane, au apărut și condiții pentru înmulțirea lăcustelor, care au

proliferat enorm datorită cli-
mei calde, umezelii și lipsei
dușmanilor lor naturali. Asemă-
nătoare lăcustelor europene,
cele africane sînt inofensive în
faza de nimfă cînd nici nu se
string în roiuri. În a doua fază
de dezvoltare a lor însă, ele
ating lungimea de 10—12 centi-
metri, li se întăresc aripile și
aparatul de mestecat, devenind
totodată mai „sociabile” și strin-
gindu-se în stoluri. Formînd
mai întii roiuri de câteva sute,
lăcustele ajung pînă la urmă
la stoluri enorme de milioane
de insecte. Și acestea se „aso-
ciază”, făcînd ca potențialul să
crească pînă la 35 de miliarde
de insecte infometate. Zilnic
ele distrug o cantitate de fruc-
te, plante sau frunze egală cu
propria greutate a lor. Sînt dis-
truse astfel zeci de mii de tone
de alimente, iar zeci de kilo-
metri pătrați de pămînt fertil
sînt prefăcute în teren sterp,
de unde populația este nevoită
să se refugieze. Viteza de de-
plăsare a norului de lăcuste
este de aproximativ 15 kilo-
metri pe oră, ceea ce explică
zona extinsă pe care poate să o
afecteze.

Ca urmare a situației grave
apărute, Organizația Națiunilor
Unite pentru Alimentație și
Agricultură (FAO) a lansat un
plan de urgență pentru aju-
torarea statelor afectate de
„ciuma” înaripată.

N. ROMEO ■

dra și pentru a fi inconfunda-
bili, membrii lor adoptaseră o
adevărată „uniformă” compusă
din pantaloni „labe de elefant”,
de o esarfă albă, avînd în cap
o șapcă ce le ascundea privirea,
iar în picioare bocanei grosolani
și fiind incinși cu o cen-

The Hooligans
și fotbalul

tură lată cu cataramă enormă.
Costumele s-au schimbat, dar
nu și proastele lor obiceiuri. G.
Pearson aprecia că în societatea
occidentală hooliganii au existat
și vor exista întotdeauna. În
1986, acești adevărați teroriști ai
stadioanelor de fotbal au ceva
în plus: organizarea. Cel puțin
acest lucru rezultă din ultimele
incidente. „Știam dinainte că se
va lăsa cu bătaie”, declara unui
cotidian englez Tony Cannon,
23 de ani, unul din fanii forma-
ției Manchester United, partici-
pant la încăierarea cu suporteri-
i lui West Ham. „Aveam din-
ainte un plan de bătălie. Do-
ream să ne batem și nimeni nu

ne putea împiedica”, adăuga el.
Pentru Tony, satisfacerea ace-
stei dorințe a însemnat nu mai
puțin de 21 de puncte de sudură
a diferitelor rani suferite pe
obraz. Firește, gusturile nu se
discută! De altfel, el însuși re-
cunoștea: „M-au aranjat bine,
este adevărat, dar o voi lua de
la capăt. Ciocnirile se vor în-
multi în acest sezon”.

Banda lui West Ham, la rîndul
ei, are aceleași „idealuri”:
să lovească, să terorizeze. Unul
din membrii acesteia, care a dorit
să-și păstreze anonimul, declara
aceluiași cotidian britanic:
„Ideea de a ne bate și de a
provoca teamă ne electrizează”.
Măsurile luate de autorități
împotriva acestor brute s-au
dovedit deocamdată lipsite de
efect. Oamenii politici progresi-
ști, sociologi, experți în proble-
mele tineretului au relevat că
zonele cu cel mai mare procent
de someri constituie terenul
propice pentru proliferarea
unor asemenea grupuri, ai căror
membri sînt în general tineri
marginalizați, lipsiți de orice
perspectivă, care caută să se
refugieze între cei de aceeași
condiție cu ei, formînd adevărate
hoarde barbare ce seamănă
frica și oroarea pe stadioane,
dar și în afara lor. Si aceasta
tocmai în țara care a impus în
limbajul sportiv internațional
termenul fair play.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Un urias submersibil atomic,
negru, sparge suprafața netedă
a mării. Puncta se desface în
două și din interior se ridică
zveltă o macara. Se apleacă
ușor, ia în gheare un avion, îl
ridică în aer la cîteva zeci de
metri înălțime spre bordul din
stînga. Tăcerea în care s-a des-
fășurat această operațiune de
science-fiction este spulberată
de zgomotul motoarelor. Maca-
raua eliberează brusc avionul,
care țîșnește în văzduh. Unul
după altul, cinci avioane de
luptă și bombardament sînt ex-
trase din magaziele navei și
preacă în misiune. După două
ore se întorc. Operațiunile se
repetă în sens invers. Avionul
staționează în aer, apoi e prins
de macara și așezat la loc în
submarin. Întreaga operație de
lansare și recuperare nu du-
rează mai mult de 20 de minu-
te. Apoi submarinul intră în
imersie și degeaba caută cei
atacați un portavion sau alt
obiect plutitor agresiv, că nu-
l vor putea găsi. Este cea mai
nouă tehnologie de război ame-
ricană, ASTOVL — decolare
scurtă și aterizare verticală de
concepție avansată — creată
pentru a multiplica, din nou
fără sens, mijloacele de ucide-
re și distrugere. S-a apelat la
ajutorul englezilor care sintei
mai evoluată constructorii de
avioane cu decolare verticală,
odiseea aparatului Harrier ră-
mas fără carburant și care a
reușit să aterizeze pe un con-
tainer transportat de o navă
spaniolă fiind de notorietate
mondială.

Si, din acest Harrier a deri-
vat avionul american cu decola-
re verticală AV-8B Mc Don-
nel Douglas capabil de perfor-
manțele descrise mai sus. A
fost nevoie însă de reducerea
drastică a greutății sale — cu
circa 750 kg — pentru a asi-
gura, să-i spunem totuși, desi
impropriu, aterizarea fără pro-
bleme. Pe lîngă modificarea
compoziției structurii de rezis-
tență (materiale ultrasuave)
s-a optat pentru eliminarea
trenului de aterizare care, în

tă pentru submersibil. Noua
macara telescopică cîntărește
9 tone și reușește să pescuiască
din aer un avion AV-8B
chiar în condițiile unei mări de
forță 6, cînd submarinul se de-
plasează cu o viteză de 15 no-
duri (adică 30 km pe oră). Ea
este în stare să anuleze, grație
unui sistem electronic și unui
complex sistem mecanic de
stabilizare, o oscilație ritmică
de 15 grade. Această macara,
apreciază experții, are tot vi-
torul în față. Ea va putea fi
amplasată — proiect englez —
pe nave de mici dimensiuni,
cargouri de exemplu, unde se
pot depozita 6 avioane și 3 eli-
coptere, precum și pe uscat, pe
camioane mari, eliminîndu-se
astfel necesitatea pistolor de
aterizare și conferindu-se ar-
matelor o mobilitate deosebită,
extrem de importantă în crea-
rea elementului surpriză. Pen-
tru adversari, bineînțeles.

Macaraua din submarin la
care ne-am referit constituie un
aspect tipic al cursei înarmări-
lor: mijloace de distrugere tot
mai perfecționate într-o parte,
cărora li se răspunde în ace-
lași fel de către cealaltă parte,
apoi vine răspunsul la răs-
puns s.a.m.d Este însă de do-
meniu evident că pentru sal-
varea omenirii de la un de-
zastru, această cursă trebuie să
se oprească. Avînd în vedere
unele premise favorabile apă-
rute în ultimul timp, procesul
dezarmării poate demara ori-
cînd. În acest context, fără îndoială
că distrugerea macara-
lei din submarin nu va provoca
regrete.

IOAN ROȘCA ■

Lumea
într-o librărie

La sfîrșitul acestei veri, la
Londra a fost deschisă o libră-
rie a cărei firmă — „Books-
for-a-Change” — invită la re-
flecție. Concurînd „lanțurile” de
librării ale unor mari companii
cu tradiție în domeniu, micul
magazin de carte vrea să aducă
în prim-planul activității sale
cărțile considerate a fi greu
vandabile (iată că și aici se
vorbește despre așa ceva, doar
e vorba de comerț!). Contrar
tendinței ce se manifestă, în
prezent, în lumea occidentală a
cărții de a edita mai puține ti-
turi, dar în tiraje mari (de
altfel practica „best-sellers”-u-
rilor contravine legii în Marea
Britanie) în această librărie se
vind cărți a căror tematică,
deși într-un tiraj relativ mic,
cuprinde problemele acute ale
omenirii; dezarmarea și perico-
lele unui război atomic, flage-
lurile care bîntuie țările lumii
a 3-a, rasismul, poluarea și e-
cologia etc.

Fondat cu ajutorul a 4 orga-

nizații — „Friends of the
Earth”, „War on Want”,
„C.N.D.” (The Campaign for
Nuclear Disarmament) și asocia-
ția Națiunilor Unite pentru
Marea Britanie — magazinul a
devenit o prezență deja remarc-
cată în peisajul londonez. El
are un singur angajat plătit, pe
nume Adrian Howe, restul per-
sonalului fiind voluntari. Între-
bat asupra faptului prin ce se
deosebește librăria pe care o
conduce de celelalte, Adrian
Howe a spus: „Diferența constă
în faptul că noi avem cumpără-
tori”. Și este normal să fie așa
atunci cînd este vorba de ma-
ri probleme cu care se con-
fruntă omenirea. „Books-for-a-
Change” reprezintă un exemplu
de angajare în actualitate, din-
colo de ideea de profit material.
La urma-urmei cărțile sînt des-
tinate spiritului. În primul
rînd!

DAN DĂNUȚ DORU ■

La Paris, locuiam pe vremea aceea într-un apartament pe avenue de la Bourdonais și aveam o menajeră de origine spaniolă pe nume Manola. Într-o zi, să fi fost ora zece dimineața cind Manola intră în biroul meu, puțin speriată și-mi zise:

— Monsieur, á la porta e un dama de la Luna!

Si cum noțiunile mele de spaniolă erau mai mult decit derizorii am crezut că am înțeles greșit gândindu-mă la astrul nostru cărui îi admirăm uneori, mai ales în tinerete, clarul său.

— Cum? Din Lună?, răspund eu.

Foarte agitată, cu ochii rătașiți parcă de frică, Manola repetă, arătând spre cer:

— Și, și, una dama qué viénné de la Luna!

Mi-am zis că asta merita deranjul. Am mers să văd despre ce este vorba.

La intrare se găsea o tină îmbrăcată într-un mantou verde cu o beretă roșie pe cap. Aspectul său nu amintea însă nimic de acele ființe lunare pe care ni le prezintă autorii de povestiri științifico-fantastice. Ea nu avea pe cap nici antene radar, nici unghii de fier și nici cel puțin ventuze în loc de picioare. În schimb, avea în mină niște prospecte și o fotografie a unei Luni pline și frumoase.

Vin la dumneavoastră din partea „Martorii Artemizei”, îmi spuse ea pe un ton grav, pentru a vă aduce mesajul de pace și de lumină care trebuie să salveze pe omul modern.

Am înclinat politicos capul, și pentru că știam din vagile mele cunoștințe mitologice că Luna este identificată cu zeita Artemis, fiica lui Jupiter și a Latonei și sora lui Apolo, am întrebat-o totuși cine este Artemiza.

Cu un suris indulgent, tinăra îmi răspunse:

— Este mama noastră a tuturor, stimate domn. Aceea pe care dumneavoastră o denumiți Lună.

Eram lămurit. Nu era deci vorba de o ființă ce străbătuse spațiile interstelare pentru a ajunge tocmai la mine, așa cum crezuse Manola, ci de o reprezentantă a unei secte de care încă nu auzisem.

Faceți parte din cei care adoră Luna? am întrebat eu cu toată deferența de care eram capabil în acele momente.

Vizitatoarea își puse mina dreaptă pe sinul sting și se înclină.

— Da, domnule! Ea este aceea care face să se nască viața pe pământ. Ea este aceea ce ne dă laptele pentru alăptatul copiilor și sămînța pentru ca viața

să se perpetueze! Ea este aceea ce va salva umanitatea!

Apoi îmi întinde o broșură al cărei titlu era: „Puneți Luna la baza vieții voastre”. Citesc titlurile citorva capitole: „De ce trebuie să adorăm Luna?”. „Știți să-i vorbiți?”. „Sexul Lunii”. „Să nu o facem să sufere”.

— Dar ce, ea poate suferi? întreb eu cu prudentă.

Vizitatoarea mea suspină. — O, domnule, ea este atât de sensibilă! Atit de blindă! Atit de afectuoasă! Trebuie s-o vedeți împreună cu cei care o iubesc. Cind știți cum s-o iei, ea gingure ca un copilas.

Crezind că-i fac plăcere îi explic tinerei că nimic nu-mi place mai mult ca un clar de Lună.

Spre surprinderea mea însă tinăra s-a intristat brusc și-mi ripostă:

— Vedeți, domnule. Și dumneavoastră sinteți la fel ca ceilalți. Iubiți clarul de Lună dar nu si pe ea. Asta înseamnă materialism. Dumnezeu nu poate fi doar o reverie poetică.

răspuns:

— Pentru a ne purifica, noi dansăm goi, total dezbrăcați, în fiecare an în august și septembrie cind Luna este nouă. Maestrul Pradiick își ducea în vremea aceea pe discipolii săi în Bois de Boulogne unde într-o seară poliția a intervenit crezind că este vorba de o reuniune din acelea nepermise de morală. „Pentru ce sinteți goi?” a întrebat politistul. „Pentru că sintem adoratori ai Lunii”, a răspuns Pradiick. Neînțelegind despre ce este vorba, politistul i-a dus pe toți la comisariat. Acum noi ne adunăm în pădurea Fontainebleau care este mai ferită.

Apoi, ea concluzionează:

— În 1948 A. Pradiick a murit lăsind succesiunea conducerii sectei, diaconului său, un om foarte iubit de Lună. El a dat numele actual al sectei, „Martorii Artemizei”.

Am pus atunci citeva întrebări asupra nudismului ritual al sectei, gândindu-mă cit de savuroasă poate fi o „liturghie Lunatecă”.

— Și eu care credeam că toate acestea sint experiențe științifice.

Cu un aer destins ea îmi răspunse:

— Perfect! Asta pentru că omul modern, îngrozit, vrea să se întoarcă în bratele mamei sale. Nu v-ați gândit niciodată de ce Luna se învârteste mereu în jurul Pământului?

— Din cite știu, îi răspund, este vorba de forța de atracție. Cel puțin așa am învățat.

— Cred că nu sinteți convins de acest lucru, zise ea.

— Nu? Dar de ce?, explic eu.

— Pentru că este o explicație ridicolă. Mai rău, este un sacrilegiu. Luna nu este reținută de nimeni. Ea si-a ales acest drum pentru a constitui un inel de protecție pentru pământ. Se uită multe, domnule.

Îmi întinse o carte și ridicându-se să-si ia rămas bun mă invită într-o luni — bineînțeles — să particip la o „liturghie lunară” în templul lor parizian.

— Luna să vă aibă în pază, îmi spuse ea, și se eclipsă pe usa apartamentului meu.

Asistența repetă în cor ultimele cuvinte, iar la sfârșitul „liturghiei”, „marele maestru” a început zice:

— „Într-o zi, spuse el, domnul Curie, marele savant, minuind radium-ul și-a făcut o mică arsură la mină care într-o săptămână s-a cicatrizat. Crezind că este complet vindecat, domnul Curie nu a mai pansat rana. Dar peste puțin timp a rămas surprins cind a constatat că rana s-a redeschis și apoi iar s-a închis. Acest ciclu coincide cu apariția Lunii pline. Vedeți voi, frații mei, că pină și savanții atomiști sint supuși învătăturii noastre?”

În încheierea predicii, „maestrul” a adus critici președintelui de atunci al Franței pentru faptul că nu acordă importanță și încredere Lunii. La sfârșitul „liturghiei”, domnișoara Edmee îmi făcu cunoscut că peste o săptămână va avea loc în pădurea Fontainebleau ceremonia „purificării”, a contactului adoratorilor de pe pământ cu zina lor cea bună. N-am așteptat să-mi spună de două ori că luna următoare m-am și prezentat la locul indicat.

Cum nu eram suficient de inițiat și mă aflam pentru prima dată la o astfel de „purificare”, am obținut permisiunea „marelui maestru” să mă dezbrace numai pină la briu.

Primeam la grupul celor 40—50 de adepți, printre ei și unele cu adevărat zine, blonde, roșcate sau brune care se dezbrăcau cu atita dezinvoltură rămânând pur și simplu numai în costumul Evei și al lui Adam fără nici cea mai mică urmă de jenă. Printre cei prezenți, la lumina „zinei celei pe oer” am zărit un flautist pe care îl știam dintr-o orchestră de la un restaurant din Saint Germain des Prés.

La un moment dat „marele maestru” a bătut din palme iar noi, cei prezenți, ne-am strins într-un cerc și în acordurile unei melodii ce o auzeam pentru prima dată am început să dansăm prin iară un fel de balet ritmat care se mâna mai mult cu un dans african. Razele Lunii luminau corpurile despuiate dindu-le parcă un aer fantomatic. Mă străduiam să fiu cit mai sobru, dind astfel „respectul” cuvenit „mamei” — zinei — ce se profila pe cerul senin de august.

Ceremonia s-a încheiat cu un imn de adorație pentru Lună, după care cei între care mă aflam erau convinși că s-au purificat. De ce anume n-am priceput că de prostie, cum mi-am dat seama, nu te poate curăța nimeni.

I. G. VULCĂNEANU ■

Cu ochii deschiși prin lumi de intuneric

Nudism cu martorii Artemizei

Sărmana Lună! Este ridicol și nedrept!

Apoi, ea se calmă și continuă:

— Luna este o ființă vie, domnule. Este o ființă care suferă, care plînge și care multă vreme a fost legată de pământ printr-un cordon ombilical.

Pragul usii nu era locul cel mai potrivit pentru o discuție atât de interesantă. Am invitat-o în birou, pe vizitatoarea mea.

— Credeam că numai vechii greci aveau cultul Lunii și că acesta nu ar mai exista în prezent.

— V-ați înșelat, domnule. Oamenii nu au încetat niciodată să adore Luna, buna noastră zină, zise ea, punind picior peste picior și începind să-mi facă istoricul sectei.

— Secta noastră datează încă din 1924 și a fost creată de A. Pradiick care, instalindu-se la Paris si-a făcut imediat numeroși discipoli. Din nefericire însă, unele din ritualurile noastre au atras atenția poliției și fondatorul sectei a avut necazuri.

Curios despre ce necazuri era vorba am chestionat-o pe interlocutoarea mea care mi-a

— Este o foarte frumoasă ceremonie, îmi spuse ea cu aprindere.

Și cum îi inspiram probabil încredere, scoase din poșetă o fotografie în care vreo 20 de indivizi goi dansau pe iară parcă un dans african. Printre ei și citeva incântătoare adoratoare ale astrului nostru.

— Asa cum toți avem un plexus solar, spuse ea, posedăm și un plexus lunar care, într-o anumită poziție, dacă este atins de razele Lunii se produce o descărcare electrică ce se scurge în pământ prin tălpile noastre. Fără Lună nimic nu este posibil, încearcă ea să concluzioneze.

Figura mea surprinsă o făcu însă să continue.

— Dumneavoastră aveți aerul unui om inteligent. V-ați gândit vreodată la expresia „Terre à Terre”? Asta înseamnă fără Lună. O viață fără Lună este însă o viață stupidă, fără sens, fără spiritualitate. De ce credeți dumneavoastră că de citva timp oamenii se îndreaptă către ea prin sputnici, sateliți și nave spațiale? Este chemarea mamei către copiii ei. Este sentimentul matern care-i cheamă pe oameni către ea.

Lunea următoare m-am prezentat la sediul din Paris al sectei, în rue Manin care nu avea nici o asemănare cu vreun sanctuar al numitei zete și nici atit cu templul din Efes, una din cele șapte minuni ale lumii. Era un simplu apartament spațios. M-a primit un bărbat de vreo 50 de ani cu o barbă frumos pieptănată.

— Vă salut în numele bunei noastre mame Luna, îmi spuse el. Domnișoara Edmee mi-a vorbit de dumneavoastră. Cred că inițierea va fi scurtă, vă văd un om inteligent.

M-a condus apoi într-un salon unde cam 30 de persoane erau prosternate în fața unei statui a Artemizei ce era înconjurată de luminări aprinse. O „diaconită” tinăra, îmbrăcată cu o rochie lungă de culoare albă se ruga cu voce tare pentru cei prezenți:

— Oo, Lună, buna noastră mamă, veșnic tinăra și reinnoită, dă-ne nouă tineretea ta! Dă-ne nouă razele tale cele bune! Buna noastră mamă care ne-ai născut, dă-ne nouă laptele înțelepciunii tale, substanța procreării. Trimite-ne nouă razele tale cele bune!

Pregătiri pentru „soluția finală” în stil horthyst

În detașamente s-a instaurat, de la început, un regim de o sălbăticie extremă. Ele au constituit pentru horthysti adevărate poligoane în care s-au exercitat pentru declansarea — în primăvara lui 1944 — a abominabilei crime: aplicarea „in stil horthyst” a „soluției finale”. Abia după război se va afla cumplitul adevăr: în detașamentele de muncă forțată horthyste, trimise în Ucraina, mortalitatea a fost mai mare decit în lagărele de concentrare naziste. Procentul supraviețuitorilor detașamentistilor evrei întorși de pe cimpurile de mine ale Ucrainei a fost mai mic decit al celor de la Auschwitz.

Intr-un manuscris realizat imediat după război și păstrat la Muzeul Militar Central se spune: „Zeci de mii de bărbați evrei între 21—48 de ani au fost duși în detașamente de muncă forțată, trimisi în prima linie a frontului pentru a culege mine, a săpa santuri, a construi drumuri și fortificații. Imitind în toate pe nazisti, Ungaria — și mai ales noile teritorii anexate — a fost împinzită cu zeci de lagăre. Conduse de adevărați monstri (G. Kaucski, comandantul detașamentului de muncă nr. 105/4, impușcase personal peste 30 de evrei, iar subordonații lui alte zeci), preocupati obsesiv de înjosirea demnității omenesti, aceste „instituții” ale fascismului maghiar au reprezentat o veritabilă anticameră a Auschwitz-ului, în care evreimea transilvăneană a fost triată, infometată, supusă chinurilor bestiale, umilită, decimată, adusă la disperare, într-un cuvint, „pregătită” pentru exterminare totală.

Chiar de a doua zi după intrarea tru-

pelor de honvezi în oraș, evreii din Sighet Marmatei au fost scoși la munca obligatorie. Treptat, sistemul este generalizat pe tot pământul Ardealului de Nord. Atrocitățile, exersate pină atunci împotriva românilor, devin metode de amuzament pentru gardienii maghiari: bătaia sălbatică de după amiază primește numele de „ceaiul de la ora 5”; apar „inovatii” privind modul cum trebuie să fie legate victimele — la stîlp, „kikötés” sau burduf, „guzsbakötés”; pentru „că-

5. Trebuie instituită o cenzură severă asupra corespondentei lor (...)

6. Evreii n-au voie să cumpere în stră-

vălii.

7. Nu pot avea asupra lor decit cel mult 50 P (pengő).

8. N-au voie să fumeze (...)

Atit în țară cit si pe front existau detașamente de muncă forțată și detașamente de pedeapsă nu numai pentru evrei, ci și pentru români. Condițiile de viață ale acestor detașamente erau atit

unii care își înfășoară picioarele în zdrențe ca să nu umble desculți...

lociitorul comandantului C.A. general-maior Mindszenty

Situația românilor și evreilor aflați în detașamente de muncă forțată sau de pedeapsă trimise pe front sau în spatele lui era si mai dezastruoasă. În faimosul ordin nr. 5000 al ministrului apărării al Ungariei, la punctul 6 se preciza că „românii, sîrbii și evreii nu pot beneficia de nici un fel de facilități. Aceștia nu pot fi schimbați (soldații unguri aflați pe front puteau fi schimbați din 6 în 6 luni — n.n.), nu pot primi permisi. Ei trebuie să sufere acolo (pe front — n.n.) cit ține războiul ori să piară”.

Incurajați de ordinele superioare, cei din paza detașamentelor de muncă forțată își făceau de cap.

În tabăra de la Horocik, în care se aflau mai multe detașamente, sergentul Zsoldos György organiza faimoasele „băi de gheată”. După ce va fi judecat, în februarie 1946, și condamnat la 15 ani temniță grea, Buletinul Poporului din Budapesta îi va caracteriza astfel activitatea: „Sergentul Zsoldos s-a purtat permanent cu o deosebită cruzime; i-a lovit și izbit pe evrei cu bita, cu vina de bou, cu cureaua. Cruzimile si le-a încununat într-o zi de primăvară, cind a ordonat o îmbăiere. Esența acestei îmbăieri a constat în faptul că pe un frig de minus zece grade și un vint cumplit să lasă la baie nu numai cei sănătoși, ci și toți bolnavii care se puteau ridica în picioare. Pe toți — în cea mai mare parte oameni epuizați de boală, chinuți de tifos, în total 500 de bărbați — i-a condus la un pîriu aflat la o jumătate de kilometru distanță de tabără. Aici le-a ordonat să se dezbrace, apoi, după ce i-a alergat un sfert de oră, i-a minat, transpirati cum erau, în apa pîriului rece ca gheata. După îmbăiere i-a inspectat pe toți și abia apoi le-a dat voie să se steargă și să se îmbrace. După „baia de gheată” starea sănătății multora s-a înrăutățit în mare măsură; multi au murit”.

Formarea detașamentelor de muncă forțată a luat proporții de masă în vara lui 1942.

(Va urma)
OLIVER LUSTIG ■

Tinerii au dreptul să știe

Jurnal însingeral

lirea organismului”, oamenii sint scoși în toiul nopții, dezbrăcați și desculți, și ținuți ore întregi în ger, puși să muncească ziua cite 18—20 ore, să care stîlpi de sute de kilograme, să se tăvălească iarna prin zăpadă, din virful dealurilor pină în vale...

Comportarea barbară a comandantilor și a celor din gărzile de pază a detașamentelor de muncă forțată pentru evrei era impusă de forurile superioare ale armatei horthyste. Unul din comandantii unui centru de recrutare, locotenent-colonel Muray Lipót, la procesul care i s-a intentat după eliberare, în 1945, la Budapesta, a sintetizat astfel indicațiile primite „de sus” în legătură cu atitudinea ce trebuie avută față de evreii din detașamentele de muncă forțată.

„1. Nimeni n-are voie să vorbească cu evreii. Personalul creștin trebuie în mod repetat să fie instruit sever si să i se impună ca numai de la 3 pasi distanță si în prezenta unui martor să vorbească cu un evreu. Celui care încalcă această dispoziție i se va aplica o pedeapsă dublă față de cea prevăzută în regulamentul (...)

2. Evreii n-au voie să meargă decit pe partea carosabilă a străzii, cei din gardă numai pe trotuar.

3. Evreii nu pot fi vizitați de membrii familiilor lor decit o dată pe lună (...)

4. Nu pot primi pachete.

de deplorabile încit, la un moment dat, pină și comandantul corpului de armată din Cluj s-a simțit obligat să semnaleze situația ministrului de resort de la Budapesta.

Iată adresa:

Corpul de armată IX al Ungariei Regale din Cluj

nr. 7 757

eln. VI—1943

DOMNULUI MINISTRU AL APĂRĂRII UNGARIEI REGALE

Directia a III-a

Budapesta

Cluj, 17 decembrie 1943

Potrivit ordinelor HM în vigoare, cei din detașamentele de muncă — de naționalități și de evrei — sint obligați să-și satisfacă serviciul ajutorător cu încălțăminte proprie. Cu prilejul trecerii în revistă a detașamentelor de muncă s-a constatat că, la cele mai multe detașamente, încălțăminte majorității trupe se află într-o asemenea stare încit, mai ales pe timp de iarnă, influențează acele munci... la a căror executare încălțăminte corespunzătoare este indispensabilă...

Există detașamente în care români proveniți din satele sărace și indivizii aparținind straturilor evreimii sărace iucreează la exploatarea pădurilor, la diferite munci de pământ etc. cu încălțăminte complet degradată; mai mult, există

SPORTUL STUDENȚESC ȘI UNIVERSITATEA CRAIOVA MERG MAI DEPARTE!

În turul al doilea intră și Steaua

De la trimisul nostru special la Nicosia

Un tur fără înfrângere și un pas așteptat de zece ani

I-a revenit Sportului studentesc rolul să tragă cortina peste acest episod inaugural și destul de agitat al participării echipelor noastre la cupele europene — și dacă „finit coronat opus”, atunci trebuie să spunem că studenții au încheiat apoteotic această miercuri europeană a fotbalului nostru, obținând o calificare meritată la capătul unui joc conceput și realizat în acest scop. Deși la ora tragerii la sorti nu se putea dori un adversar mai convenabil decât echipa cipriotă, nici acest meci și nici calificarea n-au fost deloc ușoare sau, în orice caz, au fost mult mai dificile decât se putea bănui. Sportul studentesc s-a prezentat aici, se știe, după un friv 1-0 în prima manșă și după două înfringeri fără drept de apel în campionat. Pe de altă parte, nimeni din tabăra Omioniei nu concepea decât o victorie a echipei locale la 3-4 goluri diferență, totul fiind pregătit pentru o asemenea fiesă. Ziarele de astăzi (miercuri, n.r.) titrau, de pildă, de la tonul ceva mai ponderat „Omionia, poți să te califici” la afirmația categorică „Diseară Omionia învinge și se califică!” În ciuda unei ploii aspre, de toamnă deloc mediteraneană, peste 25.000 de spectatori au umplut tribunele stadionului „Makarios” pe care, chiar de la începutul meciului, l-a invadat fumul alb și verde (culorile Omioniei) ale petardelor fumigene. Sportul a început partida ca o echipă care simțea pe căciula musca evoluțiilor sale din campionat pe care dorea să

le revanșeze aici, dar după o studiere pînă la detaliu a tuturor intențiilor adversarilor. Mai mult ca oricînd, echipa studenților a părut preocupată de respectarea strictă a unei partituri prestabilite, a unor sarcini de joc (despre care la această echipă s-a discutat destul de mult în ultima vreme). Din acest punct de vedere, semnificative mi se par cel puțin exemplele lui Haçi și Iorgulescu — două din piesele grele ale studenților, de ale căror distribuire și disciplină tactică au depins mai mereu, în bine sau în rău, rezultatele echipei. Haçi a fost astăzi (miercuri, n.r.) de un altruism formidabil, apărînd pentru toți la fel ca în imaginea pe care ne-o formasem desore el, fiind deci el însuși, dînd pase sau trăgînd la poartă în faze care lăsau tribunele murmurînd. În plus, a dovedit că are și știința demarării, demonstrîndu-și mai ales sîșii că există antidoturi pentru orice fel de marcaj (de care nici aici n-a dus lipsă), că, în sfîrșit, n-are motive să-și facă probleme și să „lase garda jos” atunci cînd e luat în primire în meciurile de campionat. Gino, prin întreaga sa evoluție, care ne-a amintit de marcajul pe care i l-a făcut cîndva lui Rossi, și-a recăpătat verticalitatea unui veritabil „turn de control” din care se poate zări, din nou, orizontul național. Golul dat de Gino (primul marcat în deplasare de Sportul studentesc în aceste patru participări consecutive la Cupa UEFA) a rezultat în urma unei faze spectaculoase în care căpitanul alb-negrilor, excelent angajat la in-

tilnirea de Haçi, a trimis cu finele mingea în plasă la capătul celei mai oportune, eficiente și indicate ieșiri în atac din zecile pe care începuse să le facă în meciurile de campionat. Lingă Iorgulescu. Pană a evoluat impecabil, sugerînd parcă ce vrea să fie un jucător al viitorului: rece, disciplinat, evoluție parcă programată la un computer. În spatele lor — Cazan redivivus! Impunînd ieri (marti, n.r.) 35 de ani, libero-ul Sportului studentesc a jucat astăzi ca la vremea debutului, punînd zeci de „laturi” în calea unor mingi deloc simple pentru apărarea noastră. Amintind numele acestor jucători nu înseamnă că restring lista evidentiatilor (toți echipierii Sportului studentesc, meritînd cu prisosință acest lucru) sau că echipa noastră a contat numai în apărare. Dimpotrivă, mai puteam marca cel puțin în trei situații clare: minutul 26, cînd la o pasă a lui Haçi, Bozesan „a pus” stîngul (așa cum făcuse Haçi la golul patru din meciul cu Austria), dar mingea s-a dus pe lîngă; minutul 59, sînt în bară al lui Haçi dintr-un unghi aproape imposibil și minutul 89, cînd proaspătul intrat în joc, Stănică, a încercat un gol antologic, sînt de la 40 de metri peste portar spre poarta goală, mingea fiind scoasă în extremis, de un fundas cipriot prăvălit în calea ei. După zece ani, Sportul studentesc accede din nou în turul II al Cupei UEFA. Cu alte cuvinte, greul de-abia de acum începe.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Decețiile nu pot fi explicate :

Pe Dinamo n-a jucat Dinamo!

După 0-1 la Tirana, cu „17 Nentori”, înfringere care a fost explicată în fei și chip, acuzîndu-se în principal gafa portarului Moraru, iată că Dinamo pierde și la București, în manșa a doua, cu scorul de 2-1. Incredibil, dar adevărat! Incredibil, dar, mai ales, trist. Foarte trist! Și, în același timp, inexplicabil! Să fie vorba de o infatuare a antrenorului Mircea Lucescu, a jucătorilor săi care au tratat returul cu superficialitate, deși la Tirana au simții din plin forța și tehnicitatea unui adversar mobilizat de o exemplară dorință de-a învinge? Să fie vorba de un meci în care dinamoviștii au prins cea mai neagră zi a lor, ca formă, inspirație, șansă etc? Să fie vorba de-anume carențe necunoscute marelui public, iubitorilor de fotbal din țara noastră, ce se manifestă în sinul echipei Dinamo, echipă alcătuită din certe valori ale fotbalului nostru, dar lipsite de acea coeziune care naște o adevărată echipă? Nu ne îndoiim că astfel de supoziții, plus multe altele, mai la obiect, mai în cunoștință de cauză, vor fi punctele de plecare pentru o cit mai temeinică analiză pe care conducerea clubului Dinamo, club ce-a contribuit substanțial la afirmarea sportului românesc în lume, inclusiv a fotbalului nostru, o va face cu toată responsabilitatea și luciditatea necesară acestui moment de grea cumpănă pentru echipa din Stefan cel Mare. Dar, totodată, îndrăznim să credem că, după usturătoarea lecție primită miercuri chiar pe terenul propriu, gruparea alb-roșilor va ști să descopere în chiar interiorul ei acele forțe și resurse care să o mențină în primul eșalon al fotbalului nostru, să o propulseze în viitoarele confruntări internaționale spre atingerea aceluiași cote valorice ca în urmă cu doi-trei ani, cînd învinsele sale se numeau Internazionale Milano, S.V. Hamburger sau Dinamo Minsk. Și cînd rostim numele acestor faimoase echipe europene, avem în vedere că Dinamo era în fața lor cam ceea ce este astăzi „17 Nentori” Tirana în fața lui Dinamo. Cu alte cuvinte avem în vedere că la capătul unei duble întîlniri în care se joacă o calificare, trebuie să existe un singur învingător, că amîndouă echipele sînt îndreptățite să aspire la calificare. Credea cumva Dinamo că este calificată prin însăși tragerea la sorti?! Dacă fostele invinse ale lui Dinamo au greșit subapreciîndu-și adversarul, nu-i mai puțin adevărat că și Dinamo a puțin iată, acest greu tribut. Un tribut care afectează, moral, întreg fotbalul nostru despre care se afirmă tot mai des, prin rezultatele obținute de alte echipe, că se află în plină ascensiune. Din păcate, și o spu-nem cu multă tristețe, Dinamo București, prin evoluțiile ei de anul trecut, cînd a fost scoasă din cupa U.E.F.A., încă din primul tur, de o echipă fără prea mari veleități la acea oră, și

din acest an, cînd învingătoarea ei este aproape o necunoscută în fotbalul european, nu și-a adus, pe măsura posibilităților ei, cuvenita contribuție. Firește, pot fi invocate zeci și zeci de explicații. Dar, la capătul acestor explicații, reale sau doar inventate, obiective sau doar de circumstanță, se află tristul adevăr că la această mare echipă se întimplă ceva, ceva care face ca de la o vreme ea să nu fie o echipă în adevăratul sens al cuvîntului. Apărarea, altădată punctul forte al echipei, se clatină la fiecare atac mai în viteză al adversarilor. Așa s-a și înscris primul gol, în minutul 2, cînd albanezii au contraatacat tăios și au spulberat pîr și sim-plu o apărare ca și inexistentă. Golul lui Muca, la care Moraru a ieșit cu o fracțiune de secundă mai tîrziu, a înghețat tribunele, dar a dezvăluit o mai veche carență. Nici linia de mijloc, altădată laborioasă, cu sarcini ofensive și defensive clar exprimate în joc, nu-și găsește cadenta și siguranța de sine. Cu un Balaci care, la această oră nu este Balaci, cu un Rodnic haotic și neinspirat, cu un Mihaiescu lipsit de experiență, încă prea crud, și cu un Andone care-și uită sarcinile defensive, Dinamo s-a văzut fără coloană vertebrală, dar și fără un conducător de joc lucid și expeditiv. Orice discuție despre pregătirea partidei, despre idei și soluții tehnico-tactice este superflua. Acestea n-au nici o valoare cînd rămîn în stadiul exprimării teoretice, scrise sau vorbite, și nu capătă concretețe în jocul din teren. N-am văzut nimic din toate acestea. În atari condiții, Cămătaru și Damaschin s-au zbatut ca pești pe uscat într-un carou supraaglomerat, așa cum se și bănuia că vor realiza adversarii — victorioși în prima partidă, dar fără prea mari șanse de izbîndă. Cu excepția a trei-patru faze mai periculoase, poarta albanezului Mersini n-a prea fost în pericol. În schimb, inspre finalul meciului, cînd neputința echipei lui Lucescu era tot mai evidentă, oaspeții au mai apăsător o dată pe accelerator și, în superioritate numerică (așa cum au mai fost de-a lungul acestui meci) au înscris încă o dată, prin Mesnă, fără ca Moraru să poată schița nici cel mai mic gest. Acesta a fost, pe scurt meciul al doilea dintre Dinamo și „17 Nentori”. Tirana, un meci care ne-a intristat nu numai prin rezultat, ci mai ales prin faptul că, iată, s-a văzut limpede, Dinamo trece, în meciurile internaționale, printr-un impas, un impas care ne privește pe toți cei ce iubim fotbalul și care afectează însuși fotbalul nostru. A-1 depăși — și aceasta este o realitate imberos necesară — înseamnă a munci fără preget, cu toată responsabilitatea, cu toată dragostea pentru culorile clubului și ale fotbalului nostru în general.

VICTOR NIȚĂ

De la trimisul nostru special la Istanbul

Partidă dramatică, o calificare emoționantă

Pe un stadion care a însemnat mai multe lucruri neplăcute pentru fotbalul turc, Universitatea Craiova a reușit o calificare mai mult decât emoționantă. Poate chiar revoluționară! A avut de înfruntat pe acest stadion „Ali Sami Yen” situația creată prin plecarea antrenorului Mircea Rădulescu (excelent suplinit de Silviu Stănescu), apoi orele de așteptare pe aeroportul Craiovei din cauza celui, la care s-a adăugat și atmosfera încărcată (la propriu) dinaintea meciului, cînd ploua din cinci în cinci minute și apoi ieșea soarele. A mai fost și întîrzierea arbitrilor, care nu a apărut pe teren decît la 20 de minute după ora oficială a întîlnirii, schimbată și ea în ultimul moment din cauza faptului că organizatorii turci uitaseră de trecerea la ora de iarnă. Așa că meciul a debutat după ce „U” Craiova s-a încălzit la maximum timp de 40 de minute, apoi, transpirată, a revenit la vestiare, pentru a da lovitură de începere pe o ploaie torențială. Au pasat înapoi, au schimbat cîteva mingi, Irimescu l-a angajat pe Geolgău, care a făcut o cursă scurtă și rapidă pe partea dreaptă, a pasat scurt pe traseul Mănăilă-Bicu, Simovici era pe picior greșit, undeva în careu, și Biță a înscris în secunda 40. După cum avea să evolueze acest meci, e de mirare că arbitrul a acordat golul, perfect valabil, firește, dar spun asta pentru că apoi Lo Bello-Jr. a făcut tot ce a putut pentru a da o mîna de ajutor echipei Galatasaray. E drept că intenția lui ar fi fost cu totul inutilă și jenantă

dacă în primele 15 minute Biță și Gică Popescu, aflați în ocazii cit roata carului, ar fi făcut ca scorul să devină 3-0. N-a devenit, și în prima repriză apărarea Craiovei s-a strîns perfect, ca un acordeon, și s-a deschis rapid, contraatacînd fulgerător prin Biță și Geolgău. Apărarea turcă n-are niciun merit că scorul nu s-a majorat în favoarea Craiovei. Au fost doar incredibile lovituri pe lîngă țintă. Și după o repriză în care noua echipă a Craiovei a liniștit tribunele, pînă atunci inflăcărâte, fiind nu numai la înălțimea blazonului, dar anunțînd ceea ce toți așteptăm: o spectaculoasă revenire. Ea nu a fost la fel de pregnantă și după pauză, din cauza arbitrilor, un „cavaler” care a uitat că afe de apărare un blazon și care s-a purtat ca un scutier. A acordat o lovitură liberă indirectă din careu la o simplă și puternică degajare a lui Mircea Irimescu, a împărțit cartonașe galbene de parcă toți craiovenii erau roșii, a uitat că în prima repriză, la un contraatac al lui Gică Popescu, după ce acesta l-a depășit pe Simovici și a sutat spre poarta goală, un apărător turc a volebalat mingea în aut din mijlocul careului. În acel moment, acest Lo Bello-Jr. privea în tribune de parcă ar fi ajuns la mijlocul terenului într-o curioasă imbrăcăminte neagră și cu un fluier inutil. Pînă la urmă a acordat lovitură liberă de la 16 m, fără nici o logică. Asta a fost de fapt „aperitivul” acestui arbitraj pătînit. Ulterior a venit, golul egalizator (centrare cu efect, mingea a lovit bara și a revenit în teren, de unde a fost reluat în plasă, scurt, de Cuneyt) și faulturile dure ale jucătorilor turci nesem-

nalizate, cartonașele galbene nejustificate și o vizibilă retragere a Craiovei în propriul teren. Virful stării de iritare (mare mirare la masa presei) a fost golul acordat spre final, la un fault clar asupra lui Silviu Lung. Doi jucători de la Galatasaray l-au imbrîncit și unul l-a lovit peste mină. Normal, Silviu Lung, fiind și căpitanul echipei (aflat într-o formă extraordinară) a contestat valabilitatea golului. Lo Bello i-a arătat un cartonaș galben (meciul era jucat din minutul 87-88) și a rămas să vadă ce mai face Silviu Lung. Acesta a încercat să-i explice situația, să conteste valabilitatea golului și, stupoare, Lo Bello i-a arătat cartonașul roșu, pentru orice eventualitate, în pregătirea turului II, căci la Istanbul Craiova era calificată.

Ce rămîne de spus? Că vechea gardă de onoare a Craiovei nu este nicidecum bătrînă, că Universitatea n-a pierdut un antrenor, ci a cîștigat altul, că Lung (formidabil, în 4-5 cazii de gol), Ungureanu, Irimescu, Geolgău rămîn jucători de mare valoare și lor li s-au adăugat Biță — inamicul public în acest meci, virf de atac de mare viitor. Mănăilă — impecabil luptător, în ciuda staturii sale scunde, Bicu. Sîndoi și Gică Popescu anunță o Craiova de mine pe aceleși trasee europene. Pe scurt, Craiova în turul II al competițiilor europene, în ciuda tuturor gesturilor de „bunavoință” ale omului în negru, printr-o responsabilă abordare a sarcinilor de joc, printr-un remarcabil spirit de dăruire și abnegație față de prestigiul fotbalului.

CORNEL NISTORESCU

Așadar, după consumarea meciurilor din primul tur al cupele europene, la care au participat trei echipe românești, dincolo de insatisfacția pricinuită de ratarea unei calificări, sau de exprimarea insuficient de concludentă a fotbaliștilor noștri, ne rămîne o certitudine ca o fereastră a speranței: două echipe au trecut proba calificării, iar în turul al doilea fotbalul românesc va avea, în lupta pentru o și mai pregnantă afirmare, tot trei combatante, pentru că în bălăie intră și campioana țării, Steaua. Este de așteptat ca din partidele de pînă acum să desprindem toate învățămintele, ca pregătirile să vizeze ridicarea nivelului de combativitate, a mijloacelor de exprimare tehnico-tactică, să mobilizeze toți jucătorii cu o exemplară dorință de a învinge, astfel încît, în următoarea etapă a întrecerii, a cărei dificultate sporește în mod firesc, echipele noastre să aibă o prezență și o participare pe măsura prestigiului fotbalului nostru și a dorinței de victorie a tuturor iubitorilor de fotbal din țara noastră.

